DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
Došlo 27. X. 1931
krat, prilog.

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 248
Ljubljana, torek 27. oktobra 1931
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praha číslo 78.180 Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Washingtonski dogovor

Oficijelni komunike o razgovorih Hoovra in Lavala — Hoover ne bo predlagal podaljšanja nemškega moratorija — Ohranitev zlatega standarda Francije in Amerike

Washington, 26. oktobra. s. O razgovorih med predsednikom Hoovrom in francoskim ministrskim predsednikom Lavalom izdani oficijelni komunike se glasi:

»Tradicijonalno prijateljstvo med Zedinjenimi državami in Francijo, dejstvo, da med obema državama ni nasprotij, tradicija dolgega sodelovanja za svetovni mir, tradicija, ki je Briand-Kelloggovemu paktu pravkar dala nov sijaj, omogočajo zastopnikom naših vlad, da prouče z vseh stališč mnogoštevilne probleme, na katerih sta obe zainteresirani. Dolžnost državnikov je, da ne prezro nobenega sredstva praktičnega sodelovanja za skupni blagor. To načelo je zlasti važno v trenutku, ko pričakuje svet navodila, ki mu bodo pomagala prestati sedanjo za mnoge proračune tako nesrečno depresijo. Odnošaji, polni zaupanja med obema državama, so bistven element za obnovo, po kateri moramo stremeti. Izvršujemo svojo nalogo v duhu popolne svobode. Napredek, ki smo ga dosegli, je stvaren.

Proučili smo gospodarski položaj sveta, celokupnost mednarodnih odnošajev in v zvezi s tem problem sedaj nameravanih konferenc za omejitev oboroževanja, vpliv depresije na plačila meddržavnih dolgov, stabilizacijo mednarodnih meničnih tečajev in druge gospodarske in finančne probleme. Zaupanje in prisrčni razgovori so nam dovolili, da smo proučili značaj teh problemov na kar najbolj določen način.

Nismo nameravali, da bi naprtili našim vladam kakih obveznosti, temveč, da bi na podlagi dejstev poiskali za vsako od obeh držav sredstva, s katerimi bi se mogli najučinkoviteje udejstvovati na svojem ozemlju.

Naš skupen sklep je, da konferenca za omejitev in znižanje oboroževanja ne sme opustiti prilike in zamuditi tega, kar tvori pravilno nalogo organizacije čvrstega in trajnega miru.

Glede meddržavnih obveznosti priznavamo, da je lahko pred potekom leta odgoditve reparacijskih plačil na podlagi Hoovrovega moratorija potreben sporazum, o čegar vsebini in pogojih postavljata obe vladi vse pridržke. Pobudo za ta dogovor bodo morale podvzeti glavne prizadete države Evrope v okvirju dogovorov, ki so bili v veljavi pred 1. julijem 1931.

Bavili smo se predvsem z javnimi sredstvi, s katerimi bi se mogli najini vladi zvezati za vpostavitev gospodarske stabilnosti in zaupanja. Posebno smo prepričani o važnosti valutne stabilnosti kot o bistvenem elementu za vzpostavitev normalnega gospodarskega položaja na svetu, v katerem je očuvanje zlatega standarda Francije in Zedinjenih držav glavni činitelj. Nadaljevali bomo proučitev vseh metod, s katerimi se bo dala doseči stabilnost meničnih tečajev. Čeprav nam ni bilo v tem kratkem času mogoče formulirati končno veljavne programe, smo mogli ugotoviti, da gledamo značaj teh gospodarskih in finančnih problemov z istega vidika. Ta skupnost naziranja bo torej olajšala obema vladama učinkovito akcijo.

Francoski komentar

Pariz, 26. oktobra AA. Havasov posebni dopisnik poroča: Dasi je francosko-ameriška deklaracija sestavljena na splošno v obzirnih izrazih, vendar jasno kaže resen napredek na potu mednarodnega sodelovanja. Deklaracija pomeni evolucijo ameriškega javnega mnenja k dosegi stopnje, ki bi dopustila ameriški vladi, da zapusti svojo tradicijonalno politiko. S tem postane tudi že jasno, zakaj ne more Hoover sprejeti takoj kateregakoli načrta, s katerim bi se Franciji dala dopolnilna jamstva, ki so neobhodno potrebna za zmanjšanje oboroževanja. Z zadovoljstvom je treba ugotoviti, da bo konferenca za razorožitev imela nalogo, da koristno in trajno uredi vprašanje miru. Uradni komunike jasno potrjuje zvezo, ki obstoja med reparacijami in dolgovi. Novi sporazum o reparacijah se mora po izteku Hoovrovega moratorija gibati v okvirju Youngovega načrta.

Ameriški komentarji

Washington, 26. oktobra. AA. Časopisje je v splošnem sprejelo komunike o uspešnem zaključku razgovorov med Lavalom in Hoovrom z zadovoljstvom.

Washington, 26. okt. n. Pristaši senatorja Boraha komentirajo službeno poročilo o sestanku Hoovra z Lavalom zelo nepovoljno. Pravijo sicer, da Laval ni mogel pridobiti za svoje cilje Hoovra, na katerega so zlasti izjave senatorja Boraha napravile globok vtis, vendar pa pristavljajo, da je poročilo popolnoma nezadostno in nejasno. V glavnih vprašanjih, kakor so reparacije in razorožitev, ni bil dosežen noben sporazum. Edini praktičen efekt je ta, da se je naglasilo vprašanje zlate valute.

Nemško mnenje

Berlin, 26. okt. d. Kakor se more sklepati po poročilih o razgovorih Hoovra in Lavala, je zmagalo v Washingtonu francosko stališče. Izpad senatorja Boraha, ki je zahteval revizijo versailleske pogodbe, je ostal brez učinka. Prevladala je moč finančnega vpliva Francije in Hoover je tudi opustil svojo misel o podaljšanju nemškega moratorija za ceno zaščite dolarja, ki bo obdržal svoj zlati standard, in obdržanja francoskega kapitala v Ameriki. Amerika vsekakor želi, da bi Francija napravila Nemčijo z večjim posojilom zopet sposobno za plačevanje, vendar pa ne more Franciji v tej smeri ničesar predpisovati. Francija ima sedaj popolno svobodo za direktna pogajanja z Nemčijo in le z njimi se more doseči kaka olajšava zanjo. Francija je v vseh finančnih vprašanjih popustljiva, v kolikor pristaja Nemčija na dolgoročen politični moratorij, in praktičen uspeh Lavalovega potovanja v Ameriko je ta, da je v ospredju tak političen moratorij.

Povabilo Hoovra v Evropo

Washington, 26. okt. n. Hearstov tisk doznava, da se vršijo med Londonom, Parizom, Rimom in Berlinom pogajanja o povabilu predsednika Hoovra v Evropo. Ameriški predsednik naj bi otvoril svetovno gospodarsko konferenco v Haagu, kakor tudi razorožitveno konferenco. Precedens za pot ameriškega predsednika v Evropo bi bilo Wilsonovo sodelovanje na pariški mirovni konferenci. Na drugi strani pričakuje Washington za november in december obisk italijanskega zunanjega ministra Grandija, za njim pa nemškega kancelarja dr. Brüninga.

Povratek Lavala

Washington, 26. oktobra. s. Laval je davi ob 1.30 odpotoval v Newyork, kjer je preživel zadnji dan svojega bivanja v Ameriki. Parnik »Ille de France« bo odpotoval opolnoči. Na kolodvoru v Washingtonu sta se poslovila od njega državni podtajnik Castle in francoski poslanik Claudel.

Sodelovanje med Berlinom in Rimom

Mussolini obišče Brüninga — Izjave italijanskega ministra nemškim novinarjem — Rezultati berlinskih razgovorov zavise od washingtonskih — Grandi pri Hindenburgu

Berlin, 26. oktobra. n. Italijanski zunanji minister Grandi je prispel v Berlin včeraj zjutraj ob 9.35. Takoj po prihodu je obiskal državnega kancelarja dr. Brüninga, ki mu je uro kasneje obisk vrnil. Grandi je obiskal tudi zunanjega ministra dr. Curtiusa. Po tem formalnem uvodu so se takoj pričeli politični razgovori, ki se danes nadaljujejo.

Zvečer je državni kancelar dr. Brüning priredil Grandiju na čast banket in je pri zdravici dejal med drugim: »Z radostnim zadoščenjem smo sprejeli na znanje, da bo šef italijanske vlade ugodil mojemu vabilu in prišel v Berlin. Nikoli pa še ni bila izmenjava misli odgovornih mednarodnih političnih voditeljev tako potrebna kakor sedaj, ko smo se znašli pred najbolj resnimi in najtežjimi problemi, ki jih je mogoče rešiti le s skupnimi napori vseh prizadetih vlad in narodov.«

Grandi mu je odgovoril in je potrdil, da ima Mussolini res namen, odzvati se o prvi priliki povabilu državnega kancelarja, da poseti Berlin ter sam osebno nadaljuje in po možnosti zaključi sedaj pričete razgovore.

Berlin, 26. oktobra. n. Italijanski zunanji minister Grandi je včeraj sprejel zastopnike nemškega tiska in jim dejal, da dokazuje že Brüningov poset v Rimu, da hoče Nemčija tudi v bodoče sodelovati z Italijo. To sodelovanje se mora pretvoriti v sodelovanje vseh narodov. Sedanja gospodarska situacija je najboljši opomin narodom, kako nujno jim je potrebno sodelovanje. Mussolinijeva teza je, da je obnova Nemčije predpogoj za reševanje svetovne krize. V razgovorih z Brüningom je imel Grandi ponovno priliko videti, da imajo Nemci iste težnje kot Italijani. Ves svet mora uvideti upravičenost nemških teženj. Zlasti se mora izkazati pravica pri vprašanju razorožitve. Naloga vseh držav je, da to veliko delo uspe. Evropski narodi morajo spoznati, da je to edino sredstvo njihove samoohranitve.

Berlin, 26. oktobra. AA. Grandijev obisk v Berlinu v političnih in gospodarskih krogih ni povzročil tolikšne radovednosti kakor obisk Lavala in Brianda, kar je popolnoma razumljivo, če upoštevamo dejstvo, da pogajanja med Grandijem in Brüningom v glavnem zavise od razgovorov, ki jih vodita predsednik francoske vlade Laval in predsednik Zedinjenih držav Hoover. Včeraj se Grandi in Brüning nista niti trenutek oddaljila od splošnih vprašanj ter sta določila podlago za današnje razgovore. Brüning se je včeraj razgovarjal z Grandijem o splošni politiki, o reparacijah, o razorožitvi in o italijansko - nemških gospodarskih odnošajih.

Berlin, 26 oktobra. AA. Danes opoldne je predsednik republike Hindenburg sprejel italijanskega zunanjega ministra Grandija v posebni avdijenci in se je razgovarjal ž njim 30 minut. Pred palačo predsednika republike se je med tem zbrala velika množica, ki je Grandija pri izhodu pozdravila na fašistični način.

ZUNANJI MINISTER MARINKOVIĆ O POMENU IN NAMENU VOLITEV

V nedeljo je volilni pokret dosegel svoj višek — V državi je bilo nad tisoč shodov in sestankov — Velik govor zunanjega ministra

Beograd, 26. oktobra. r. Včeraj, na predzadnjo nedeljo pred volitvami, se je vršilo po vsej državi mnogo nad tisoč volilnih shodov in sestankov; volilcem so se predstavili sreski kandidati in njihovi namestniki. Med drugim se je vršil velik shod tudi v Kučevu, na katerem je govoril zunanji minister dr. Voja Marinković. Shoda se je udeležilo nad 2000 ljudi, ki so pazljivo sledili govornikovim izvajanjem ter z navdušenim odobravanjem sprejeli njegov poziv k složnemu delu za napredek in ojačanje domovine. Minister dr. Marinković je v svojem govoru med drugim izvajal:

»Vi vsi veste, da je nastal v naši državi pred tremi leti tak položaj, da so bili vsi iskreni rodoljubi in vsi oni, ki morajo skrbeti za dobrobit naroda in države, v resnih skrbeh. **Režim sodelovanja naroda v državni upravi, režim glasovanja lahko obstoja samo tam, kjer se višji narodni in državni interesi stavijo iznad vsake borbe in iznad vsakega glasovanja.** Tako je v drugih državah, v največjih in najmoderneje urejenih. Tam sklepa narod o vsem, a vendar vsakdo dobro ve, da so stvari, o katerih se ne da glasovati in ki ne smejo biti predmet strankarskih kupčij in političnih računov. Če bi prišlo n. pr. v Angliji ali Franciji na dnevni red vprašanje, ki bi ogrožalo obstoj države ali najvišje interese naroda in bi tega vprašanja ne bilo mogoče urediti po normalni poti, sem prepričan, da bi **tudi v Angliji in Franciji segli po drugih sredstvih, ne po glasovanju.**

V naši državi pa se še najdejo ljudje, ki mislijo, da se lahko glasuje o tem, za kar je dal naš narod poldrugi milijon žrtev, za kar so dobrovoljci pohiteli preko treh morja ter posejali svoje kosti po vsem svetu — da se lahko o tem glasuje in da je to lahko predmet politične trgovine ter strankarskih razgovorov in sporazuma. To je ono, kar je v naši državi oviralo vsak pravilen razvoj vsakega volilnega režima in kar je dovedlo do tega, da so začeli naši državljani s skrbjo gledati v bodočnost in da so naši neprijatelji z radostjo pričakovali razpad te države. K sreči pa imamo v naši državi blagotvorno ustanovo, ki je preprečila, da o teh vprašanjih nismo razpravljali z državljansko vojno. **V onem trenutku ko se je pojavila nevarnost za državno in narodno edinstvo, za vse pridobitve tolikih pokolenj in nas samih, se je pojavil nosilec krone, ki je v zgodovini določen, da čuva te velike državne in narodne pridobitve ter da bdi nad našo narodno državo. On je napravil temu konec.** Z močno roko je naš kralj potegnil državo iz težkoč, v katere je zašla ob koncu leta 1928. in postavil je narodno in državno življenje na nove osnove.

Poleg teh velikih življenjskih vprašanj, ki so iznad vseh strank in vsakega glasovanja, so pa tudi druga važna vprašanja, glede katerih se mora slišati glas naroda. **V prvi vrsti so to velika gospodarska vprašanja.** Vi veste, da vlada velika gospodarska kriza po vsem svetu in da se težko živi. Pri drugih narodih je ta kriza še mnogo hujša kakor pri nas. So veliki in bogati narodi, pri katerih milijoni in milijoni ljudi nimajo dela in zaslužka, oni, ki delajo, morajo delati ne samo zase, marveč morajo nositi tudi težka bremena za vzdrževanje onih, ki so brezposelni. Pri nas tega ni v tako veliki meri, toda storiti moramo vse, da odvrnemo nevarnost od sebe in najdemo izhod iz teh težkih prilik. Zato je vsaki vladi potrebno, da ji narod pove, kaj bi bilo dobro, in da ji pojasni, **kako se njeni ukrepi izvršujejo, kajti za upravo države ni dovolj samo dobra volja, marveč morajo oni, ki državo upravljajo, vedeti, kaki so uspehi in posledice ukrepov, ki so jih podvzeli.**

Ker se morejo tako velika in važna narodna vprašanja koristno rešiti samo v sporazumu in slogi, so bile razpisane volitve. Volitve pa se bodo vršile po drugačnem sistemu kakor dosedaj, kajti **za vsako ceno se mora preprečiti, da bi zopet prišla na dnevni red vprašanja, ki bi ogrožala temelje naroda in države. Država mora ostati iznad vsega.** Politično življenje v naši državi se mora usmeriti na tako pot, da bo ves svet, prijateljski in neprijateljski, vedel, da je naša država vsak čas pripravljena braniti svojo svobodo in neodvisnost.

Vse to se mora upoštevati pri volitvah 8. novembra. *Pokazati moramo, da smo složni. To je najvažnejša stran teh volitev. Še le potem, ko bo vse urejeno, se bomo zopet lahko šli stranke in postavili po vsakem srezu po pet ali šest strankarskih kandidatov. Dotlej pa moramo biti složni kakor smo bili složni v vojni. Zato naj 8. novembra vsak volilec izvrši svojo narodno dolžnost.*

Drugi večji shodi

Zagreb, 26. oktobra r. Minister g. Pavao Matica je imel včeraj dva ogromna volilna shoda v Krapini in Trškem vrhu. Minister Matica je v svojem govoru pojasnil važnost volitev ter se nato bavil z gospodarskim položajem v državi in po svetu. Na koncu svojega govora je pozval volilce, naj 8 novembra do zadnjega moža izpolnijo svojo narodno dolžnost. Shodov se je udeležilo nad 5000 ljudi.

Zagreb, 26. oktobra r. Minister Neudorfer je imel včeraj dva volilna shoda v Zagorju, dopoldne v Loboru, popoldne pa v Zajezdu. Oba shoda sta bila izredno dobro obiskana.

Gnilane, 26. oktobra r. Včeraj se je vršil tukaj velik volilni shod, ki se ga je udeležilo nad 3000 ljudi. Glavni govornik je bil g. Stojanović, upokojeni načelnik predsedništva vlade, razen njega pa je govorilo tudi več bivših poslancev. Ministrskemu predsedniku Živkoviču je bil s shoda poslan pozdravni brzojav.

Beograd, 26. okt. p. Iz Golubca poročajo, da je imel tam zunanji minister dr. Voja Marinković danes veliko volilno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad štiri tisoč ljudi. Zunanji minister je imel velik programatičen govor.

129 kandidatov v savski banovini

Zagreb, 26. okt. n. V savski banovini je v 58 volilnih srezih brez Zagreba 125 kandidatov, z Zagrebom skupaj pa 129. V nekaterih srezih kakor v Križevcih, Dugem Selu, Prelogu, Virovitici in Sv. Ivanu v Zeleni so po štirje kandidati.

Novi kandidati v dravski banovini

Ljubljana, 26. oktobra. AA. Danes so bile potrjene še te-le kandidature v dravski banovini:

srez Ljubljana - okolica: Zebal Franjo, trgovec na Rudniku; namestnik **Toni Alojzij,** orožnik v pokoju iz Loga pri Vrhniki;

srez Murska Sobota: Benko Josip, industrijalec in župan v Murski Soboti; namestnik **Büček Mihael,** posestnik v Ferdici;

srez Maribor-desni breg: Krejči Anton, tovarniški ravnatelj v Rušah; namestnik **Gornjak Vinko,** ekonom v Slovenski Bistrici;

srez Slovenjgradec: Mermolja Ivan, posestnik v Št. Ilju v Slovenskih goricah; namestnik **Kac Ivan,** posestnik v Šmartnem pri Slovenjgradcu.

srez Slovenjgradec: Rupnik Franjo, upokojenec in uradnik Pokojninskega zavoda v Ljubljani; namestnik **Volk Jakob,** krojaški mojster v Šoštanju;

srez Laško: Juvan Rudolf, predsednik Narodne strokovne zveze v Ljubljani; namestnik **dr. Roš Franjo,** odvetnik in župan v Laškem.

Minister dr. Kramer v Prekmurju

Murska Sobota, 25. oktobra. Davi je prispel v Mursko Soboto minister za zgradbe dr. Albert Kramer. Dopoldan so se vršile razne konference, ob 11. uri pa je bil sklican v obširnih prostorih restavracije »Pri Kroni« sestanek, ki so se ga udeležili zastopniki iz vsega mursko-soboškega sreza. Dvorana je bila nabito polna in so morali številni poslušalci ostati celo na hodnikih. Uvodoma je pozdravil ministra dr. Kramerja g. župan Benko, nakar je minister dr. Kramer imel obširen političen govor, v katerem je zlasti poudarjal **veliki interes, ki ga je pokazalo Prekmurje že do sedaj za volitve 8. novembra.** Ministrova izvajanja so poslušalci ponovno prekinjali z glasnim pritrjevanjem ter jih sprejemali z vidnim zadoščenjem. Ministru se je zahvalil za njegova izvajanja v imenu poslušalcev g. Cvetko, ki je nato v imenu vseh navzočih političnih delavcev obljubil, da bo **sodelovanje prekmurskega ljudstva pri volitvah kar najveličastnejše.**

Nato je g. župan Benko sporočil, da je po želji širokih krogov prebivalstva sprejel kandidaturo na listi predsednika vlade g. Petra Živkoviča za srez Murska Sobota, ter je slovesno obljubil, da bo skupaj s svojim namestnikom Büčkom storil vse za gospodarski, kulturni in socialni napredek domačega sreza in Prekmurja sploh. Župan Benko je nato obširno razpravljal o posameznih prekmurskih vprašanjih in se pokazal pri tem natančnega poznavalca ne le prilik v ožji svoji domačiji, temveč tudi v državi sploh. Z burnim odobravanjem so bile sprejete njegove besede, da je treba pri volitvah 8. novembra pokazati, da je **prekmursko ljudstvo kakor en mož v taboru domovine Jugoslavije in da se zaveda svoje patriotične in državljanske dolžnosti.** Končno sta govorila še g. Kühar in g. upravitelj Titan, nakar je bil krasni sestanek zaključen.

Popoldne je g. minister dr. Kramer obiskal v Kančevcih g. *župnika Faflika,* sreskega kandidata za dolnjelendavski srez. G. župnik je zadnje dni obolel na težkem prehlajenju, tako da ne sme zapustiti sobe in da ne more opravljati niti službe božje. Zaradi tega so morali odpovedati že pripravljene njegove shode in sestanke. Zdravstveno stanje g. župnika se je medtem obrnilo na bolje in je upati, da se bo model že v najkrajšem času tudi svojim volilcem osebno predstaviti. G. župnik je obžaloval, da mu ni mogoče z živo besedo govoriti ljudstvu, kolike važnosti je njegova udeležba na predstoječih volitvah. Izrazil pa je svojo živo vero, da bo *ogromna večina naroda tudi v dolnjelendavskem srezu 8. novembra izvršila svojo patriotično dolžnost za srečo in napredek Jugoslavije in svojega kraja. G. minister se je* g. župniku zahvalil za njegove patriotične izjave ter mu zaželel čimprejšnjega okrevanja. Po prisrčnem slovesu se je minister vrnil v Mursko Soboto, od koder se je z večernim vlakom odpeljal nazaj v Ljubljano.

V dolnjelendavskem srezu se je vest o bolezni kandidata g. Faflika sprejela z obžalovanjem, ali tamošnji narodni krogi so razvili tem živahnejšo agitacijo, da bo zmaga narodne misli tudi v dolnjelendavskem srezu čim lepša in sijajnejša.

Velik shod ministra Puclja v Trbovljah

Trbovlje, 25. oktobra

V nedeljo popoldne se je vršil v veliki dvorani Sokolskega doma velik shod, ki se je izpremenil v krasno manifestacijo narodne in državne misli. Velika dvorana in galerija sta bili nabito polni in mnogo zborovalcev je moralo stati na hodniku in v mali dvorani. Shod je otvoril župan g. Vodušek s pozdravom na ministra g. Puclja. Zborovalci so prirejali ministru Puclju in tudi zadržanemu ministru dr. Kramerju burne ovacije.

Viharno pozdravljen je nastopil minister g. Pucelj, ki je obrazložil pomen 8. novembra, ko bo imel naš narod priliko, da pokaže svojo zrelost ali nezrelost. Ni prišel, da uganja demagogijo, govoril bo odkrito, kakor mu veleva srce, poslušalci pa naj potem razmišljajo in se odločijo, kakor jim bo veleval razum.

Sedanje volitve niso take, kakršnih smo bili vajeni, zato so nekateri proti njim in agitirajo za abstinenco. To delajo oni, ki se še ne morejo otresti strankarskih navad in katerim je stranka več, kot dobrobit naroda in države. Vsi vemo, do česa so dovedli strankarski boji. Država je bila pred polomom, v državnem zboru so padle žrtve in prišlo bi bilo do katastrofe, da ni naš kralj v zadnjem trenutku rešil države z zgodovinskim aktom od 6. januarja. Nihče si ne želi, da bi se časi pred 6. januarjem zopet povrnili, razen onih, ki jim je strankarski interes vse.

Vseobča svetovna kriza ograža gospodarstvo vseh držav. Državna potreba je pokazala, da se uvede tudi v naši državi parlamentarizem. Kralj je pozval na sodelovanje vse, ki ljubijo državo. **Pozval jih je ne kot strankarje, temveč kot sodelavce pri notranji ureditvi države. Kraljevemu pozivu so se odzvali vsi, ki jim je mar srečna bodočnost naroda in države, odzvali pa se niso oni, ki si žele nazaj strankarstva.** Slovenci bomo poslali v Beograd 25 zastopnikov, ali ti bodo upoštevani šele takrat, ako se bo izkazalo, da imajo za seboj večino slovenskega ljudstva. Šele v tem slučaju bodo ti zastopniki lahko uveljavili svoje zahteve v gospodarskem, socijalnem in kulturnem pogledu. **Abstinenca bi bila pa tudi naravnost zločin nad državo, kajti ona bi bila dobrodošla vsem sovražnikom naše države. Kdor ljubi to državo, ki je nastala po tolikih žrtvah in v kateri smo dobili Slovenci tudi svojo svobodo, in kdor ljubi to svobodo, ta se bo 8. novembra udeležil volitev.**

Izvajanja g. ministra Puclja so bila prekinjena dostikrat z viharnim odobravanjem, ob koncu njegovega govora, pa se to odobravanje kar ni moglo poleči.

Nastopil je kot govornik tudi kandidat g. **Juvan,** ki je v svojem govoru poudarjal, da te manifestacije ne more smatrati kot agitacijski shod za sebe in poziva vse zborovalce, posebno še delavstvo, naj na dan 8. novembra pokaže, da je državotvorno in da mu je pri srcu obstoj in napredek lastne države. Le v dobro urejeni državi zamore delavstvo upati na zboljšanje svojega položaja.

Govorili so še tudi razni govorniki iz vrst delavstva in obrtništva. Izid volitev naj pokaže, da smo za državo. Delavski zastopniki so pozvali delavstvo, naj se volitev udeleži, ker le takrat bo imel poslanec tudi možnost za delavstvo nekaj storiti.

Shod je zapustil najglobljі utis in smo prepričani, da oni, ki zavajajo naše ljudstvo in ga odvračajo od sodelovanja pri volitvah, v Trbovljah in vsem laškem srezu ne bodo uspeli.

Drugod po Sloveniji

Razen shodov g. ministrov Kramerja in Puclja je bilo več sto shodov in sestankov tudi po vseh drugih krajih Slovenije. O nekaterih večjih je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, o drugih važnejših pa bomo, kolikor nam bo prostor dopuščal, poročila še objavili. Vsi shodi so potekli v najlepšem redu, čeprav tu in tam zelo živahno. Vsi pa so iznova pokazali, da zanimanje za volitve trajno narašča tudi v naših krajih.

Novi bolgarski poslanik

Sofija, 26. okt. AA. List »Duma« poroča, da je bolgarska vlada zaprosila jugoslovensko vlado za agrement za novega bolgarskega poslanika v Beogradu Petrov-Comakova, sedanjega odpravnika poslov v Budimpešti.

Sofija, 26. okt. AA. Večerni listi poročajo, da so pri izhodu na postaji Žimnica streljali na železniški voz, v katerem je bil bolgarski finančni minister Štefanov. V vagonu je bilo vse ministrovo spremstvo. Krogla je razbila okno voza ter se med glavama finančnega ministra in narodnega poslanca Gijeva z velikim treskom zarila v vagonsko steno. Sofijska policija je uvedla takoj preiskavo.

Gospodarsko delo v bodoči Narodni skupščini

Kandidat za radovljiški srez g. **Ivan Mohorič** je imel v nedeljo v Bohinjski Bistrici in na Bledu dva zelo številno obiskana shoda, na katerih je razvil program bodočega gospodarskega dela v Narodni skupščini in predočil volilcem pomen sedanjih volitev. Shoda v Bohinjski Bistrici, ki ga je vodil župan g. Fr. Maurič, se je udeležilo nad 150 volilcev iz vseh slojev prebivalstva. Na Bledu je otvoril in vodil zborovanje župan dr. de Gleria, ki je polni dvorani poslušalcev raztolmačil politično pomen volitev in pozval vse volilce na složno delo in udeležbo pri volitvah. Iz izvajanj g. Mohoriča navajamo v naslednjem kratkem izvlečku nekoliko glavnih misli:

Strankarski parlamentarni režim je životaril do 6. januarja iz krize v krizo, obsojen na brezdelje. Ni mogel izvršiti niti izenačenja zakonov, še manj pa posvetiti svojo delavnost perečim gospodarskim vprašanjem. Komaj je prišla kaka vlada na krmilo z nekaj glasovi večine, že je bila v krizi, ki se je vlekla zopet mesece, preden se je sestavila nova vlada. **Stranke so licitirale svoje pogoje za vstop v vlado, izigravale ena drugo, a račun teh borb je nosil davkoplačevalec.** Vsi, ki gospodarsko mislimo in delamo, smo se zato oddahnili, ko je prišel 6. januar, in rekli, da nikdar več ne želimo povratka v take mučne in nezdrave prilike. Po 6. januarju se je izvršilo ogromno delo na izenačenju zakonodaje ter na gospodarskem in kulturnem polju.

Režim od 6. januarja je naš vladar že v svojem manifestu na narod označil kot prehodno dobo, ki naj bi pomirila duhove in razburkane strasti ter omogočila složno delo. Že v tem manifestu je bilo najavljeno, da se povrnemo v parlamentarni režim, kakor hitro bodo za to dani predpogoji. **Danes je nastopil ta trenutek. Volitve 8. novembra imajo podati dokaz, da nočemo več povratka v nekdanje razmere brezplodnih borb, marveč da se pretežna večina volilcev izjavlja za složno pozitivno delo na izgraditvi in okrepitvi gospodarsko močne in politično neodvisne ter enotne Jugoslavije.**

Bodočo Narodno skupščino čaka mnogo težkega dela. Nahajamo se v skrbi polnih dneh svetovne gospodarske krize, v dobi, ko se gospodarsko bogatejše in razvitejše države stresajo v temeljih, ko so milijoni ljudi brezposelni in valute najbogatejših držav v opasnosti. Če pa pogledamo našo državo, vidimo, da so kljub temu, da smo tudi mi prizadeti od posledic krize svetovnega gospodarstva, **razmere pri nas neprimerno boljše. Prvo delo, ki čaka novo skupščino, je revizija davčne zakonodaje.** To je že naznačeno v samem volilnem razglasu članov kraljevske vlade. To je važna in dalekosežna naloga, pri kateri bo treba spraviti interese posameznih stanov, interese države in javnosti **v sklad z zmanjšano možnostjo zaslužka in z velikim padcem cen blagu, ki smo ga doživeli v toku zadnjega leta.** Treba je sistematično izvesti štednjo, ker je sedanji proračun za naše gospodarstvo v današnjih prilikah pretežko breme. Štednja mora temeljiti na razumnih načelih in **treba je s previdnim gospodarjenjem in z zmanjšanimi dohodki skušati doseči najboljši uspeh.**

Napredek konsolidacije naše države mnogim sovražnikom ni po volji. Na vse načine skušajo, da bi vzbudili v inozemstvu, pa tudi doma nezaupanje v našo državo, v naša prizadevanja in napore. Tako so najprej hoteli nas diskreditirati v inozemstvu in upropastiti naš tujski promet z bombami v železniških vagonih, ki so eksplodirale šele na našem ozemlju. Toda kaj kmalu je bilo razkrinkano njih zločinsko početje in demantirane vesti, ki so jih širili v inozemskem časopisju. Potem so pričeli begati ljudi zaradi dinarja, širiti vse mogoče gorostasne bajke in napovedovati bankrot našega gospodarstva. Nobena bajka jim ni bila dovolj fantastična, da se je ne bi poslužili. **Pa tudi tu so se izjalovili njihovi načrti in inozemstvo je dalo najboljši dokaz zaupanja v naša gospodarska prizadevanja s tem, da nam je odobrilo ponovno znatno posojilo, da prebrodimo trenutne težave našega gospodarstva.**

Sedanja kriza je agitatorjem dobrodošla, da skušajo zasejati nerazpoloženje in nezadovoljstvo med narodom in tako speljati vodo na svoj mlin. Toda naš narod je preveč trezen in preudaren, da bi nasedal takim govoricam, on dobro ve, **da je kriza svetovna in da so prilike v bogatih deželah še mnogo težje kakor pri nas.**

V okviru splošnih problemov interesirajo radovljiški srez predvsem gospodarska vprašanja. Gorenjski kmet je **po pretežni večini živinorejec.** Njegov položaj je bistveno različen od seljaka v žitorodni Vojvodini, v kršni Črni gori in v subtropični južni Srbiji. Njega zanimajo predvsem živinoreja, mlekarstvo, sirarstvo, planšarstvo, regulacija hudournikov itd. **Te njegove interese bo treba v skupščini pravilno raztolmačiti, da se dovedejo v sklad z interesi seljakov v ostalih banovinah in da se njegove potrebe pravilno upoštevajo.**

Vsi kraji radovljiškega sreza so v večji ali manjši meri **navezani na tujski promet.** Izgradba organizacije tujskega prometa je kljub vsemu delu pri nas še večno v povojih. Daleč smo še od tega, kar so na tem polju dosegle napredne države in dežele Solnograška, Tirolska, Švica, in mnogo podrobnega dela nas tu še čaka. Pred bodočo skupščino bo prišel **zakon o pospeševanju tujskega prometa in turizma, ki bo za vse naše gorenjske kraje odločilnega pomena in važno bo, da bodo posebni interesi naših alpskih letovišč v njem uvaževani.**

Industrija je v radovljiškem srezu od starih časov močno razvita. Poleg železarske industrije na Jesenicah, v Javorniku, Lescah, Kropi in Kamni gorici se je v zadnjem času zelo razmahnila in obnovila tudi tekstilna industrija. Lesna industrija, ki se razteza po celem srezu in daje tisočem pridnih rok zaslužka, je danes v slabih prilikah. Zaslužek je padel in treba bo misliti na to, da se tej važni panogi s primernimi ukrepi pomaga. **Treba bo revidirati tarife, treba bo paziti, da bodo interesi našega lesnega eksporta v pogodbah, ki se pripravljajo, pravilno zastopani in upoštevani.** Pri vsej krizi, ki jo preživljamo, pa moramo odkritosrčno priznati, da se naša železarska industrija kljub neugodnemu splošnemu položaju vendarle dobro razvija in je znala vzdržati obrat v svojih podjetjih. Z velikimi investicijami se usposablja za nadaljnje delo. Usoda desettisočev pridnih rok je odvisna od njene usode. Za njen prospeh je treba stalne čuječnosti, da more dati kruha in zaslužka našemu delavstvu.

Radovljiški srez je tudi kot obmejni srez ter z ozirom na svoj veliki tujski promet navezan na dobro ureditev odnošajev z inozemstvom. In tu se baš nahajamo pred važnimi novimi pogodbami s sosednimi državami, kjer je treba, **da bodo potrebe naših obmejnih srezov dovoljno pojasnjene in uvaževane.**

Po svoji gospodarski sestavi je radovljiški srez bolj kot vsak drugi **navezan na gospodarsko napredno in močno Jugoslavijo,** iz katere prihajajo v njegovo področje tisoči letoviških gostov, ki jim prodaja svoje industrijske in obrtniške izdelke. **Dne 8. novembra bodo zato vsi zavedni volilci radovljiškega sreza šli na volišče, da manifestirajo za složno gospodarsko delo bodoče Narodne skupščine ter za gospodarsko močno in napredno Jugoslavijo.**

Polom Pavelićeve izdajniške akcije

Razočarani nad svojim neuspehom so se med seboj sprli – Glavni Pavelićev sotrudnik pribežal v Jugoslavijo

Beograd, 26. otobra r. Kakor smo že poročali, je bil pred par dnevi aretiran na meji neki Peter Gruber, eden izmed glavnih sotrudnikov Pavelića in Perčeća ter eden glavnih organizatorjev protidržavne akcije, ki jo vodijo takozvani »emigranti« proti Jugoslaviji. Izjave, ki jih je podal Gruber pri zaslišanju, osvetljujejo v žarki luči izdajalsko delo teh plačancev naših neprijateljev, dokazujejo pa obenem, da je njihova zločinska akcija popolnoma skrahirala.

Peter Gruber je 12. marca 1930 zapustil našo državo z namenom, da v inozemstvu sodeluje pri konspiratorskem poslu proti integriteti in edinstvu naše države. V družbi ostalih veleizdajalcev je neprestano potoval z Dunaja v Budimpešto, Monakovo, Trst in Sofijo ter skušal vzpostaviti zveze in sklepati dogovore z vsemi mogočimi sovražniki naše države in našega naroda. Nekaj časa je v Berlinu izdajal poseben list »Budućnost«, v katerem je objavljal največje laži in klevete proti naši državi. Nekega dne se je pojavil v Sofiji kot predstavnik nekakih nezadovoljnih Srbov iz Hrvatske ter je bil navdušeno sprejet od bolgarskih zarotnikov iz vrst makedonstvujuščih. V Sofiji je sklenil neke vrste pogodbo z bolgarsko revolucijonarno organizacijo za skupno teroristično akcijo v Jugoslaviji. Izgnan iz Sofije je v raznih mestih v inozemstvu nadaljeval svoje zločinsko rovarjenje proti Jugoslaviji. Pred nekaj tedni pa se je sprl s Pavelićem in na zadnjem sestanku v Monakovem sta se popolnoma ločila, ker se nista mogla sporazumeti glede nadaljnje terористične akcije odnosno njenega financiranja.

V teku dosedanjega zaslišavanja je navedel Gruber mnogo zanimivih podatkov o podzemeljskem rovarjenju tako zvane emigracije v inozemstvu. O vzrokih svoje ločitve pa je med drugim izpovedal:

»Ko sem se ločil od Pavelića, sem se moral odločiti, po kateri poti bom šel dalje. Moral sem izbirati: ali v celoti sprejmem njihov program ali pa moram zapustiti to družbo in z lastnimi sredstvi nadaljevati svojo akcijo. V dobi dveh let sem videl, koliko se lahko stori na tem polju in na čigavo podporo se lahko računa pri teh akcijah. Ker sem prekinil odnošaje z Pavelićem, Perčecem in njihovimi pajdaši, sem izgubil tudi vse zveze. Vedel sem, da se izpostavljam preganjanju svojih bivših zaveznikov, ako se jim izneverim. Vedel sem, da se ljudje Pavelićevega, Perčecevega in Perčevićevega kova ne plašijo nobenega sredstva, ako jim gre za to, da se iznebe človeka, ki bi jim lahko postal nevaren. V inozemstvu nisem bil več varen. V državah, ki so do Jugoslavije prijateljsko razpoložene, bi me aretirali in izročili jugoslovenskim oblastem, v Jugoslaviji sovražnih državah pa bi me prepustili sodbi Pavelića in Perčeca, ki uživata tam vso podporo. Preostal mi je edini izhod, da se vrnem v domovino. Ta misel me je pripeljala do meje in preko nje, kjer sem se nato sam prijavil. Pa ni samo to, kar me je prignalo domov. V Osijeku imam ženo in dvoje otrok, ki že dve leti nimajo o meni nobenih vesti. Moja rodbina je morala zaradi mene mnogo pretrpeti. Sorodniki so se me popolnoma odrekli, ko so izvedeli za moje delo v inozemstvu. Tudi zdravje mi je opešalo in nisem mogel več prenašati velikih naporov v izvajanju akcije, ki danes nima več onega cilja, kakor ga je imela takrat, ko sem zapustil domovino in šel v inozemstvo. Vse to me je prisililo, da čimprej zapustim inozemstvo ter poiščem zatočišča doma. Upam, da bodo oblasti upoštevale mojo prostovoljno prijavo.«

Dom ruskih vojnih invalidov

Beograd, 26. okt. p. V Beli Crkvi so na zelo svečan način otvorili novi dom ruskih vojnih invalidov. Posvetitve so se udeležili tudi zastopnik princa Pavla, vojnega ministra ter ministra za socialno politiko. Zastopnik ministra za socialno politiko načelnik splošnega oddelka dr. Ludomir Hofmanović je imel lep nagovor.

Senator Borah

Po prvi prisrčni izmenjavi pozdravov mednarodne vljudnosti, ki sta si jih medsebojno naslovila Laval in Stimson, je prišlo v Beli hiši do neljubega incidenta, ki ga je izzval znani ameriški senator William Edgar Borah. Vehemenca tega politika, ki ga njegova ambicija vodi vedno po potih, nasprotnih ameriškemu javnemu mnenju je že znana in preseneča to pot je v toliko, ker si je dovolil le prehud izpad proti Lavalu in Franciji.

Borah je že nekolikokrat dvignil glas proti Franciji in njenim zaveznicam, bodisi o priliki vprašanja vojne krivde leta 1925., bodisi da je napadal Dawesov načrt in se iz vseh sil zavzemal za Nemčijo. Pa tudi sicer ne zamudi nobene priložnosti, kadar je treba udariti po Franciji in Angliji. Velika gorečnost za Nemčijo ga je privedla celo tako daleč, da je postal glasnik nemških in Madžarskih zahtev po reviziji mirovnih pogodb. Ne poznavajoč zemljepisnih, narodnostnih in političnih prilik v Evropi, zahteva senator Borah vrnitev Šlezije in Pomorja Nemčiji, Madžarska pa bi se po njegovem mnenju morala obnoviti v predvojnem obsegu ter bi ji morale biti vrnjene vse pokrajine, ki so po trianonskem miru prišle k Jugoslaviji, Češkoslovaški in Rumuniji. L. 1926. je Borah tudi dvignil svoj glas proti zatiranju Nemcev v Trentinu; Slovanov v Italiji, ki so deležni še vse brezobzirnejšega tlačenja, pa se niti ni spomnil.

Borah je od l. 1925. predsednik senatnega komiteja za zunanjo politiko in bi imel kot tak velik vpliv na vodstvo zunanjih poslov Zedinjenih držav. Zavoljo svoje napadalnosti in pomanjkanja takta pa je njegov vpliv zelo majhen in njegove izjave imajo samo pomen dnevne senzacije, globljega učinka pa njegovi nastopi nikdar nimajo. Senator Borah je po poreklu turinški Nemec in je baje v živahnih zvezah z nemškimi nacijonalisti. Od njih sprejema nestvarne informacije za zunanjepolitične izjave. Vsi njegovi nastopi imajo znak pretirane germanofilske propagande in Nemci sami niso nič kaj veseli tega zaščitnika. Želeli si, da bi njihove interese zastopal resnejši in mirnejši mož, ne pa ravno enfant terrible ameriškega senata.

Borah je v svojem zadnjem nastopu ponovil Lavalu v lice vse svoje, že tolikokrat premlete očitke nasproti Franciji in njenim zaveznicam, obenem pa je prekoračil vse meje dopustne ostrosti ter obdolžil Francijo hinavstva, češ da se v svoji politiki do Nemčije in do razorožitvenega vprašanja poslužuje spretno prikrite sovražnosti in neodkritosrčnosti. Vodja francoske vlade je na te nekvalificirane in žaljive napade odgovoril zelo zmerno in zdržno, češ da je prišel, da se pogovori o važnih mednarodnih zadevah s predsednikom Hoovrom, vendar pa da bodo ti razgovori imeli samo značaj domenka o skupnem nastopu pri reševanju važnih problemov, ne pa značaja odločilnih zaključkov. Ako bi Borah užival sloves resnega državnika, bi bil njegov nastop lahko marsikaj pokvaril, tako pa je izzval samo neprijeten dojem, ki je bil za predsednika francoske vlade tem mučnejši, ker je bil napaden kot gost ameriškega naroda in ni mogel napadalcu odgovoriti z isto odločnostjo in strogostjo.

Angleške volitve

London, 26. okt. AA. Nocoj so zaključili volilno kampanjo. Skoraj v vseh volilnih okrajih so bili zadnji volilni shodi. Z malimi izjemami je volilna propaganda potekla mirno. Kandidati so lahko nemoteno govorili svojim volilcem. Govori po radiju so veliko pripomogli k objasnitvi aktualnih vprašanj. Pričakujejo, da bo volilna udeležba zelo velika. Voditelji obeh taborov trdno upajo na zmago. Nevtralni opazovalci pa prorokujejo veliko vladno večino. Na borzi so danes stavili, da dobi vlada 195 do 200 glasov večine.

London, 26. okt. f. Prepričanje v zmago vladnih strank je tako obče razširjeno, da nikdo več ne dvomi o njej; ugiba se samo še, koliko bo znašala večina. Stave v londonski City glase na 200 glasov vladne večine, generalno tajništvo konzervativne stranke pa računa zmerno na večino sto mandatov. V Londonu in južni Angliji pričakujejo popoln polom delavske stranke. Samo v londonskem volilnem okrožju mislijo, da bodo laburisti od dosedanjih 35 poslancev izgubili najmanj 17.

Parlamentarne volitve v Švici

Basel, 26. okt. n. Včerajšnje parlamentarne volitve po novem sistemu ne bodo v ničemer spremenile dosedanje politične situacije. Danes manjkajo samo še rezultati volitev iz nekaterih gorskih krajev in iz vojske, ki pa ne bodo bistveno vplivali na novo opredelitev strank. Socialni demokrati so dobili 49 ali 50 mandatov (doslej 50), katoliški konzervativci 45 (46), liberalci 6 (5), svobodomiselci 52 ali 53 (58) kmetska stranka 29 ali 30 (31), socialisti evangeljčani 2 (3), komunisti 3 (2). Najbolj so se pomnožili glasovi socialnih demokratov, dočim so jih največ izgubili svobodomiselci.

Pariz, 26. oktobra AA. Po poročilu iz Berna včerajšnje volitve v Švici niso mnogo izpremenile medstrankarskega razmerja, kakršnega so izkazale volitve l. 1925., vendar pa so ekstremne stranke izgubile na svoji moči v korist koncentracije.

Papež plaka...

Rim, 26. okt. n. Včeraj se je vršila v baziliki prvih apostolov svečana služba božja za olajšanje socialne bede po vsem svetu. Maši je prisostvoval tudi papež. Med mašo so opazili verniki v njegovi neposredni bližini, da so se papežu orosile oči. V nekaj trenutkih se je to razvedelo po vsej cerkvi in vsa pozornost ogromne množice vernikov se je osredotočila na plakajočega papeža. Ljudje so bili silno razburjeni. Ko so po službi božji nesli papeža v Vatikan, so mu priredili verniki burne ovacije. Skupina Špancev je burno vzklikala: »Živel papež-kralj, živel papež, naš kralj!« Tej slovesni službi božji je prisostvoval kakor običajno ves vatikanski diplomatski zbor, edino le Španija ni bila zastopana.

Ustavitev dveh rumunskih listov

Bukarešta, 26. oktobra. AA. Notranje ministrstvo je ustavilo izhajanje listov »Lupta« in »Ordinoa« ia sicer iz državnih interesov. Oba lista sta namreč že več mesecev vodila energičen boj proti sedanjemu režimu in skušala diskreditirati državne oblasti.

Temelji balkanske vzajemnosti

Priprave za splošen pakt o razorožitvi in vzajemni pomoči balkanskih držav – Ustanovitev balkanske trgovske zbornice

Carigrad, 26. oktobra. AA. Na včerajšnji popoldanski plenarni seji balkanske konference je bilo sprejeto poročilo odbora za politična in socialna vprašanja. Poročilo se tiče svobodnega kretanja državljanov posameznih balkanskih držav po drugih balkanskih državah. Sprejeta je bila tudi resolucija o omoženih ženah. Žene obdrže po omožitvi svojo narodnost, a jo tudi lahko izpremenę. Poročilo gospodarskega odbora priporoča ustanovitev medbalkanske trgovinske zbornice. V nadaljnji resoluciji je predlog o zaščiti tobaka iz balkanskih držav. Uredilo naj bi se tudi vprašanje zaščite in izvoza živil iz balkanskih držav. Plenarna seja je po sprejetju teh predlogov in resolucij vzela na znanje poročilo in predloge odbora za duhovno zbližanje. Izvršilnemu odboru balkanske konference bodo predloženi tudi ostali predlogi in želje posameznih odborov.

Snoči ob 19. so delegati odpotovali v Angoro, kjer bo zadnja plenarna seja balkanske konference v dvorani turškega parlamenta. Na dnevnem redu te seje je bila predvsem razprava o poročilu odbora za politično zbližanje med balkanskimi državami.

Po poročilu anatolske agencije je zavzel odbor za politično zbližanje stališče, naj bi balkanske države sklenile splošen pakt o skupni razorožitvi nenapadanju, arbitraži in o vzajemni pomoči. Pakt bo moral sloneti na načelih pravice in ravnopravnosti. Sodijo, da bo konferenca pooblastila izvršilni odbor, naj prouči načrt balkanskega pakta, ki ga je predložila grška delegacija. Ta odbor naj nadalje prouči predlog o lojalnem izvajanju mirovnih pogodb, zlasti glede na manjšine in vprašanja, ki onemogočajo moralno razorožitev balkanskih narodov. Odbor bo moral ta vprašanja proučiti do prihodnje balkanske konference, vendar pa mora o svojih predlogih obvestiti tri mesece prej vlade posameznih balkanskih držav.

Carigrad, 25. oktobra. AA. V poročilu gospodarskega odbora balkanske konference, ki je bil sprejet na plenarni seji, se predlaga ustanovitev medbalkanskega urada za zaščito vzhodnega tobaka. Ta urad bi imel naslednje dolžnosti: 1. da prilagodi produkcijo tobaka svetovnim potrebam; 2. vrši potrebno propagando za vzhodni tobak in se bori proti tuji konkurenci; 3. zagotovi vzhodnemu tobaku nova tržišča; 4. zboljša razne vrste vzhodnega tobaka.

Poročilo o zaščiti cerealij predlaga ustanovitev nacijonalnega urada za trgovino s cerealijami ter medbalkansko zvezo teh uradov, ki naj bi imela posebno borzo za cerealije. Gospodarski odbor balkanske konference se je izrekel končno za ustanovitev balkanske gospodarske zbornice; pravila naj bi se predložila tretji balkanski konferenci.

Obupno dejanje jetnika

V kamniškem zaporu si je Josip Rakovec sam končal življenje

Kamnik, 26. oktobra.

V soboto smo poročali, da so orožniki aretirali ob kamniškem kolodvoru nekega moškega z več zavoji raznega blaga, ki je bilo ukradeno v Gornjem gradu. Na orožniški postaji je neznanec izpovedal, da se piše Josip *Rakovec,* rojen na Javorniku in star 27 let. Pri zaslišanju je priznal, da je v Gornjem gradu ukradel blago, ki ga je imel pri sebi. Oddali so ga v zapore kamniškega okrajnega sodišča, kjer je bil do nedelje zaprt s tremi drugimi v skupni celici. Drugi jetniki niso opazili na njem nič posebnega; bil je zelo redkobeseden.

Snoči okrog 22. je paznik g. Klemenčič skozi linice inspiciral jetnike ter videl, kako Rakovec, ki je bil tedaj v celici že sam, sedi na svoji postelji. Danes malo pred 8. zjutraj pa je prišel paznik z orožnikom po Rakovca. Ko je odprl linico na vratih, se mu je nudil strašen prizor. Rakovec je visel skljucen med obema posteljema. Paznik in orožnik sta takoj odklenila vrata, odrezala obupanca in poklicala uradnega zdravnika g. dr. Polca, ki pa je mogel ugotoviti samo še smrt. Samomorilca so položili na slamnjačo, okrog poldne pa so ga dali v krsto in ga pokopali. O žalostnem dogodku so obvestili tudi njegove starše. Vse je kazalo, da se je nesrečnež postovil od življenja v zgodnjih urah.

Rakovec je napravil prave vislice. V sobi so bile tri postelje, miza in peč. Dve postelji je postavil pokonci z vzglavji proti stropu, razdrl je zložljivo mizo, vzel spodnjo oporo mize in jo položil počez na vzglavja. Gotovo mu je to bilo še prenizko ter je postelji še podložil z odejami in blazinami. Na sredo je privezal brisačo in cunje, ki jih je nosil namesto nogavic. Kakor je podoba, je stopil potem na leseno klop, ki so jo našli prevrnjeno. Bilo pa je to vseeno prenizko in se je truplo še dotikalo tal ter je bilo precej skrčeno. Preden se je odločil k obupnemu dejanju, je razbil okno, ker je hotel najbrž pobegniti, a mu je to preprečilo močno omrežje.

Rakovec je prišel pred par tedni iz mariborske kaznilnice, kjer je bil zaprt 6 let in se je med tem izučil mizarske obrti.

Brazilijski rojaki so se organizirali

Sao Paulo, 23. septembra.

Glede na žalostno stanje jugoslovenske kolonije v Braziliji, ki je prepuščena sama sebi, nima niti svojega narodnega predstavnika in ker je izkoriščana od raznih izseljenskih izkoriščevalcev, so se zbrali na skupščini 23. septembra predstavniki vseh jugoslovenskih izseljencev (Srbi, Hrvati in Slovenci, pa tudi Madžari in Nemci iz Jugoslavije) in sklenili, da se organizira celotna jug slovenska kolonija v Braziliji in da si pomaga sama. V ta namen so ustanovili *prvo skupno jugoslovensko organizacijo* v Braziliji z imenom Jugoslovensko podporno združenje v Sao Paulo Praça da Sé 20-I, sala 5.

Izbrani so bili v upravni odbor: za predsednika Franjo Paternost, za I. podpredsednika Stevo Kovač, za II. podpredsednika Bogdan Stojkov, za glavnega tajnika Milan Wollner, za pomožnega tajnika Fedor Pollak, za I. blagajnika Jakob Schur, za II. blagajnika Josip Popanka, za gospodarja Ozorio Glazar, za odbornike dr. Luiz Montag, Josip Schoesser in Dragotin Preisler; nadzorni odbor: za glavnega revizorja Ivan Kovač, za I. revizorja I. Budković, za II. revizorja Stanislav Anišić.

Namen združenja je, organizirati vse jugoslovenske izseljence v Braziliji, jih podpirati moralno in materijalno v vseh mogočih primerih, jih zastopati pred domačimi in inozemskimi oblastvi, urediti posredovalnico za delo, podporno bolniško blagajno in zavarovanje za primer nezgode in smrti, gojiti jugoslovensko prosveto in zbližanje z brazilijskim narodom na trgovinskem in prosvetnem polju, ustanavljati trgovske in obrtne zadruge. Prosimo vse rojake kakor tudi domača oblastva, da nam gredo na roke pri našem delu, koristnem za izseljence.

Povratek našega železniškega uradnika iz tržaških zaporov

Rakek, 26. okt. Danes opoldne se je vrnil na Rakek 29letni železniški uradnik Bogumil Lasič, ki so ga aretirali v Postojni organi italijanske policije.

Lasič se je pred dvema mesecema z rednimi dokumenti odpeljal v Postojno, kjer so ga pa agentje nenadoma obstopili in aretirali, češ da je deloval proti italijanski državi in fašističnemu režimu. Odpeljali so ga v zapore v Postojni in kmalu od tam v Trst. V Trstu je bil neštetokrat strogo zaslišan, nazadnje pa so morali preiskovalni sodnik in policijski zaslševalci le odnehati in pripoznati njegovo nedolžnost. Lasiča so davi uklenjenega kakor zločinca pripeljali v Postojno na postajo in na vlak, s katerim se je pripeljal nazaj na Rakek.

Grofica Jelačić operirana

Zagreb, 26. oktobra n. V tukajšnji sanatorij Zagreb so prepeljali grofico Ano Jelačićevo iz njenega posestva Novi dvori. Grofica je nečakinja slavnega bana Jelačića in je bila v sanatoriju operirana.

Novi predsednik republike Peru

Lima, 26. oktobra AA. Pri včerajšnjih volitvah je bil izvoljen za predsednika republike Sanchez Uzera.

Patrijarh Varnava v Osijeku

Osijek, 26. okt. n. Davi je prispel semkaj patrijarh srbske pravoslavske cerkve Varnava. Na mestni meji ga je sprejel mestni načelnik občine z mnogimi meščani. Patrijarh je odšel najprej do pravoslavne cerkve, kjer ga je pozdravil predsednik srbske pravoslavne občine. Po službi božji je patrijarh Varnava obiskal katoliško cerkev v zgornjem mestu. Tu ga je pozdravil opat Pavić, ki je v svojem pozdravnem govoru naglasil, da je to cerkev sezidal vladika Strossmayer. Kasneje je patrijarh sprejemal v okrožnem inspektoratu deputacije. Po banketu, ki se je vršil ob 13. je odpotoval patrijarh v Dalj ter se nastanil v dvoru patrijarškega posestva.

Hmeljski trg

Žatec, 26. oktobra h. Na hmeljskem trgu pri mirni tendenci živahnejše zanimanje za hmelj srednje kakovosti. Cene 230 do 420 Kč.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Oblačno, prehodno deževje, hladno, nestalno. — **Situacija včerajšnjega dne:** Pretekle dni je prešla preko centralne in južne Evrope močna barometerska depresija iz dveh centrov, ena na severu, druga na jugu. Depresija je šla tudi preko področja naše države. Povzročila je najprej dvig temperature, nato pa oblačnost in dež v zapadnih krajih z močnimi južnimi vetrovi. Z Oceana prihaja sedaj počasi višji pritisk. Pritisk se je dvignil na severozapadu za 0.1 do 2 mm, v Primorju za 0,1 do 6 mm, drugod pa padel za 0.1 do 3 mm. Temperature so padle na zapadu za 1 do 11 stopinj, v višjih krajih so se nekaj dvignile, prav tako v Primorju.

Dunajska vremenska napoved za torek: Najprej večinoma še nejasno s padavinami, severni vetrovi, kasneje manj oblačno.

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest, da je nenadno preminil v vojni bolnici v Splitu naš predobri sin, brat, vnuk in nečak, gospod

Stanislav Tič

narednik vojne mornarice

Truplo predragega blagopokojnika prepeljemo v Litijo, kjer ga položimo k večnemu počitku.

Čas pogreba bo javljen.

Litija, dne 26. oktobra 1931.

Rodbina Jerebova z vsem ostalim sorodstvom.

Naši kraji in ljudje

Sreski kandidati v dravski banovini

Ivan Prekoršek,

ki je pri sedanjih volitvah kandidat za **celjski srez,** je širom Slovenije znan narodni in prosvetni delavec. Pred vojno je bil tudi potovalni učitelj Družbe sv. Cirila in Metoda in ravnatelj takratne slovenske pivovarne v Žalcu. V tej službi je imel priliko, da se je še podrobneje spoznal s križi in težavami hmeljarjev, ki pa so mu bili itak znani že od prej, saj je sam doma iz celjske okolice in živi ves čas v Celju in Savinjski dolini. Po vojni je bil imenovan za upravnika celjske bolnišnice in si je tudi na tem mestu s svojo iskrenostjo in s svojo vnemo, s katero pomaga, kjer in kolikor največ more, pridobil srca bolnikov in vseh drugih, ki so prišli z njim v dotiko. Vse svoje življenje je prebil g. Prekoršek na ta način v najtesnejšem stiku s prebivalstvom in pozna kot kmečki sin do dna tudi življenje in trpljenje slovenskega kmeta. Razen njegovega požrtvovalnega dela na prosvetnem polju in njegove vsestranske naobrazbe cenijo vsi, ki ga poznajo, še prav posebno njegovo kremenito značajnost ter njegovo nesebičnost in preveliko skromnost.

Namestnik g. Prekorška v sreski kandidaturi je g. Franjo G o r i č a r, posestnik v Višnji vasi pri Celju in nekdanji kmetijski potovalni učitelj, ki ga poznajo vsi kmetovalci ne le v celjskem okraju, temveč tudi drugod po bivšem Spodnjem Štajerskem.

Drugi kandidat za celjski srez je g. Franc P i k l, gostilničar in posestnik v Žalcu.

Ivan Mohorič,

generalni tajnik Zbornive za trgovino, obrt in industrijo, kandidira pri sedanjih volitvah **v radovljiškem srezu.** Gosp. Mohorič je po svojem uspešnem gospodarskem delu znan ne le po vsej Sloveniji, temveč visoko je cenjen tudi po vseh drugih pokrajinah Jugoslavije in tudi v inozemstvu. Rojen je bil v Idriji kot sin preprostega rudniškega delavca. Studiral je v Ljubljani in Pragi, potem pa stopil v službo pri ljubljanski Zbornici za TOI, ki ga je ravno letos imenovala za svojega glavnega tajnika. Po vsej državi slovi kot eden najboljših poznavalcev naših gospodarskih razmer in kot eden najbolj zaslužnih delavcev za napredek vseh naših gospodarskih panog. Zato ga kličejo ne le k vsem posvetovanjem gospodarskega značaja, temveč je tudi stalen delegat pri trgovinskih pogajanjih Jugoslavije s tujimi državami. Njegova zasluga je zlasti, da se pri teh pogajanjih upoštevajo tudi prav posebni interesi slovenskega kmeta, ki so v marsikakem pogledu drugačni od kmečkih interesov po drugih pokrajinah države. Kandidatura g. Mohoriča je za radovljiški srez še posebej pomembna, ker so razmere v tem srezu zelo zapletene (močna industrija, tujski promet, poseben način kmečkega gospodarstva itd.) in zahtevajo zato moža širokih pogledov in velikega vpliva. — Namestnik v kandidaturi je g. Josip A m b r o ž i č, posestnik in obrtnik v Ljubnem ter po vsej Gorenjski znani prosvetni in gospodarski delavec.

Drugi kandidat za radovljiški srez je g. Ivan A ž m a n, posestnik in župan v Lescah.

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Žrtvi tihotapske strasti

Pri Gederovcih je stražar obmejne čete naletel na družbo tihotapcev
Eden tihotapcev ranjen in eden ubit

Gor. Radgona, 26. oktobra.

Do zadnjega časa se je v našem obmejnem kotičku tihotapstvo zelo omejilo in že več mesecev ni bilo beležiti večjih primerov. Zadnji lepi jesenski dnevi pa so zopet ojunačili nekatere še iz prejšnjih časov znane strastne tihotapce. Tako je stražar obmejne čete minilo soboto 24. t. m. okrog 18.30 pri svojem obhodu ob meji naletel na moško osebo. Ker je bil mnenja, da mu prihaja nasproti finančni stražnik, ga je še celo pozdravil, a je v tistem trenutku opazil, da se je moški pred njim obrnil in spustil v beg. Dalje zadaj pa so istotako začeli bežati tudi ostali pajdaši, kakih 6 oseb. Stražarju je bilo takoj jasno, da gre za skupino tihotapcev. Da odžene tihotapsko družbo, je stražar oddal strel v zrak in se nato še zadržal v zasedi nekaj časa na mestu, katerega kaj radi pasirajo tihotapci; je to kakih 500 m više Gederovcev proti Cankovi, kjer je teren porasel do obmejne reke Kučnice in tudi ta reka sama lahko prehodna.

Pobegla tihotapska družba je bila mnenja, da je stražar nadaljeval svojo pot ob meji, in se je nekaj minut pozneje zopet vrnila, da bi prešla mejo. Ker se na poziv družba ni hotela ustaviti, je stražar segel po orožju in je oddal strel, s katerim je ranil enega tihotapcev, ki je malo krvaveč iz rane pobegnil preko meje. Z njim so zbežali tudi ostali. Usoden je bil drugi strel, ki je zadel drugega tihotapca ob robu Kučnice na naši strani, in sicer od zadaj nad kolkom, da mu je izstopila krogla na prsih. Smrtno ranjen je skočil neznanec še preko reke in obležal mrtev med obmejnimi kamni 80 in 81.

V nedeljo dopoldne je prispela na lice mesta komisija od sreskega načelstva iz Murske Sobote, da ugotovi dejanski stan. Ker je ležala žrtev prav na meji delno že na avstrijskem ozemlju, je prisostvovala tudi komisija iz avstrijske Radgone. Pri žrtvi je bilo najdeno 1100 Din gotovine, iz česar se da sklepati, da je šla družba v avstrijsko Radgono nakupovat tihotapsko blago in se je potem ponoči zopet hotela vrniti na naše ozemlje. Pri mrtvecu ni bilo najti nikakih listin in se zaenkrat istovetnost še ni mogla točno ugotoviti. Pač pa sta se našla pri njem dva poštna potrdila o pošiljatvi denarja, in sicer na ime Zadravec Štefan in Marijo Zverovo. Kakor doznavamo, je ubitega tihotapca spoznal neki avstrijski orožnik iz Radgone, in sicer zaradi tega, ker je z njim imel že večkrat opraviti. Avstrijski orožnik trdi, da je mrtvec neki Zver iz Peklenice v bližini Čakovca. To je verjetno, ker je bil Zver baje znan kot pretkan tihotapec in ker je imel pri sebi odrezek poštne nakaznice, glaseč se na Marijo Zverovo. Od ostale družbe so bili 4 moški baje v neki gostilni v Žetincih (Sicheldorf), vendar pa s seboj niso imeli nikakega tihotapskega blaga.

Ubiti tihotapec je bil prenešen v mrtvašnico in brez obdukcije pokopan v ponedeljek popoldne na pokopališču v Gederovcih-Petanjcih. Nesrečna žrtev naj bo ponoven opomin vsem, ki nočejo opustiti nevarnega in nepoštenega tihotapskega posla.

S smrtjo plačana ljubezen

Maribor, 26. oktobra

V soboto zjutraj so našli nezavestno in z razbito glavo 23-letno Katarino Korezovo, ki je bila uslužbena pri posestniku Ivanu Pulku v Žetalah. Prepeljali so jo v ptujsko bolnišnico, kjer pa je podlegla hudim poškodbam. Komisija je pri obdukciji trupla ugotovila, da je imela nesrečna Katarina lobanjo močno razbito in da je bila v blagoslovljenem stanju. Strašnega zločina je osumljen neki fant, ki je izginil brez sledu.

Srečko Robič †

Na pokopališču v Limbušu so v soboto popoldne položili k večnemu počitku uglednega veleposestnika in župana g. Srečka Robiča, ki je v četrtek nepričakovano umrl v 49. letu starosti. Delovnemu, narodno vedno krepko zavednemu možu, ki se je bil ravno odločil, da stopi v širšo politično areno in je kandidiral v srezu Maribor-desni breg, bo ohranjen časten spomin!

Veteranu Židaniku v spomin

Ljubljana, 26. oktobra.

Kakor smo beležili, je 23. t. m. zvečer v starosti 81 let umrl v Ljubljani g. Franc Židanik, orožniški stražmojster v pokoju.

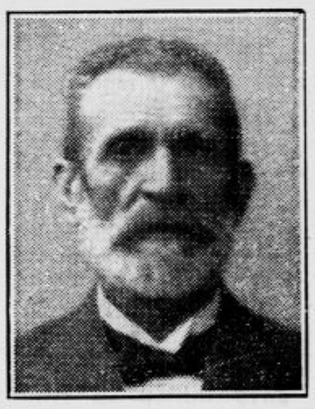

Rodil se je 4. oktobra 1850. na Slapu pri Vipavi. Mlad je odšel k vojakom. Po dosluženem vojaškem roku je nastopil službo orožnika. Njegovo prvo službeno mesto je bilo v Litiji. Za časa bosanske vstaje pa so ga poklicali v Hercegovino, kjer je ostal več let. Mnogo zanimivega je vedel povedati o Hercegovini. Zelo je ljubil to ljudstvo.

Pozneje je služboval pri Sv. Križu pri Litiji, v Stični, v Lukovici, na Vrhniki in nazadnje v Višnji gori. Prijaznega in uvidevnega moža postave so vsi imeli radi. V Višnji gori je stopil v pokoj in se preselil v Šmartno pri Litiji. Tu je sodeloval z veliko vnemo pri raznih društvih. Pri pevskem društvu »Zvon« je bil več let blagajnik, posebno pa je vedno bil vnet član Ciril-Metodove družbe. Skromen, natančen, pošten in prijazen, je bil povsod priljubljen.

Pokojni Židanik je bil zelo inteligenten. Mnogo je čital. Še v visoki starosti 80 let je prebiral vse nove publikacije. Nič ga ni motil drobni tisk nekaterih knjig — on je čital brez očal. Svoji družini je bil dober in skrben oče. Nikoli ni bilo žalbesede iz njegovih ust, sama dobrota, ljubezen in razumevanje ga je bila. Zapušča vdovo, odraslega sina in dve hčeri. Blagemu pokojniku časten spomin, njegovi družini pa iskreno sožalje! — M. K.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurana **»Franz Josefova« grenčica** lahko izpraznenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi **»Franz Josefova« voda** posebno dobro starejšim ljudem. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Močno deževje polni struge

Ljubljana, 26. oktobra.

V vsej dravski banovini je nastopilo močno deževje, ki napaja reke. Posebno danes je lilo skoro neprestano v gostih curkih. Vode, ki so bile zaradi delj časa trajajočega solnčnega vremena zelo upadle, sicer naglo naraščajo in se je bati poplav, vendar zaenkrat še ne povzročajo večje škode. Nekaj upanja k zopetnemu izboljšanju vremena daje barometer, ki se zopet dviga in je nocoj zrasel na 764.

Ko je v soboto nastopil jug, so posebno kmetje po svoje komentirali pojav, da so se v notranjosti hiš zrcala, tla in pohištvo tako orosila, da je ponekod teklo z njih in raz stene. Kmalu za tem je res začelo močno deževati. Sava in njeni stranski pritoki stalno naraščajo. Sava je bila poprej izredno nizka in se je n. pr. v Litiji pod mostom razprostirala že velika suha peščina daleč po sredini. Zdaj pa je vodovje že na Gorenjskem zelo močno, a litijska vodomerska postaja je beležila nastopne spremembe: v nedeljo zjutraj ob 8. je bila Sava 1 m nad normalo, ob 13. se je dvignila za 1.80, danes ob 8. pa je znašal porast vode 2.30 m nad normalo. V jutranjih urah je dež nekoliko pojenjal, opoldne pa je zopet začelo liti in je deževalo vse popoldne. Ob 15. je bila Sava 2.40, ob 18. že 3 m nad normalo. Pričakuje pa se še nadaljnji rapidni porast. Iz Litije so naraščanje Save brzojavno sporočili tehničnemu oddelku savske banske uprave v Zagrebu. Sava vali s seboj hlode, dračje in na polju zaostale poljske pridelke, vendar dozdaj še ni povzročila večje škode. Ponekod pa se je voda že razlila čez njive in travnike.

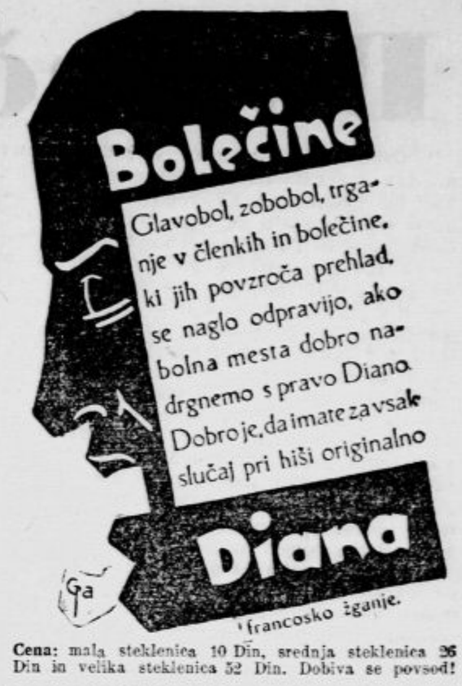

Cena: mala steklenica 10 Din, srednja steklenica 26 Din in velika steklenica 32 Din. Dobiva se povsod!

Založniški načrt Tiskovne zadruge za l. 1932

je v pripravi. Prepričani smo, da bo prijatelje slovenske lepe knjige veselo presenetil.

Zasačena vlomilska trojica na Pohorju

Pohorski kraji so imeli nekaj časa mir pred vlomilci, prošli teden pa se je pojavila nova vlomilska skupina

Ribnica, 26. oktobra.

V Ribnici na Pohorju je bila izvršena velikopotezna tatvina, kakršne ne pomnijo niti najstarejši domačini. V trgovini g. Sitarja je bilo ukradenega raznega blaga v vrednosti okrog 40.000 Din. Tatovi so se dobro opremili za zimo ter so si izbrali iz zaloge v prvi vrsti zimske suknje in mnogo perila. Za priboljšek pa so si prilastili še 5 steklenic konjaka, hleb sira, veliko klobaso šunkarico, 2 škatli napolitank in 300 Din drobiža s kaseto vred. Trgovec g. Drago Sitar je imel v svoji blagajni shranjeno tudi neko hranilno knjižico domače posojilnice, katero pa so vlomilci pustili.

Kakor je sedaj že dognano, so prišli v noči od torka na sredo v Ribnico trije tujci. Eden izmed njih, po imenu Ličan in po rodu s Primorskega, bivši natakar, že večkrat kaznovan in zasledovan, je prišel prvi v vas kot ogledih, njegova dva tovariša pa sta počivala in ga čakala v nekem listnjaku pred vasjo. Kakor je Ličan pozneje sam izpovedal, si je izbral za svoj zločinski delokrog najprej Puhrovo gostilno in Sitarjevo trgovino, ki sta pod eno streho. V gostilniško sobo je gledal skozi okno in ko je videl v njej samo enega človeka (bil je to krčmar g. Puhr sam), je smuknil tiho v vežo, potegnil iz glavnih vrat ključ, vrata od zunaj zaklenil ter se s ključem vrnil k tovarišema.

S tem ključem so si tatovi kmalu po polnoči odprli vrata ter prišli neovirano v vežo. Iz veže so si odprli najprej z vitrihom vrata v Sitarjevo trgovino. Po tatvini so obojna vrata skrbno zaklenili, ključ od glavnih vrat pa odnesli s seboj. Drugo jutro je trgovec g. Sitar takoj alarmiral orožnike, ki so uvedli preiskavo. V sredo zvečer je šel uslužbenec g. Krambergerja domov v Sv. Lovrenc ter srečal v gozdu na Povkovem vrhu tri, z velikimi tovori obložene možakarje. Neznancem se je ognil, ker pa so se mu zdeli zelo sumljivi, je to javil svojemu gospodarju, ta pa orožnikom. Orožniki so se takoj napotili na Povkov vrh in je šlo z njimi tudi nekaj domačinov. Sumljivo trojico so zajeli pred falskim predorom ob Dravi. Eden od tatov je na begu padel ali pa mogoče tudi sam skočil v Dravo, a so ga zasledovalci takoj spravili na suho. Tatovi so bili popolnoma izmučeni, kar ni čuda, saj so nosili vsega skupaj okrog 200 kg blaga. Ko so opazili zasledovalce, so nekaj plena pometali proč, drugo so pa že poprej poskrili v Povkovem gozdu. Ker ves plen še ni najden, trpi trgovec g. Sitar še precejšnjo škodo.

Vlomilci so se spoznali in združili šele tri dni pred svojim tatinskim pohodom. Orožniki so jih takoj zaslišali, treba pa bo šele dognati, če so sploh navedli prava imena, ker nima niti eden pri sebi kakih dokumentov. Vse tri so že drugi dan odvedli v Maribor v zapore okrožnega sodišča.

Hitite, da ne zamudite!

Viktorija in njen huzar

morata nas skoraj zapustiti!

Največje muzikalno filmsko veledelo te sezone je

Paul Abrahamova

opereta nepozabnih šlagerjev. — Občinstvo je navdušeno, ko sluša čarobne melodije ter se sijajno zabava ob izbranih dovtipih **Janczija.**

Friedl Schuster
Michael Bohnen
Svetislav Petrovič,
Gretl Theimer
Ernst Verebes

Predstave: ob 4., 7¼ in 9¼

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

KULTURNI PREGLED

Premijera v drami bo sredi prihodnjega tedna Begovićeve drame »Brez tretjega« z g. Levarjem in go. Miro Danilovo v glavnih vlogah ter v režiji prof. O. Šesta.

»Vest« v naši drami. Gotovo eno najbolj primernih del za ljudske predstave je francoska drama »Vest«, po svoji globoki vsebini. Delo je v režiji g. Cirila Debevca izvrstno naštudirano. Nastopijo gg. Marija Vera, Boltarjeva in Rakarjeva ter gg. Debevc, Skrbinšek, Železnik, Bratina in Kralj.

Franciska Ellmenreich, nekoč sloveča nemška igralka, je umrla blizu Monakovega v starosti 84 let.

Stoletnica Louisa Veuillota. Pariški novinarji in književniki bodo priredili 29. t. m. velkopotezno zasnovano proslavo slavnega časnikarja Louisa Veuillota v spomin na stoletnico, kar je izšel njegov prvi članek (11. oktobra 1931) in 118-letnico njegovega rojstva. Veuillot je bil nekoč najslavnejši francoski novinar. Založništvo P. Lethielleux v Parizu pripravlja izdajo njegovih zbranih spisov (Oevres complètes), ki izide v 47 zvezkih, izmed katerih so že izšla »Oevres diverses« v 14 zvezkih in »Correspondance« v 13 zvezkih. Tako vpoštevajo Francozi delo novinarjev!

»Nova Evropa« je priobčila v oktoberskem zvezku članek Vase Srdića »Današnji vidici Evrope«. Je to replika na članek Julesa Sauerweina o temnih, pesimističnih vidikih, ki se odpirajo današnji Evropi, drveč s slepo brezobzirnostjo v prepad. Srdić skuša sicer omiliti nekatere Sauerweinove trditve o vzrokih zla, a navaja nove vzroke ter priznava ob koncu, da »se zdi, kakor da se Evropa čedalje bolj oddaljuje zdravemu razumu...« Zanimiv je članek Jevgena Jelačića: »Spomenik naše kulture koji bi nas nadživeo hiljadama godinama.« Pisec izhaja z vidika minljivosti sodobnih kulturnih tvorb, če jih postavimo v nasprotje s stotisočletji, ki so še pred človeštvom. Vsi današnji kulturni dokumenti bodo v tem času neizprosno propadli, tem bolj, ker je naša doba v bistvu papirnata, a papir bo v teku tisočletij uničen. Pisec navaja po ameriškem astronomu Shapleju 24 točk, ki naj bi se vrezale v kamenito ploščo kje na vrhu Kordiljer in ki naj bi povedale bodočim desettisočletjem, kako daleč je današnja doba dospela v poznanju prirode. To naj bi bil spomenik sodobne kulture. — Nič manj zanimiva ni razprava Bože Težaka »O istini u prirodnim naukama«. Bogdan Radica nadaljuje svoja »Svedočanstva vremena«, referate o novih knjigah, ki se bavijo s stanjem današnjega sveta in z bodočnostjo Evrope. To pot poroča o Valerijevih »Regards sur le Monde actuel«, o Bernansovem spisu »La grande peur des bien — pensants«, Gine Fererro - Lombrozove »La Rançon du Machinisme« in še o nekaterih drugih spisih, ki so značilni za problematiko današnjih dni. — Dalje piše Stj. Ilijić o našem rojaku Davorinu Trstenjaku, A. Haler poroča o doktorski disertaciji. J. Torbarine »Italian influence on the poets of the Ragusan Republic«. (O italijanskih vplivih na pesnike dubrovniške republike.) Ves ostali del zvezka je posvečen jugoslovenski umetnostni razstavi v Londonu in drugod v Veliki Britaniji. Tu je ponatisnjen v prevodu uvod h katalogu, zabeležen je obisk, citirani so izvlečki iz kritik angleških listov v Londonu in v vseh ostalih britskih mestih, kjer so bila razstavljena dela naših umetnikov. Taka moralna in gmotna bilanca razstave je bila že dolgo potrebna.

Zagrebška »Riječ« je objavila v številki z dne 24. oktobra poleg politično - aktualnega uvodnika članek Vl. Angela »Uzdrman finansijski položaj USA«, inicijativne vrstice R. Markovića »Za jednu naučnu disciplinu o selu« in zanimiv potopis dr. Fr. Ilešića »U zavičaju Jana Kasprowicza i Stanislawa Przybyszewskiego«. Tin Ujević je prispeval esej o sodobnem banditu Al Caponeju, Milivoj Magdić pa idejno analizo Jelušićevega romana o Cezarju, ki se nam obeta tudi v slovenskem prevodu. Zanimiv je tudi drobiž. Zlasti opozarjamo na poročilo o značilnem sporu med jugoslovenskimi zdravniki, kakor se je razvil v stolpcih zagrebškega »Liječničkega vjesnika«. Gospodarski odsek zdravniškega zbora je namreč izdelal značilno spomenico, v kateri z vidika zdravniških **stanovskih** interesov premotriva vprašanja, socijalne politike, socijalnega zavarovanja, stališče oblasti napram zdravniški praksi in stališče fakultet. O tej spomenici se razvija v »Liječničkem vjesniku« zanimiva anketa, ki je tem bolj pereča, čim večji molk vlada v naši javnosti baš na onem področju, kjer medicina preneha biti zgolj stanovska zadeva in dobiva daljnosežen javni pomen in značaj. Področje, ki bi ga bilo treba češče osvetliti...

Francoska knjiga o makedonstvujuščih. V založbi knjigarne Valois v Parizu je pravkar izšla izredno zanimiva knjiga Jeana Perrigaulta »Bandits d'Orient ou les Comitadjis Bulgares«. Pisec je na licu mesta proučeval organizacijo in zločine bolgarskih komitašev ter je kot tujec lahko izvedel za mnoge njihove skrivnosti. Njegova knjiga je dokumentarično zelo zanimiva in važna. Perigault je obiskal tudi Južno Srbijo in se na lastne oči preveril o velikih civilizacijskih uspehih jugoslovenske uprave. O tej knjigi bomo priobčili še izčrpnejše poročilo.

Joža Uprka sedemdesetletnik. Slavni češki slikar Joža Uprka, avtor krasnih, tudi mnogim našim ljudem znanih motivov iz moravske Slovaške, je te dni doživel sedemdeset let.

Novinarji in pisatelji. V najnovejši številki »Rozprav Aventina« je izšel razgovor z znanim češkim pisateljem in dramatikom Karlom Čapkom, ki je po poklicu novinar in se zelo mnogo udejstvuje v dnevnikih, kjer se oglaša k najrazličnejšim dnevnim vprašanjem. Čapek je o svojem novinarstvu izjavil to-le: »Menim, da sem novinar. Ne uganjam tega ob strani, marveč pišem enako resno kot izrazito literarne reči. Vsem pisateljem bi želel, da bi šli skozi šolo novinarstva; tako bi se bili naučili, zanimati se za vse na svetu. Pri literaturi mi je najbolj mučno to, da avtor po večini tiči v svojem zaprtem svetu. Pisatelj naj bi živel v svetu, ki pripada vsem ljudem. Tudi novinarstvo je poizkus univerzalnosti. Za vse se moraš zanimati, ves svet imeti pred seboj, ne samo majhen njegov prašek. Chesterton, Wells, Shaw so tudi novinarji.«

Proslava 75letnice rojstva Jana Hudca. Iz Prage nam pišejo: Praški odbor Češkoslovaško - jugoslovenske lige je priredil 21. t. m. počastitev 75letnice rojstva odličnega literarnega delavca na polju češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti Jana Hudca, jubilejni večer v »Domu češkoslovaških inženjerjev«. Zbralo se je izredno lepo število slavljenčevih osebnih prijateljev in tovarišev ter članov lige. Navzoči so bili mnogi odlični predstavniki kulturnih društev in zavodov ter številni književniki, med njimi prof. dr. Murko, Ludvik Kuba, Božo Lovrić, Vlaskalić, prof. Skrbinšek, Rok Bradanović, zastopniki jugoslovenskega poslaništva in drugi. Docent dr. Paul je v kratkih besedah pozdravil navzoče in želel jubilantu, ki zaradi bolezni ni bil navzoč, še mnoga leta. Režiser Narodnega gledališča g. Rogoz je nato recitiral Lovrićevo pesem »Pjesniku«, posvečeno Janu Hudcu ob 75letnici rojstva. Nato je govoril Božo Lovrić o svojem prijateljstvu z Janom Hudcem. Dr. Jos. Páta je govoril o življenju in delu Jana Hudca. Gdč. J. Zahelová je zapela več jugoslovenskih pesmi iz Kubove zbirke, ki jih je prevedel v češčino Jan Hudec. Pri klavirju jo je spremljala ga. A. Zahleova. Zaključil je Zvonimir Rogoz z recitacijo dveh pesmi iz Hudčevih poslednjih pesniških prevodov.

Domače vesti

+ **Čsl. državni praznik v radiju.** Jutri na dan češkoslovaškega državnega praznika, bo Češkoslovaška republika otvorila novo radio-postajo za celo državo pri Češkem Brodu. Ta postaja bo močna v začetku 120 Kv, pozneje pa še močnejša in bo druga v Evropi. Za nas je to zelo razveseljiv pojav, ker bo s tem po vsej Jugoslaviji vse češke postaje mnogo bolje slišati, kot dunajske, budimpeštanske in druge, ki so dosiej običajno gostovale po naših domačijah. Upamo, da bomo s tem končno rešeni večnih nemških šlagerjev, s katerimi nas zlasti javni lokali tako obsipavajo z dunajske radio postaje. Na predvečer državnega praznika, danes, bodo dajali v radiju iz Prage opero »Prodano nevestoc, jutri zvečer pa simfonični koncert Smetanove »Moja domovina«.

+ **Jugoslovansko kolo v Pragi.** Postal je že čvrst običaj Jugoslovanskega kola v Pragi, da se sestajajo naši rojaki v čim večjem številu drugo sredo vsakega meseca v Meštanski besedi. To so družabni in zabavni večeri s pevskimi in glasbenimi točkami, in če je godba, sledi običajno tudi ples. Tak večer je bil tudi 14. t. m. Zbralo se je lepo število jugoslovanske inteligence. Vseuč. prof. dr. Murko je hodil od mize do mize, pozdravljal, mladosten in svež, z zadovoljnim smehljajem. Nastopili so mladi konservatoristi g. Šijanec (violina), g. Šivic (klavir) in g. Blažek (čelo). Odlično so odigrali Mendelsohnov trio v d-molu. S pevskimi točkami je oživljala večer gdč. Kortezova, ki je čustveno odpela arijo Dalile in več narodnih pesmi. Pri klavirju jo je spremljal g. Laban. Prejela je krasen šopek. Po tem sporedu se je družabna živahnost še bolj stopnjevala ob zvokih akademskega jazza, ki je neumorno igral navdušenim plesalcem.

+ **Vojaške vesti.** Po poročilih »Vojnega lista« so imenovani: sanitetni polkovnik dr. Rudolf Kobal za sanitetnega referenta I. armijske oblasti, zrakoplovni kapetan 1. razreda Erih Kos pa za vršilca dolžnosti komandanta aerodroma 1. zrakoplovnega polka. V vojni mornarici je kapetan fregate Ivo Preradović imenovan za komandanta križarke »Dalmacija«, kapetan korvete Matej Marušič za komandanta monitorja »Sava«, poročnik bojnega broda Josip Ahlin pa za komandanta torpiljarke »T 3.«. Poročnik bojnega broda 1. razreda Anton Debevec je razrešen dolžnosti komandanta monitorja »Drava«.

+ **Sokolski prvak Štukelj in Mačus odpotujeta v Švico.** Jugoslovenski Sokolski savez je imenoval za delegata in referenta k tekmam švicarske telovadne zveze v Baselu g. Franja Mačusa, načelnika mariborske sokolske župe. Tekme, h kateri so povabljeni najboljši telovadci sveta, se udeleži tudi naš prvak g. Leon Štukelj.

+ **Premestitev.** Oton Sajovic, profesor na gimnaziji v Varaždinu je na lastno prošnjo premeščen v Ljubljano.

+ **Na svetovno znani državni visoki šoli za optiko v Jeni** je diplomiral g. **Milovan Zajec,** sin uglednega ljubljanskega optika g. Fr. P. Zajca s Starega trga. Omenjamo, da je med 26 obiskovalci te najvišje strokovne šole za optiko napravilo diplomatski izpit le 16 kandidatov. Mlademu domačemu strokovnjaku iskrene čestitke!

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

+ **Izpit za zemljeknjižne uradnike** so položili pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani s prav dobrim uspehom Jože Božičko, pis. pomočnik pri okrajnem sodišču v Ptuju, z dobrim uspehom Anton Majcen, praktikant pri okrožnem sodišču v Celju in Franc Šlaus, praktikant pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

+ **Izpiti za koncesijo stavbnega mojstra.** Banska uprava dravske banovine je razpisala rok za izpite prosilcev za koncesijo stavbnega mojstra na dan 16. novembra, oziroma za izpite prosilcev za koncesijo zidarskega, tesarskega, kamnoseškega in vodnjakarskega mojstra na dan 9. decembra. Na ta dan se pričnо pismeni izpiti. za prosilce za koncesijo stavbnega mojstra Ustni izpiti za prosilce za koncesijo stavbnega mojstra se bodo vršili 2. dec., po potrebi tudi še 3 dec., za prosilce za koncesijo zidarskega, tesarskega, kamnoseškega in vodnjakarskega mojstra pa 18. oziroma še 19. decembra. Prošnje naj se vložе najkasneje do 7. novembra v Ljubljani, Novi trg 1, pri V. oddelku banske uprave. Pri izpraševalni komisiji bo treba plačati izpitno takso.

+ **66. krajevni odbor Rdečega križa v Sloveniji.** V področju ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa se je ustanovil v nedeljo 25. t. m. 66. krajevni odbor v Dobovi pod predsedstvom g. Cirila Prestorja, šefa železniške stanice. Predaval je g. Malnarič iz Ljubljane.

+ **Slavje naše vojne mornarice.** Naša vojna mornarica bo prihodnjo soboto proslavila svojo slavo v spomin dneva, ko je pred trinajstimi leti prvič zaplapolala zastava osvobojene Jugoslavije na bivšem avstrijskem brodovju.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo.

26. oktobra

Ljubljana 7, 748.6, 13.6, 94, tiho, 9, dež, 5.6; Maribor 7, 752.4, 7.3, 96, NW4, 10, dež, 3.1; Zagreb 7, 751.2, 11.4, 98, E6, 10, dež, 1.5; Beograd 7, 752.3, 17.6, 69, ESE6, 9, dež, 0.4; Sarajevo 7, 753.4, 18.8, SSE4, 8, —, —; Skoplje 7, 758.6, 10.0, 94, E1, 9, —, —; Kumbor 755.4, 19.8, 86, E2, 10, dež, 3.5; Split 7, 751.2, 19.4, 92, SE14, 8, dež, 0.6 Rab 7, 749.5, 18.9, 69, S12, 4, dež, 7.2.

Temperatura: Ljubljana 15.2, 13.4; Maribor 15.6, 6.7; Zagreb 20.4, 10.6; Beograd 24.6, 16.2; Sarajevo 20.8, 16.7; Skoplje 21.3, 8.6; Split 17.6, 15.5; Rab 18.0, 15.2.

Solnce vzhaja ob 6.29, zahaja ob 16.58.
Luna vzhaja ob 16.35, zahaja ob 6.25.

+ **Poroke.** V Ptuju sta se v soboto zjutraj poročila v mestni cerkvi domačina iz uglednih rodbin g. Herbert Artenjak, tehnik v Rogatcu, in gdč. Frančiška Urbanova, hči tovarnarja salam. V nedeljo se je poročil pri Sv. Petru v Ljubljani g. Slavko Plevnik, monter pri mestni elektrarni, z gdč. Anico Pintarjevo. — V nedeljo popoldne se je poročil v frančiškanski cerkvi v Ljubljani br. Janko Pristov, večkratni tekmovalni prvak gorenjske sokolske župe z vrlo Sokolico s. Zoro Žmitkovo z Jesenic. Kot priči sta fungirala br. Franc Dolenc, desni industrijec in župni poústarosta iz Škofje Loke in br. Franc Holchaker iz Kranja. Novoporočencem želimo obilo sreče!

+ **Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu** naznanja, da bo predaval v sredo ob pol 21. v društvenih prostorih (Gundulićeva 29) akad. kipar g. Radoje Hudoklin o Michelangelovem življenju in delih s projekcijami. Po predavanju bo razgovor o društvenem plesnem tečaju za sezono. Prosimo, da se udeleže sestanka vsi, ki žele obiskovati letošnji plesni tečaj.

+ **Zvočnofilmski studij v Zagrebu.** Iz Zagreba poročajo, da pripravlja tamkajšnja prva jugoslovenska zvočnofilmska industrija »Svetlotonfilm« otvoritev posebnega zvočnofilmskega študija, ki ima namen, da omogoči nadarjenim mladim ljudem po uspešni dovršitvi kurza sodelovanje pri izdelovanju zvočnih filmov v jugoslovenskem jeziku. Med ustanovitelji tega kurza je tudi znani operni pevec Mirko Jelačin, ki se bo poleg drugih odličnih domačih in inozemskih umetnikov udejstvoval pri omenjenem podjetju kot pevec in pedagog.

+ **Nova bolnica na Sušaku.** Na Sušaku je bil preteklo nedeljo položen temeljni kamen za novo poslopje banovinske bolnice. Svečanosti se je udeležil tudi ban dr. Ivo Perović. Gradbeni stroški so preračunani na okroglo dvanajst milijonov dinarjev. V novi bolnici bo prostora za 200 bolnikov.

+ **Novi grobovi.** V Slovenski ulici v Mariboru je umrla 84 letna zasebnica ga. Marija Frankova. Pogreb bo jutri ob 15. na mestno pokopališče. — V Celju na Bregu št. 12. je včeraj zjutraj nenadoma preminil g. Josip Borovšek, strojnik. Pogreb bo jutri popoldne. — Blag jima spomin, žalujočim naše sožalje!

+ **Razid društva.** Ljubljanska podružnica Maturantskega društva poštnih in telegrafskih uradnikov kraljevine Jugoslavije je na svojem izrednem občnem zboru likvidirala.

+ **Zorko Prelovec: »Le enkrat še!«** Moški zbor. Založba pevskega društva »Ljubljanskega Zvona«. Prav lahka in prijetna pesmica, kakršnih si želijo naši moški zbori. Cena prvi kupljeni partituri 5 Din, nadaljnjim pa 1.50 Din.

+ **Fotoamater g. Cveto Švigelj ponovi svoje predavanje** »S fotografsko kamero v Julijske alpe« pri podružnicah SPD v Celju, Mariboru, Kranju in Zagorju. Natančen datum bo pravočasno objavljen. Osrednji odbor SPD.

+ **Premovanje montafonske živine v Velikih Laščah.** Poročajo nam: Pretekli petek se je vršilo v Velikih Laščah premovanje montafonske rodovniške živine. Prignanih je bilo nad 30 glav: bikov, krav, telic. Živali same so pokazale, da goji naš dolenjski kmet svojo živino res z ljubeznijo, predvsem pa smotreno. Bilo je mnogo prvovrstnega plemenskega materijala. Med razstavljalci smo opazili tudi g. ministra Ivana Puclja. Njegovi dve premovani telici, ki sta iz turjaškega plemena sta potomki matere, ki daje letno 9000 l mleka. Minister — živinorejec! Je sicer redek pojav, da bi se bavil minister z živinorejo, zato je tembolj hvalevredno, da je to naš človek. Takšni ljudje naj zastopajo kmečke interese!

+ **Sprememba krajevnih imen v Sloveniji.** Vasi: Hrib, Dunaj, Kras in Laško v kranjskem srezu se združijo v občino Bukovica, dobe skupno ime Bukovica. Selo Dobroslovci se spoji z občino Podlonk v kranjskem srezu. Selo Griva v občini Selca v kranjskem srezu se združi z občino Škovine. Vasi Ravne, Črna, Dragobaček v občini Selce v kranjskem srezu se združijo ter dobe ime Sv. Lenart. Vas Smoljeva v občini Selca v kranjskem srezu spremeni ime v Martinji vrh. Vasi Sv. Mohor in Bezovnica v občini Selce v kranjskem srezu se spoje z vasjo Zabrekve. Vasi Dražgoše pri cerkvi in Dražgoše na Pečeh se spojita pod imenom Dražgoše.

+ **Sprememba občinske meje.** Po odloku notr. min. se vasi Dubrava in Dubrava-Breg, doslej v območju občine Zavrh v ptujskem srezu, priključita občini Križevljan-Cestica v varaždinskem srezu, nadalje se priklopijo vasi Presika, Badličan in Vrhovci, ki so bile doslej v sestavu občine Središče v ptujskem srezu, k občini Gornji Mihaljevac v čakovskem srezu.

+ **Šmartinski.** Prejeli smo: Taka oblika pridevnika od krajevnega imena Šmarten ali Šmartno se je udomačila v pismenosti in v napisih. Podlaga je pridevniku ime Šmarten, Šmartno. Ker ime nima samoglasnika »i«, ga tudi nima pridevnik v narodni govorici, in le to je odločilno tudi v pismenosti. Kdor sloveničari, mora narodno govorico upoštevati, sicer zaide v napačne tvorbe. Uveljaviti je torej pridevnik šmartenski in opustiti pisavo šmartinski. Enako usodo je govorica povzročila pri imenu Skaručna, pri katerem je tudi samoglasnik »i« docela izginil. Pridevnik se zato glasi skaručenski, a ne skaručinski, kakor nekateri napačno pišejo. Jako poučno ime v glasoslovnem oziru je tudi Šmarna gora. Osnova pridevniku Šmarna, Marijina od Marija. Nekdo je hotel uvesti prvotno obliko, pa mu ni uspelo. Ne delajmo sile živi govorici in njenim tvorbam! — **A. M.**

+ **Ne zajemajmo iz nemščine!** Prejeli smo: Čemu so nam nekateri skovali besedi odjemalec, odjem? Saj imamo vendar svoje izraze: kupovalec ali kupec, nakup. Pri trgovcih kupujemo, ne odjemljemo, pri obrtnikih naročamo, smo torej njih naročniki, pri vodovodih, elektrarnah, plinarnah smo porabniki in plačujemo za porabo vode, toka, plina, ne pa za odjem. Da izgineta iz pismenosti prevedenki odjemalec, odjem, na to naj pazijo novine, zlasti pa uredniki oglasov. Novine naj se zavedajo, da imajo velik vpliv na jezik, saj jih čita nebroj ljudi. Pozor torej! **A. M.**

+ **Pogrešanci iz svetovne vojne.** Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: **Janez Špoljar** iz Spodnje Hajdine, Ivan Šavperl iz Gačnika, Franc Simončič s Trnovskega vrha, Franc Fartelj iz Doline, Peter Supi iz Prosečke vasi, Anton Šegula, Franc Šegula in Janez Šegula, vsi trije iz Grlincev, Miha Marčič iz Vidoncev, Koloman Janže iz Sebeborcev, Franc Contala iz Sotine, Miha Lazar s Turškega vrha, Štefan Skaper iz Doliča, Pavel Farkaš iz Doliča, Anton Predikaka iz Župeče vasi, Franc Pušnik iz Pristave in Josip Gorčan iz Panovcev.

+ **Če človek ne pozna sorodnikov.** V selu Gostovici pri Križevcih se je pripetila zanimiva tatvina. Seljaka Stjepana Pasarića je v petek zvečer obiskalo kmečko dekle ter se mu predstavilo kot hčerka njegove sestre iz varaždinske okolice. Seljak se je čudil, da se je dekle, ki ga dve leti ni videl, tako zelo spremenilo. Končno je seljak vesel nad obiskom mlade sorodnice, priredil dobro večerjo in poskrbel tudi za pijačo. Šele o polnoči so šli k pokoju. Seljak je zjutraj nakrmil živino, potem pa stopil v sobo, da pozdravi nečakinjo. A te ni bilo nikjer. Klical jo je, a brez uspeha. Bridko razočaran je ugotovil, da mu je mlada »nečakinja« odnesla 1985 Din gotovine.

+ **Namesto pred oltar pod vlak.** Iz Murske Sobote nam pišejo: Cvetko Janez, 40 letni čevljarski pomočnik iz Fokovcev, se je nedavno zaročil z nekim dekletom. Ženin in nevesta sta bila že oklicana in imela bi se izvršiti samo še poroka. Toda med Janezom in njegovo nevesto je prišlo do spora in zaroka se je razdrla. Janez je od tistega časa kazal znake velike potrtosti. Nemirno je begal sem in tja in nikjer ni mogel najti prave tolažbe. Te dni se je podal v Mursko Soboto k svojemu bratu, ki je tam krojač. Obupno mu je govoril, da tako ne more naprej živeti. Brat ga je tolažil na vse mogoče načine, ali vse ni nič pomagalo. Janez je odšel od brata sredi noči in se je podal proti Bakovcem. Na prvem križišču je zavil proti železniškemu tiru in počakal prvi jutranji vlak, ki vozi iz Murske Sobote. Ko je vlak pridrvel, se je vrgel pred lokomotivo. Toda kolesa niso šla čez njega, ker so ga varovalke pred lokomotivo vrgle v stran. Vendar je nesrečnik dobil pri tem nevarne poškodbe na glavi. Zjutraj, ko so ga našli, so ga takoj prepeljali v bolnico ,ali pomoči ni bilo. Nezavesten je proti večeru izdihnil. Obupni čin je gotovo storil v popolni duševni zmedenosti.

+ **Splašeni konji zavozili v globoko vodo.** Na cesti med Brodom in Dervento se je v soboto s konjsko vprego vozil sejmar Albert Klein s kočijažem in sejmskim blagom. Nenadoma so se konji splašili in vkljub vsem naporom kočijaža zavozili v reko Ukrino. Konja sta utonila, Kleinu in kočijažu pa se je z velikim naporom posrečilo, da sta se rešila iz valov narasle reke.

+ **Darovi za Belo Krajino.** Pisarni Rdečega križa v Ljubljani so darovali: dr. Emil Gaj 200 Din, šola v Špitaliču 42.25 Din. Iskrena hvala!

+ **Dar gladujočim v zetski banovini.** Svatovska družba je ob poroki g. inž. Pere Žuljeviča iz Splita in gdč. Ivice Orehkove iz Ljubljane zbrala 450 Din za gladujoče v zetski banovini. Ta znesek je Rdečemu križu na Cetinju na razpolago pri blagajni »Jutra«.

+ **Na številna naročila** iz Slovenije in Hrvatske za dr. Černetov Poslovni koledar 1932. in Poslovni adresar Jugoslavije se poroča, da je koledar pri knjigovezu in izide v prvih dneh novembra. Dobil se bo v Ljubljani tudi v trgovini ročnih del in volne, Toni Jager, Dvorni trg 1, poleg kina Matice.

+ **Gostilničarje** ponovno opozarjamo, da prijavijo nemudoma svoje hčerke v šesttedenski gostilničarsko-gospodinjski tečaj, ki se bo začel 3. novembra v Rogaški Slatini. Nadaljnja pojasnila dajejo vse zadruge gostilničarjev v dravski banovini, takojšnje prijave pa sprejema Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru.

+ **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

»ITO« zobna pasta najboljša.

Vaše plošče in filme
razvija in napravi slike Drogerija Kanc, Ljubljana — Maribor 3

Iz Ljubljane

u— **Z banske uprave.** Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič danes ne bo sprejemal strank, ker je službeno zadržan.

u— **Proslava 80 letnice skladatelja P. Hugolina Sattnerja.** V nedeljo popoldne je frančiškanski cerkveni zbor, ki nosi ime »Sattnerjev pevski zbor« v intimnem krogu proslavil 80 letnico svojega dolgoletnega voditelja. Proslava se je vršila v srebrni dvorani hotela Union, kjer so se zbrali vsi člani »Sattnerjevega pevskega zbora« k intimni večerji. Jubilar, svež in veder je prišel ob 6. uri popoldne v krog svoje pevske družine. V njegovem spremstvu so bili provincijal P. dr. Rant, župnik dr. Tominec in drugi redovniški dostojanstveniki. Pred in med večerjo je ponovno nastopil ženski zbor pod vodstvom kapelnika Neffata in prvič izvajal najnovejše skladbe jubilarja, štiri mladinske pesmi za troglasni ženski zbor na Utvine besede, ki so nedavno izšle v »Zborih«. Izrečenih je bilo tudi več prisrčnih napitnic, ki so dokazale, kako veliko spoštovanje in ljubezen uživa jubilar v krogu svojih pevcev, pevk in redovniških bratov.

PRIMARIJ
dr. med. Valentin Meršol
je začel ordinirati
V LJUBLJANI, BEETHOVNOVA 15
od 11. — 12. dopoldne in od 3. — 4. popoldne.
TELEFON 23—96. 12862

NAJNOVEJŠI
SENČNIKI
M. TIČAR
LJUBLJANA

Damske plašče za zimo

v veliki in krasni izbiri že od Din 220.— otroške od 2 let dalje v vseh velikostih od 90 Din dalje nudi F. I GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Ker je blago izdelano v lastnem modnem ateljeju, se jamči za dober kroj kot tudi fino izdelavo. Predno kupite drugod, oglejte si pri nas brezobvezno. 12912

u— **Povratek v Egipt.** Znani slikar g. Jaro Hilbert, ki stalno živi v Egiptu, kjer sam vodi umetniško šolo, se je te dni po večmesečnem bivanju v Ljubljani s svojo gospo soprogo rojeno Egipčanko, vrnil v Egipt. Popularni umetnik je na svojem oddihu v Sloveniji marljivo slikal in tudi portretiral več oseb.

u— **Otvoritveno predavanje XII. sezone društva »Soče« v Ljubljani.** 31. t. m. ob pol 21. se bo vršilo v društvu »Soči« otvoritveno predavanje v salonu restavracije pri »Levu«. Predaval bo predsednik društva dr. Dinko Puc o gospodarskih in političnih krizah drugod in pri nas. Ker je to vprašanje za današnjo dobo zelo važno zanimivo, se pričakuje velika udeležba in vabi društveni odbor vse člane in prijatelje društva na ta večer.

u— **Redna predavanja podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani** se pričnо v sredo 28. t. m. ob 19. s predavanjem nadzornika g. Josipa Streklja o delu na vrtu v jeseni in o pripravi vrta za pomlad. Kakor vsa ta predavanja, ki bodo vsako sredo ob 19., tako bo tudi to predavanje v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Vstop za člane in nečlane brezplačen.

u— **Ljubljanskim moškim zborom!** Na dan Vseh svetih dopoldne ob pol 11. vaja v pevski dvorani Glasbene Matice za petje na grobovih popoldne ob 3. Pozivajo se vsi pevci, da se vaje in popoldanskega petja polnoštevilno udeleže.

u— **Vsi udeleženci,** ki so sodelovali pri povorki narodnih noš v Beogradu, se vabijo k sestanku, ki bo jutri ob 20. v dvorani hotela Uniona.

u— **Belokrajincem.** Odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli Krajini sklicuje v sredo 28. t. m. ob 20. svoj redni sestanek v hotelu Bellevue. Rojaki, zavedajte se svoje dolžnosti! Na svidenje!

u— **Klub jugoslovenskih primorskih akademikov vabi** vse svoje člane, da se udeležijo članskega sestanka drevi ob 20. v klubovih prostorih, Hotel Tivoli, soba št. 25.

Prijatelje naše lepe knjige opozarjamo na

Šentpeter

originalni slovenski roman Juša Kozaka. Izredno razgibano dejanje je postavljeno v središče staroslavne ljubljanske fare.

u— **Prosvetno društvo »Tabor«.** Vabimo rojake in prijatelje, ki imajo veselje in bi radi sodelovali v mandolinističnem odseku da se prijavijo v društvenem lokalu v hotelu Tivoliju ob četrtkih od 20. dalje, ali pa pri mandolinističnih vajah ob torkih, sredah in sobotah ob 20. v gostilni »Pri sodčku« na Žabjaku.

u— **Brucovski večer Jadrana** bo drevi ob 21. v prostorih gostilne »Nace« (Banko) na Martinovi cesti. Zbirališče ob 19.45 v društvenih prostorih. Starešine vljudno vabljeni.

u— **Naročnikom na »Zbore«.** Predzadnja številka letošnjega letnika izide začetkom novembra. Kdor tretjega zvezka sploh ni prejel, še ni poravnal naročnine za leto 1931. Naj to čimprej stori!

u— **Mnogi si želijo** od časa do časa, za domače sestanke ali zabave, da si vsaj za en dan izposodijo gramofon s ploščami. Njih želji je sedaj ustreženo. Potrebno je le, da se obrnejo v tej stvari na »Šlager« Aleksandrova 5., kjer si gramofon in plošče izposodijo pod zelo ugodnimi pogoji.

u— **Kegljišče,** zimsko, na novo urejeno, še nekaj večerov za oddati. Pripravno tudi za strelske klube. Gostilna Turk.

u— **Izgubljeno.** Znane osebe, ki so v soboto zvečer ob 19.15 pobrale skunksovo boo, naj jo blagovolijo izročiti proti odškodnini na policiji.

u— **Tržaška cesta, jezero blata.** Tržaška cesta je zaradi kanalizacije in drugih del močno razkopana, zlasti ob straneh. Zaradi deževja pa je nastalo neverjetno veliko blata. Cesto vsekakor premalo posipajo in mora človek broditi po lužah, da komaj reši iz njih svoje čevlje. Treba bi bilo vsaj tu pa tam napraviti primerne prehode, če že ni mogoče posuti vse ceste.

u— **Pojasnilo.** K članku pod naslovom »Dve leti je sleparil«, objavljenem v nedeljskem »Jutru« smo naprošeni za objavo naslednjih vrstic: Karel Ilner ni bil pri Antonu Orehku zaposlen nad dve leti, ker je vsega skupaj bival v Ljubljani le 11 mesecev. Vsota prilaščenega denarja je nižja kakor se je prvotno navajalo, razen tega pa bo vsa škoda danes poravnana.

u— **Zastrupljenje s plinom.** Včeraj okrog 7. zjutraj so našli na Bleiweisovi cesti 25 22 letno Ano Špendalovo nezavestno v njeni sobi. Špendalova je ponoči pozabila zapreti plin in se je kmalu onesvestila. Prepeljali so jo z reševalnim vozom v bolnico, kjer so ji komaj rešili življenje.

u— **Oropana ženska.** Za novo šišensko cerkvijo je v nedeljo zvečer ustavil neznan mladenič Amalijo Kocjančičevo s 3 **letno hčerkico Sonjo v naročju. Prosil jo je najprvo za prenočišče, ko pa mu je odgovorila, da mu ne more ustreči, jo je** prosil zopet za denarno podporo. Naenkrat pa ji je iztrgal dežnik in zbežal v sosedno ulico tako urno, da ga tudi takoj obveščeni stražnik ni mogel dohiteti.

u— **Trije pretepači.** Po šiški so kolovratili ponoči trije mladi fantje, ki so izzivali mimoidoče, zlasti ženske. Obnašali so se tako nespodobno, da jih je naposled stražnik legitimiral. Za tem so odšli krokarji v Draškovo gostilno. Ker jim pa gostilničar ni hotel postreči, so planili po njem in ga pričeli pretepavati. Napadli so tudi v gostilni se mudečega invalida Ušana. Na vpitje ljudi je prihitel stražnik, ki je moral rabiti gumijevko in je le s težavo spravil razgrajače na prosto, na kar sta jih dva stražnika odvedla na policijo.

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri na splošno zahtevo!

„Lažni feldmaršal“

VLASTA BURIAN — RODA-RODA

Film, pri katerem se je smejala in zabavala svojčas vsa Ljubljana!

Zvočni kino Ideal

Iz Celja

e— **Pomagajmo ubogim otrokom!** Celjska državna krajevna zaščita dece in mladine je sklenila, da se tudi letos priredi božičnica za najrevnejše otroke v mestu in okolici. Ker je društvena blagajna skoraj prazna, se obrača odbor na mestno in okoliško občino, na vse denarne zavode in premožnejše sloje za dobrohotno pomoč. Hvaležno se bo sprejel vsak tudi najmanjši dar. Ker je huda sila za denar, so se odločile gospe, da bodo same šivale perilo in obleke za uboge otroke iz blaga, ki ga bodo darovale v blagi namen naše spoštovane celjske trgovine. Zato se bo začelo pobiranje za božičnico že ta teden, da se pridobi čas za šivanje. Za zbirko sta se pri odborovi seji prostovoljno prijavili gospe dr. Kalanova in Logarjeva. Vsi, ki ste blagega srca in darežljivih rok, pomagajte in naklonite obema gospema čim večjih darov v božično veselje naši ubogi šolski deci!

e— **Glasbena Matica v Celju** naznanja, da se bo vršil koncert našega odličnega violinskega virtuoza g. Karla Rupla že v sredo 4. novembra in ne 14. novembra, kakor smo prvotno poročali. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek.

e— **Uradni dan Zbornice za TOI** za Celje in okolico bo v torek 3. novembra od 8. do 12. v posvetovalnici Gremija v Razlagovi ulici 8.

e— **Celjski okoliški občinski proračun** za leto 1932. je razpoložen na javen vpogled v občinski pisarni na Bregu. Proračunska seja okoliškega občinskega sveta bo sklicana v 14 dneh.

e— **Strelsko tekmovanje.** V nedeljo se je vršilo na vojaškem strelišču v Pečovniku pri Celju tekmovalno streljanje celjske in štorske Strelske družine. Streljanje je trajalo od 9. do 15.15. Sodelovalo je 24 članov celjske in 41 članov Štorske Strelske družine. V celjski skupini sta bili 2 tarči, v drugi skupini pa 3. V prvi skupini so prejeli nagrade naslednji strelci: I. poročnik Rajko Vujanovič uro budilko (43 krogov), II. poročnik Ante Miletić kristalno vazo (42 krogov) in III. mizarski pomočnik Anton Fister kadilni servis (40 krogov). V drugi (skupni) skupini so odnesli vseh 5 nagrad Štorjani in sicer: I. Vincenc Verovnik puško flobertovko (37 krogov), II. Ignac Gorjup pisalno garnituro (36 krogov), III. Ivan Štor srebrnega divjega petelina (36 krogov), IV. Ivan Stepanič servis za črno kavo (32 krogov) in V. Ivan Pristovšek knjigo »Savinjske Alpe« (30 krogov). Dočim so se Štorjani s številno udeležbo več ko častno odrezali, je malomarnost Celjanov treba grajati.

e— **Mestni kino** bo predvajal drevi premijero zvočne filmske drame »Živi mrtvec«, posnete po drami Leva Tolstega. Pričetek ob pol 21. V glavni vlogi John Gilbert.

e— **Iz bolnice.** V nedeljo je padla doma s stola na tla 4-letna Francka Petrinova, hčerka malega posestnika s Pustega polja pri Kokarju in si zlomila desno stegnenico. V petek se je sprl na cesti 48-letni voznik Anton Lončar z Žigarskega vrha pri Blanci z voznikom Janezom Božičem, ki je Lončarju težko poškodoval desnico.

e— **Točilcem opojnih pijač.** Ker bodo vpoklicani 29. in 30. t. m. v vojaško službo letošnji novinci, se opozarjajo vsi gostilničarji, kavarnarji in ostali točilci opojnih pijač, da oba dneva ne smejo točiti rekrutom in njihovim spremljevalcem nobenih alkoholnih pijač.

Iz Maribora

a— **Obisk g. podkonzula Cihelke.** K slavnosti JČL in Češkega kluba se je že v soboto pripeljal v Maribor iz Ljubljane g. podkonzul Cihelka, ki se je najprej sestal z odborniki JČL v Grajski kleti, kjer ima JČL običajno svoje seje in sestanke. G. podkonzul se je seznanil z vsemi odborniki ter razmotrival delovanje lige, kateremu posveča konzulat ČSR v Ljubljani vso pozornost in podporo. Po večerji pa se je g. podkonzul sestal tudi z odborniki Češkega kluba v hotelu Orlu in si v nedeljo dopoldne pred matinejo ogledal mesto, o katerem se je zelo pohvalno izrazil, obljubivši čim prej zopet obiskati Maribor.

a— **Mariborska škofa JČ ligi.** Vabilu JČ lige k nedeljski proslavi čsl. drž. praznika sta se s pismenimi opravičili odzvala tudi mariborska škofa knezoškof dr. Andrej Karlin in pomožni škof dr. Ivan Tomažič, ki sta se oba opravičila, da se slavnosti zaradi istočasne slovesne službe božje v stolni cerkvi, žal, ne moreta udeležiti. Knezoškof dr. Karlin je še dodal: »Bratskemu češkemu narodu čestitam k ugodnemu razvoju njegove države in mu želim nadaljnji procvit in blagoslov.« Pomožni škof dr. Tomažič pa je pisal: »Z veseljem čitam in zasledujem, kako lepo se razvija in kako uspešno se udejstvuje češkoslovaška država. Bratskemu narodu želim, naj ga Bog čuva in blagoslavlja.« Pismeno opravičilo je poslal še nadalje iz istih razlogov stolni župnik č. g. M. Umek.

a— **Slavnost Češkega kluba.** V nedeljo popoldne je priredil še svojo posebno proslavo češkoslovaškega državnega praznika mariborski Češki klub, ki združuje najzavednejše Čehoslovake. Popoldanska slavnost je imela približno isti program kakor dopoldne JČ liga v dvorani Uniona. Vojaška godba je igrala jugoslovensko in češkoslovaško himno, »Libušo«, gdč. prof. Vedralova je zapela molitev iz opere »Libuša« in slovaške narodne pesmi. Slavnost je otvoril s primernim nagovorom predsednik Češkega kluba g. Franjo Bureš, ki je pozdravil navzoče goste, g. podkonzula Cihelko, predsednika JČL g. dr. Reismana in več odbornikov lige. Češkoslovaški učitelj g. Drly je imel primeren govor o Kar-

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

SAMO ŠE DANES
ob 4., ½ 8. in 9. uri zvečer
Senzacija nad senzacijo!

SING - SING
HIŠA SMRTI
Cene 4.— in 6.— Din

lu Havlíčku. Program so izpopolnile številne deklamacije čeških otrok in je lepo obiskana slavnost tako popolnoma dosegla svoj namen.

a— **Shod narodnih železničarjev.** Udruženje narodnih železničarjev v Mariboru sklicuje za danes 27. oktobra ob 19. v dvorani Narodnega doma važen javni shod.

a— **«Konec poti».** Danes se bo uprizorila Sherifova vojna drama »Konec poti«, ki spada brezdvomno med najsilnejše tvorbe sodobne vojne dramatike. Uprizoritev režira g. Vl. Skrbinšek, ki igra tudi glavno vlogo, poleg njega pa nastopjo še gg. Grom, P. Kovič, Tomašič, Blaž, Furijan, Gorinšek, Tovornik, Rasberger in Nakrst.

a— **Priznanje počitniški koloniji na Pohorju.** Na Počitniškem domu kraljice Marije na Pohorju je lani in letos letovalo večje število slabotnih slovenskih otrok izven jugoslovenskih državnih meja. Ti otroci so se na zelenem Pohorju izredno dobro počutili in okrepili, kajti skoro vsi so pridobili na apetitu in teži, nekateri v teku enega meseca po 4—6 kg. Društveni odbor je prejel iz inozemstva zahvalo, ki slovi med drugim takole: »Kakor so se lani otroci zdravi in zadovoljni vrnili s počitnic na lepem Pohorju, tako so tudi letos prišli k svojim staršem polni pohvale in zadovoljstva s prizadevanjem, katero jim je vse osobje tam izkazalo.«

a— **Kinematografske predstave.** Grajski kino od danes dalje »Mamselle Nitouche«. — Union kino od danes dalje Ufa velefilm »V tajni službi«.

a— **Beračenje otrok iz Kamnice.** Po mariborskih ulicah, v okolici parka, koroškem predmestju, sprehajališčih proti Kamnici in tudi po hišah, berači s ponujanjem cvetlic ali kar tako nekaj plavolasih otrok obojega spola, steguje roke napram pasantom s prošnjo, da jim je oče umrl na jetiki, mati težko bolna itd. To so otroci nekega A. iz bližine Kamnice, ki je živ in zdrav s sorazmerno dobrim zaslužkom in tudi njegova žena, mati teh otrok, zdrava gospodinji doma v mali hišici, katero sta si pred kratkim postavila. Ta rodbina se je pred nekaj leti priselila iz Avstrije in ker je bila takrat v težkem položaju, je prejela večjo podporo v denarju in še znatno v blagu ter si je že dokaj opomogla. Starši pa so otroke navadili beračiti, kar se stopnjuje od leta do leta in tako spravlja otroke na slaba pota. Ker doslej ni pomagal noben opomin in tudi ne kazen od strani šolskih in drugih oblasti, da bi se beračenje teh otrok prenehalo, se poziva mariborsko občinstvo, da gre zaščiti dece na roko s tem, da te otroke vsakokrat nažene ali pa, ako je možnost, prijavi najbližjemu stražniku.

a— **Nezgode.** Pri rezanju mesa se je zadrl nož 29-letnemu Josipu Fariču iz Zrkovcev tako nevarno v levo stran prsi, da so ranjenca morali prepeljati v bolnico. V Zimici pri Hočah se je pri sekanju drv nevarno vsekal v levo roko 53 letni Ivan Lavrenčič.

a— **Policijska kronika.** V noči od nedelje na ponedeljek je policija aretirala Jakoba A. in Antona J. zaradi razgrajanja po ulicah. V policijskih zaporih je prespal noč tudi 16 letni brezposelni brivski pomočnik S. K. V Cankarjevi ulici 36 se je splazil v nedeljo zvečer skozi okno v Ogrizkovo stanovanje, opazil pa ga je hišnik in ga prijel ter izročil stražniku. Na policiji je fant izpovedal žalostno zgodbo. Dejal je, da ni imel namena krasti, temveč da si je hotel samo potolažiti lačni želodec. Starši so ga zapodili od doma, preživljal se je samo od dobrote drugih ljudi. — V Fochovi ulici je bilo Jakobu Žagarju ukradenih 6 kokoši, mehaniku Francu Lešniku pa je bilo iz nezaklenjene veže deške osnovne šole v Samostanski ulici odpeljano 1200 Din vredno kolo.

Iz Kočevja

kč— **30 letnica župnikovanja.** Naš kanonik g. Ferdinand Eiker je 18. t. m. slavil 30 letnico, odkar na splošno zadovoljstvo vseh župljanov župnikuje v Kočevju. Pri slovesni službi božji mu je asistiralo v ornatu 5, sicer pa še 10 duhovnih sobratov. Zelo lep govor je imel v dekanijski mestni cerkvi njegov tovariš župnik Josip Eppich iz Stare cerkve. Slovesne službe božje so se udeležili vsi šefi uradov in mestni župan s svojimi uradniki in občinskimi odborniki. Nato so mu pa izražali v njegovem stanovanju čestitke k redkemu jubileju. Ko mu je čestital g. sreski načelnik Albert Platzer v imenu državne uprave z željo, da bi bilo gospodu kanoniku še dolgo dano delovati v Kočevju v korist cerkve in države, je gospod kanonik poudaril, da je sodelovanje cerkve in države absolutno potrebno in da bo storil vse, kar mu dovoljujejo moči, da se to delo izkaže tudi že takoj pri skupščinskih volitvah dne 8. novembra. — Naj ta razumni dušni pastir doživi še mnogo zadovoljnih let!

Iz Krškega

kr— **Brezplačno žito.** Občini Krško je bilo dodeljenih 1400 kg žita v razdelitev najsiromašnejšim posestnikom, ki so bili po vremenskih neprilikah najbolj prizadeti. Ta podporna gesta s strani oblasti se med ljudstvom simpatično komentira.

kr— **Nova cesta v Brezu.** Zanimanje za bodočo banovinsko cesto, ki bo vezala vasi Malence in Globočnice, je bilo vselej veliko. Sedaj prično z deli, ker je rešeno tudi gmotno vprašanje v korist občanom. Kr. banska uprava je dovolila podporo 120.000 Din in je občini prepustila tudi materijelno delo po obveznikih za ljudska dela. Cesta bo 3 in pol km dolga in bo zvezala vse okoliške hribske vasi z imenovanima krajema.

kr— **Vijolice cveto.** Redkost med jesenskim cvetjem so gotovo vijolice, ki jih je nabral in prinesel Gramčev Jožek iz Velike vasi učiteljstvu.

GOSPODARSTVO

Povečano kritje našega dinarja

Narodna banka je izdala izkaz o svojem stanju na dan 22. t. m., ki kaže znatnejše spremembe v zvezi z dotokom deviz iz francoskega posojila od 300 milijonov frankov. Podlaga se je zaenkrat povečala za 304.7 milijona Din na 2362.2 milijona Din; tako smo **dosegli najvišje stanje podlage odkar je dinar zakonsko stabiliziran,** kajti na dan uveljavljenja zlate valute (ko je Narodna banka prejela devize iz stabilizacijskega posojila), je znašala podlaga le 2291.5 milijona Din. Ker se je istočasno obtok bankovcev zmanjšal za 89.4 na 5217.5 milijona Din, **predstavlja torej zlata in devizna podlaga skoro 46% vsega obtoka bankovcev.**

Obveznosti na pokaz (žirovne obveznosti) so se povečalo kar za 715.1 na 1023.1 milijona Din. To znatno povečanje je nastalo zaradi tega, ker je banka vpisala državi na žirovnem računu v dobro protivrednost vnešenega francoskega posojila in se je dobroimetje države povečalo od 24.9 na 677.7 milijona Din. Kako bo država porabila to dobroimetje, še ni znano, verjetno pa je, da bo del teh sredstev porabila za kritje nekaterih svojih obveznosti, drugi del pa za odplačilo avansa glavne državne blagajne, ki znaša 500 milijonov Din. Zaradi znatnega povečanja obveznosti na pokaz (za 715 milijonov Din) se je zlato in devizno kritje obtoka bankovcev in vseh obveznosti na pokaz povečalo v primeri z zadnjim izkazom le od 37.2% na 38.1%, zato pa se v bodoče ta odstotek ne bo prav nič zmanjšal, če se bo zaradi izkoriščenja sedanjega državnega dobroimetja obtok bankovcev povečal za kakih 600 milijonov Din, ker se bodo istočasno za enak znesek zmanjšale obveznosti na pokaz. Vsekakor lahko zaenkrat računamo, da bo v gospodarstvo priteklo najmanj za 600 milijonov Din bankovcev, kar bo brez dvoma bistveno olajšalo sedanje napeto stanje denarnega trga.

Najnovejši izkaz Narodne banke pa odkriva še dva druga razveseljiva momenta. Od druge polovce avgusta so privatne žirovne vloge pri Narodni banki (predvsem dobroimetja bank) skoro stalno nazadovale. Dne 22. avgusta so znašale te žirovne vloge še 508 milijonov Din, 15. t. m. pa le še 214 milijonov. Najnoveiši izkaz pa zaznamuje prvič zopet znatnejše povečanje vlog na žirovnih računih, in sicer od 214 na 244 milijonov, kar je brez dvoma znak olajšanja situacije na denarnem trgu. Na drugi strani pa se v izkazu vidijo tudi že ugodne posledice zopetne uvedbe deviznih omejitev. V tretji četrtini oktobra Narodni banki ni bilo treba oddati za legalne potrebe deviznega gospodarstva iz svojega portfelja nikakih deviz in je zelo verjetno, da bodo v bodoče spričo deviznih omejitev pričele pritekati Narodni banki iz gospodarstva nove devize, kar bo podlago še bolj okrepilo.

Končno je še omeniti, da je Narodna banka tudi v tretji četrtini oktobra **nadalje razširila kreditiranje.** Menična in lombardna posojila so se ponovno povečala za 36.7 milijona Din in so prekoračila drugo milijardo (sedaj znašajo 2014.2 milijona Din). Od 15. septembra so se menična in lombardna posojila povečala za 323 milijonov Din, od stabilizacije dinarja naprej pa za preko 550 milijonov.

Stanje od 22. t. m. je bilo naslednje (v milijonih Din; v oklepajih razlike nasproti stanju od 15. t. m.): **Aktiva:** podlaga 2362.2 (+ 304.7), od tega v zlatu 1656.8 (+ 0.1), v valutah 3.9 (+ 0.5), v devizah 701.5 + 304.1); posoj. na menice 1725.6 (+ 35.2); lombard 288.6 (+ 1.5); začasni avans gl. drž. blagajne 500.0 (—); **pasiva:** obtok bankovcev 5171.9 (— 45.5); obveznosti na pokaz 1023.1 (+ 715.1), od tega nasproti državi 677.7 (+ 652.7), po žirovnih računih 244.4 (+ 29.9), po raznih računih 101.0 (+ 32.5); obveznosti z rokom 592.9 (— 337.4). Kritje obtoka in obveznosti na pokaz v zlatu 26.7% (29.9), v zlatu in devizah 38.1% (37.2).

Sadna razstava na ljubljanskem velesejmu

Kakor smo že v ponedeljkovem »Jutru« kratko poročali, je Sadjarsko in vrtnarsko društvo za dravsko banovino priredilo in otvorilo v nedeljo dopoldne svojo 3. sadno razstavo odnosno sadni sejem na ljubljanskem velesejmu.

Letošnja prireditev je vzbudila splošno zanimanje in veliko privlačnost, ne samo pri ljubljanskih, marveč tudi pri tujih interesentih — zlasti iz Banata, ki se vedno jako zanimajo za naše lepo sadje, čeprav razpolagajo tudi tam z obilico raznega sadja, toda ne tako okusnega kakor pri nas.

Že pogled na dolgo vrsto enoličnih ameriških zabojčkov razveseli vsakega obiskovalca, kaj šele vsebina, ko prideš in motriš vzorno pakovanje, krasoto posameznih sadnih vrst, ki jih morda še ne poznaš, pa najdeš pravo pomološko ime na zabojih, poleg cene (Din 2—5), teže napolnjenega zaboja ter imena in bivališča razstavljalca. Prodaja se vrši hitro in nemoteno, ker si vsak kupec lahko izbere zaboje sadja in potem zadošča, da navede pri blagajni le številke izbranih zabojev in blago plača. Sicer pa dajejo navzoči odborniki s strokovnjaki še vsa potrebna pojasnila.

Razstavljenih je nad 30 raznih vrst in sicer: kanadka, voščenka, mošancgar, bobovec, kardinal, Baumanova reneta, parmena, blemhajmova, herbertova, landsberška, šampanjska in druge renete, razni štetinci in kosmači (ledrerce), tafelček, ananas, jonatan, ohio (ohaio), pessgoot, car Aleksander, Jakob Lebel i. dr. od hrušek pa pastorovka, harlenpontovka in par domačih vrst.

Največje zanimanje je za mošancgarje, ananas, parmene, tafelček, jonatan, kanadke in lepe kosmače ter bobovce. Te vrste poznajo že vsi kot prav dobre in trajne, zato segajo tako radi po njih. Izvrstne sorte so pa tudi voščenka in blemhajmovka, toda poznajo jih še premalo in zato jih tudi previsoka cena odbija (4 do 5 Din kg).

Voščenka je specifično dolenjska odn. sevniška sadna vrsta, lepe oblike, rumene barve, prav prijetnega aromatičnega okusa in se drži, dobro shranjena, do konca decembra, pa tudi še januarja. Voščenke in kanadke je na sedanjem sejmu še dovolj, osobito od boštanjske in blanške podružnice, zato naj se interesenti še v teku današnjega dne potrudijo na razstavo (pri odjemu več zabojev se dovoli primeren popust).

Vsi razstavljalci, ki jih je 35, imajo seveda še mnogo enakega sadja doma, ki ga oddajo sorazmerno cenejše, kajti v cenah na razstavi je upoštevana poleg stroškov za pakovanje, za prevoz in za pripravo, tudi mestna užitnina, ki znaša 25 par od kg. Razen sadja je razstavljena tudi priprava za stiskanje zabojev, dočim je Chemotechna v Ljubljani razstavila ročne drevesne škropilnice ter razne preparate za uničevanje drevesnih škodljivcev.

Razstava je otvorjena še danes do večera, jutri v sredo od 9. naprej pa se bodo oddajali kupljeni zaboji, ki jih dobi kupec proti izdanemu izkazilu.

Uprava banovinskih podjetij

Ban dr. Marušič je izdal odredbo o upravi banovinskih podjetij, ki so objavljene v »Službenem listu kr. banske uprave« od 24. t. m. Po teh odredbah se smatrajo za banovinska pridobitna podjetja vse banovinske ustanove gospodarskega značaja, ki služijo pridobivanju, a ne izključno potrebam javne uprave. Banovinska pridobitna podjetja se vodijo po **trgovskih načelih.** Uprava podjetja se mora držati načela, da z dohodki krije izdatke in da doseže vsaj zmerne obresti in ustrezno kvoto za amortizacijo vložene glavnice. Presežek dohodkov se mora uporabljati **prvenstveno za razširjanje in za napredek teh podjetij.**

Nabavke, prodaje in dela, ki se ne vršijo v lastni režiji, a presegajo vsoto 100.000 dinarjev, se morajo vršiti po predpisih zakona o državnem računovodstvu. Banovinska pridobitna podjetja redoma niso samostojne prav. osebe in je njihova imovina sestavni del banovinske imovine. Poslovne knjige vodijo ta podjetja po trgovskih načelih, in sicer po dvostavnem odnosno ameriškem sistemu. Poslovno leto je koledarsko leto. Najkasneje do 1. aprila vsakega leta predlagajo podjetja poslovno bilanco. Razpoložljivi denar se nalaga na tekoči račun pri banovinskih hranilnicah ali pri Poštni hranilnici.

Banovinska podjetja upravljajo stalno naslednji organi: 1. ban, ki mu je pridržano vrhovno vodstva, 2. upravnio dbor, 3. ravnatelj podjetja. Ban vrši vrhovno vodstvo po strokovnem oddelku, pod čigar pristojnost spada zadevno podjetje.

Upravni odbor posluje kot širš. upravni odbor in kot izvršilni odbor. Širši upravni odbor tvorijo: pomočnik bana kot predsednik, načelnik pristojnega strokovnega oddelka, šef odseka za visoke stavbe pri oddelku V. kraljevske banske uprave, zastopnik finančnega oddelka, ravnatelj podjetja in dva gospodarska strokovnjaka zunaj staleža banskih odnosno banovinskih uradnikov, ki ju imenuje ban.

Izvršilni odbor pa tvorijo pomočnik bana kot predsednik, načelnik pristojnega strokovnega oddelka in ravnatelj podjetja. Širši upravni odbor se sestane najmanj dvakrat na leto, izvršilni odbor pa vsak mesec, po potrebi tudi večkrat.

V delokrog upravnega odbora spadajo naslednji posli: izdajanje navodil za upravljanje podjetja; določitev cen in pristojbin, določitev mezd; preskrbnin in miloščin; nameščanje in odpuščanje nepragmatičnega osebja, izvzemši delavce in posle; predlogi glede nastavitve pragmatičnega osobja; proračun; predlogi glede investicij; oddajanje del do 300.000 Din (dela preko tega zneska oddaja ban po zaslišanju odbora); odločanje o vseh nabavah preko 20.000 Din; zaključni račun; predlogi glede nakupa in odsvojitve nepremičnin in oddaje v zakup itd.

Ravnatelj podjetja izvršuje proračun v okviru izdanih pooblastil in odloča o nabavah do vsote 20.000 Din. Članom upravnega odbora in poslovodji pripadajo za odborove seje dnevnice kot sejnine in eventualni potni stroški. Višino sejnin in potnih stroškov onih članov odbora, ki niso državni uradniki, določi ban.

= **Zanimiva finančna transakcija.** Kakor poročajo iz Dunaja, je po večmesečnih pogajanjih kupila močna angleško - rumunska finančna skupina 211.000 delnic avstrijske družbe Steg (Privilegierte österreichischungarische Staatseisenbahn - Gesellschaft), in sicer od Kreditanstalta odnosno njene finančne družbe v Baslu 104.000 komadov, od avstrijske Poštne hranilnice 41.000 in od londonske banke Helbert, Waag & Co. 66 tisoč komadov. Kupna cena znaša 30 šilingov za delnico, odnosno za ves paket 6.3 milijona šilingov ali preko 50 milijonov Din. Ta transakcija je tudi za nas važna, ker je družba Steg, ki prehaja sedaj v druge roke, močno interesirana tudi v jugoslovenski industriji. Leta 1927. je prevzela od budimpeštanske tvrdke »Nova« večinski paket delnic Brodske tvornice vagonov in mostov in si je s tem zasigurala popolno vodstvo tega podjetja, čigar delniška glavnica je bila že naslednje leto povečana od 27.5 na 110 milijonov Din. Poleg tega je družba Steg v znatni meri udeležena tudi pri družbi »Sartid« Beograd (Srpsko akcijsko rudarsko topioničko industrijsko društvo), ki ima 50 milijonov Din delniške glavnice in več tvornic za stroje, železne konstrukcije, vagone, železniški materijal itd. V zvezi z opisano finančno transakcijo dobi sedaj Brodska tvornica posredno nove gospodarje. Angleško-rumunska finančna skupina, ki je prevzela majoriteto delnic družbe Steg, je tudi močno interesirana na veliki rumunski industriji »Resita«, ki je po prevratu nastala iz obratov družbe Steg. Iz objavljenega kratkega komunikeja je razvidno, da hoče nova majoritetna skupina zgraditi podjetja Resite in ostala podjetja v nasledstvenih državah.

= *Uvoz perutnine v Avstrijo.* Na svojo vlogo za odpravo ovir pri uvozu perutnine v Avstrijo je prejela Zbornica za TOI od kr. poslaništva na Dunaju sporočilo, da se točka 4. zaključnega protokola k obstoječemu sporazumu o živalskih kugah med našo državo in republiko Avstrijo v avstrijskem zveznem ministrstvu za kmetijstvo in šumarstvo tolmači tako, da se sme brez posebnega dovoljenja uvažati samo živa perutnina, ki je namenjena za takojšnji zakol, ona perutnina, ki se namerava v avstrijskih pitališčih še pitati, pa je smatrati za živali, ki so namenjene za posebne gospodarske svrhe in za katere velja določba toč. 3. odst. 2., t. j. posebno dovoljenje (Einfuhrerlaubnis).

= *Ustanovitev mlekarske zadruge v Lesičnem.* V nedeljo 25. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor mlekarske zadruge v Lesičnem, z delokrogom v občinah Pilštajn, Drensko rebro, Zagorje, Zdole in Provorje. Zanimanje za ustanovitev te zadruge je bilo zelo veliko in se je takoj prijavilo 50 posestnikov, ki so priglasili preko 80 krav. Občnemu zboru je prisostvoval sreski kmet. ref. inž. Oblak, ki je z računi pokazal, da je zasiguran prospeh zadruge, ako se bodo zadružniki zavedali svojih dolžnosti nasproti zadrugi in ako bo vodstvo v dobrih rokah. V odbor so bili izvljeni gg.: I. Maček, dr. Moser, I. Prislan, Fr. Staufer, A. Zakošek, M. Centrih, M. Žlender in I. Oprašnik.

= **Izvrstna kakovost letošnjega mošta.** Iz Strmca pri Ljutomeru nam poročajo, da je trgatev pokazala odlične rezultate, zlasti glede kakovosti mošta. Na vinogradskem posestvu »Otinhrib« je bila ugotovljena naslednja sladkornost mošta: muškatelec 28 odstotkov, traminec 28 odst., burgundec beli 27 odst., rdeči 26 odst., rizling 25 odst.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Ivana Živica, stavbenika v Mariboru, Vrbanova ulica štev. 28 (poravnalni upravitelj dr. Anton Mulej, odv. v Mariboru; narok za sklepanje poravnave pri okrožnem sodišču v Mariboru 30. nov. ob 9., rok za oglasitev do 25. nov.)

= **Potrjena je prisilna poravnava,** ki jo je sklenil dolžnik Müller Rihard, trgovec v Slov. Bistrici s svojimi upniki za 40% kvoto (v 4 trimesečnih obrokih), nadalje prisilna poravnava, ki jo je sklenil Kramžar Janko, trgovec v Prevaljah za 50% kvoto (v polletnih obrokih po 20, 20 in 10%) in končno prisilna poravnava, ki jo je sklenil Koražija Ivan, trgovec z železnino v Mariboru (Aleksandrova 42). Za 40% kvoto (v 12 mesečnih obrokih).

= **v konkurzni zadevi** Maksa Lajovica, trgovca v Litiji je določen narok za sklepanje o poravnalnem predlogu, ki bo 14. nov. ob 10. pri okr. sod. v Litiji.

= *Eksekutivna prodaja sena.* Na ljubljanski borzi so bili včeraj prodani trije vagoni prešanega sladkega in polsladkega sena (dobava v 30 do 40 dneh) po 65 Din za 100 kg franko vagon Rakek.

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 225 komadov žarnic. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. novembra ponudbe glede dobave 100 kub. metrov plohov, do 9. novembra t. l. pa glede dobave 1500 kg tračnikov. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 3. novembra ponudbe glede dobave 3000 kg olja za vagone. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 28. t. m. prid dravski delavnici v Ljubljani glede dobave okovov, držajev in kleja, dne 29. t. m. pa glede dobave železa, vijakov z maticami, žebljev in verig; 10. novembra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave silicijeve žice; 13. novembra pa pri upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave papirja. — Dne 14. novembra t. l. se bo vršila pri intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 21.350 kg svinjske masti. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjeni komandi).

= *Dobave.* Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozičke, 2500 kg bencina, 2500 kg strojnega olja, 100 komadov jeklenih lopat, 30 komadov rudarskih strgulj in 5000 kg tračnikov. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. novembra ponudbe glede dobave 80.000 kg portlandskega cementa, do 9. novembra pa glede dobave 400 kg avtomobilskega olja. Direkcija državne železarne Vareš sprejema do 4. novembra ponudbe glede dobave 6 komadov nepremočljivih dežnih plaščev, do 11. novembra pa glede dobave 345 m² ksilolitnega poda. Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 5. novembra ponudbe glede dobave 100 komadov svedrov za les in 50 komadov rudarskih želez. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 5. novembra ponudbe glede dobave 4 steklenic za kislino, 500 kg belih krp, 500 kg pisanega bombaža za čiščenje strojev, 350 komadov lopat, 430 kg žebljev, 100 komadov rudarskih kladiv, 200 kg vijakov z maticami, 10.000 kg karbida ter glede dobave kroglličnih ležajev. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 9. novembra ponudbe glede dobave naprave za električno žago. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Borze

26. oktobra.

Na ljubljanski borzi so danes ostali devizni tečaji skoro brez sprememb, le deviza Bruselj se je nekoliko okrepila, dočim je Trst popustil. Med efekti je bil promet v Ljubljanski kreditni po 115 in v Vevčah po 115.

Na zagrebškem efektnem tržišču so bili vsi državni papirji čvrsti. Vojna škoda se je v teku prometa okrepila od 287 na 298. V 8% Blairovem posojilu ni bilo blaga izpod 68, dočim je bilo 7% Blairovo posojilo zaključeno po 58. Zaključki so bili še v 6% begluških obveznicah po 42 — 46. Zasebne vrednote niso notirale.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2271.08 — 2277.87, Bruselj 784.29 — 786.65, Curih 1098.45 — 1101.75, London 216.27 — 223.77, Newyork 5592.33 — 5609.33, Pariz 220.65 — 221.31, Praga 165.86 — 166.36, Trst 289.07—295.07.

Zagreb. Amsterdam 2271.03 — 2277.87, Bruselj 784.29 — 786.65, London 216.27 do 217.09, Milan 289.07 — 289.97, Newyork kabel 5603.33 — 5620.33, Newyork ček 5592.33 do 5609.33, Pariz 220.65 — 221.31, Praga 165.86 — 166.36, Curih 1098.45 — 1101.75.

Curih. Beograd 9.05, Pariz 20.08875, London 20.025, Newyork 510.12, Bruselj 71.30, Milan 26.55, Madrid 45.60, Amsterdam 206.75, Berlin 118.30, Stockholm 117, Oslo 112, Kobenhavn 112, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.175, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.04.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 61 bl., 7% Blair 54 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kreditna 115 zaklj., Kreditni zavod 195 den., Vevče 115 zaklj., Ruše 125 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kasa 290 — 293, za december 295 — 298, investicijsko 64 — 65, agrarne 33 — 36, 6% begluške 43 — 44, 8% Blair 65 — 68, 7% Blair 57.5 — 59.

Beograd. Vojna škoda 290, 296, 295 zaklj., 7% investicijsko 58 — 60, 4% agrarne 38 bl., 6% begluške 44.50, 44, 43.75, 44.50 zaklj., 8% Blair 63 den., 7% Drž. hipotek. banka 64 den., Narodna banka 4900 — 5200.

Blagovna tržišča

LES

× **Ljubljanska borza (26. t. m.)** Tendenca za les nespremenjeno slaba. Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer 1 vag. jelovih desk, 1 vagon naravnih bukovih plohov in 1 vag. oglja. Povpraševanje je za testone (čiste, 20 mm, dolžina 2.25 m, širina 25—44 cm in 12—25 cm).

Milijoni
in milijoni ljudi uporabljajo
že več kot 30 let
po spodaj navedenem navodilu za uporabo
levje francosko žganje
IN BLAGOSLAVLJAJO NJEGOV NEPREKOSLJIV ČUDOVIT UČINEK

Pri revmi, protinu, ishiasu natrite boleče mesto. — Pri zobnih bolečinah vdrgnite dlesno, izperite ustno votlino in grgrajte! — Pri glavobolu, nervoznosti in nespanju vdrgnite čelo in vse telo in vzemite, predno ležete spat, mlačno kopelj z dodatkom levjega francoskega žganja. — Pri utrujenosti za masažo vsega telesa. Pri želodčnih bolečinah vzemite košček sladkorja z 10 kapljicami tega žganja. Pri izpadanju las in prhljaju za masažo kože na glavi. Kot ustna voda itd. — Pri potenju pod pazduho, potenju nog, rok ali telesa umijte znojene dele zjutraj in zvečer.

Levje francosko žganje
je pristno le v tu naslikani in plombirani ORIGINALNI STEKLENICI.
Zahtevajte izrecno
Levje francosko žganje
in zavrnite odločno vsak nadomestek!
Levje francosko žganje
dobite v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po Din 10.—, 26.—, 52.—.
Varujte se pred potvorbami!
Centralni biro:
LAVJA MENTOL - DROŽDJENKA,
Zagreb, Marulićev trg 5. Telefon 73—52.

ŽITO

+ **Novosadska blagovna borza** (26. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 27 vagonov. **Pšenica:** sremska, 78 kg, 2% 225 zaključek; sremska, 79 kg 235 zaključek. **Oves:** sremski, slavonski 130 — 132.5. **Ječmen:** baški, sremski, 63/64 kg 120 — 125. **Koruza:** baška stara 99 — 101; gornjebaška 95 — 97.5; južnobanaška, slavonska 90 do 92.5; sremska, Indijija 99 — 101; sremska Šid 101 — 103; baška nova umetno sušena 78 — 80; sremska nova sušena 79 do 81; banaška nova sušena 71 — 73. **Moka:** baška, banatska »0« in »00« 355 — 375; »2« 335 — 355; »5« 300 — 310; »6« 250 — 260; »7« 190 — 200; »8« 122.5 — 127.5

Sport

Tek uedinjenja

ASK Primorje razpisuje internacionalno lahkoatletsko tekmovanje po Ljubljani in preko ljubljanskega gradu dne 1. decembra ob 11. dopoldne.

Tek se imenuje »Tek uedinjenja«. Tekmovanje se vrši vsako leto na dan 1. decembra kot sportna spominska proslava uedinjenja. Teče se po dveh različnih progah s skupnim startom pred Ljubljansko kreditno banko in ciljem pred Narodnim domom. Proge so:

1. Dunajska c., Tavčarjeva, Komenskega, Resljeva, Kopitarjeva, Krekov trg, Študentovska, Na okopih, Grad, Pot na grad, Karlovska c., Privoz, Prule, Trnovski pristan, Trnovski nasip, Cojzova, Emonska, Vegova, Kongresni trg, Šelenburgova, Aleksandrova c., cilj Narodni dom. — Dolžina proge je cca 5000 m.

2. Dunajska c., Tavčarjeva, Miklošičeva, Marijin trg, Stritarjeva, Mestni trg, Stari trg, Trubarjeva, Cojzova, Emonska, Vegova, Kongresni trg, Šelenburgova, Aleksandrova, cilj Narodni dom. Dolžina proge cca 2700 m.

Tekmovalci se dele na naslednje kategorije: a) vojaki, b) neverificirani atleti do leta 1913, c) neverificirani atleti letnikov 1913, 1914, 1915, d) neverificirani atleti letniki 1916, 1917, 1918, e) juniorji letnikov 1913, 1914, 1915, f) juniorji letniki 1916, 1917, 1918, g) seniorji, že plasirani na progah preko 800 m, h) seniorji, dosedaj še neplasirani na progah preko 800 m.

Atleti rojeni l. 1913. do 1918. ne morejo tekmovati na progi označeni pod štev. 1.

Tekmuje se po pravilih JLAS v Zagrebu. Pravico tekmovanja imajo vsi atleti: verificirani, neverificirani atleti, ki so kaznovani ter atleti, ki imajo zabrano starta pa niso člani ljubljanskih klubov.

Prijave s priloženo prijavnino 5 Din za neverificirane atlete, ki niso člani klubov iz Ljubljane; 20 Din za verificirane atlete iz Ljubljane (zunanji tekmovalci so prijavnine oproščeni) je poslati na klubov naslov Dunajska c. 82 do 25. novembra ob 12. Naknadne prijave proti dvojni prijavnini, izven ljubljanski atleti 10 Din.

Nagrade se bodo objavile do 15. novembra 1931. Prvo plasirani na dolgi progi si pribori srebrni pokal, ki je trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih prehoden.

Smrt mladega sportnika. V graškem sanatoriju je v nedeljo zvečer umrl 25letni trgovec Oton Kühar, sin mariborskega trgovca Vincenca Kuharja. Truplo pokojnika prepeljejo v Maribor in bo pogreb v sredo ob 16. na mestno pokopališče. Pokojni Kühar je bil v sportnih krogih dobro znan. Bil je izboren dirkač in se je večkrat z uspehom udeležil dirkalnih motociklističnih dirk v Zagrebu. Jugoslovenski sport je z njegovo smrtjo zadela težka izguba. Bodi pokojnemu ohranjen časten spomin, preostalim naše globoko sožalje.

Iz življenja na deželi

PILŠTANJ. G. prof. dr. Ferdinand Attems je daroval našemu gasilnemu društvu iz svojih gozdov v bližini Pilštanja 10 kubičnih metrov stavbnega lesa za postavitev stolpa za sušenje cevi. Prisrčna hvala!

Iz življenja in sveta

Min. predsednik Laval v Ameriki

Edina radio slika o Lavalovem prihodu v New York. Od leve proti desni: ameriški državni tajnik Stimson, newyorški župan Jimmy Walker in predsednik Laval

Prirojena in privzgojena usoda

Človeška usoda je proizvod podedovanih nagnenj in okolice

Pristaši radikalne teorije podedovanja trdijo, da je človek od rojstva do smrti določen po svojih dednih nagnjenjih in da je okolica, vzgoja, hrana itd. brez vpliva na njegovo usodo. Pristaši »miljejske« teorije pravijo spet narobe. Najnovejša raziskovanja kažejo, da se motijo prvi kakor drugi. Resnica bo v sredini: prirojena nagnjenja in okolica vplivajo na človeka.

Pred časom je monakovski učenjak prof. Lange proučeval vpliv dednosti na trinajstih dvojicah tako zvanih istojajčnih dvojčkov iz raznih družabnih krogov. Takšni dvojčki so si na las enaki in bi jih zamenjala včasi lastna mati.

V desetih izmed 13 primerov je kazal razvoj bratskih dvojčkov izredno podobnost, dasi so bile zunanje okoliščine tega razvoja dokaj različne. Podobnost se je kazala celo v tem, da sta dvojčka istočasno obolela na isti bolezni, n. pr. na vnetju slepiča, tudi če sta si bila daleč narazen. V treh primerih je bil življenjski potek dvojčkov različen, a v teh primerih je eden izmed dvojčkov doživel poškodbo in tako ti primeri ne štejejo.

Drug primer. V treh mestih so proučili vplive nagnjenj in okolice pri adoptiranih nezakonskih otrocih in se je pokazalo, da je adopcija učinkovala v splošnem izrecno dobro, v kolikor so otroci prišli v boljšo okolico ,nego bi ustrezala stanu njihovih naravnih staršev. V primerih, da so adoptirani otroci prinesli zločinska nagnjenja na svet, je vpliv boljše okolice delno odrekel, drugje je ta nagnjenja vsaj začasno premagal

Vzemimo normalen primer. Nekdo se je rodil z močno nadarjenostjo za glasbo, a vnanji vplivi so mu branili, da bi mogel to nadarjenost izkoristiti. Namesto v velikega umetnika se takšen človek v najboljšem primeru izpremeni v dobrega diletanta. Če so pa bile vnanje okoliščine njegovemu daru ugodne, bo brez dvoma postal kapaciteta v glasbeenm področju. To se pravi z drugimi besedami: naravno nagnjenje se ne da v nobenem primeru do konca ubiti z vnanjimi okoliščinami, šele vnanje okoliščine pa ga lahko razvijejo do popolnosti. To v normalnih primerih.

V primerih pa, ki se premočno razločujejo od normalnih. tudi najboljša vzgoja in druge vnanje okoliščine čestokrat ne bodo mogle dobro vplivati na prirojena slaba nagnjenja. A ti primeri so končno le izjeme — in še tu si lahko mislimo, da bo vzgoja pri enakem nagnjenju v enem primeru razvila »genija«, v drugem »genialnega zločinca«.

Genij sam se iz povprečne nadarjenosti seveda ne da razviti niti z najboljšo vzgojo in v najboljših okoliščinah. Vsaki nadarjenosti, vsakemu nagnjenju so postavljene že od rojstva določene meje. Pač pa je v teh mejah v normalnih primerih povsem stvar okoliščin, kako se nagnjenja razvijejo v dobrem in v slabem pomenu.

Novi načelnik papeževega sodišča

Kardinal Bonaventura Cerretti, je imenovan kot naslednik nedavno umrlega kardinala Ragonesija za prefekta najvišjega papeževega sodnega dvora »Signatura Apostolica«

Vitez Marije Terezije po smrti

Te dni so priznali red Marije Terezije pokojnemu avstrijskemu feldmaršalu Borojeviću. Ko je nastopil cesar Karel vladu, mu je sicer podelil komanderjev križec reda Marije Terezije za uspehe na soški fronti, a Borojević je že l. 1914. zaprosil za podelitev reda, in sicer za boje pri Komarovu, ki se jih je udeležil kot komandant šestega avstrijskega kora. Takrat pa ni bilo kapitla, ki bi mu bil red lahko podelil in tako se je ta prošnja izgubila. Šele danes so jo našli in jo rešili naknadno. Nič ne de, če Avstrije ni več, samo da je ta kapitel, ki zna živeti celih 17 let za časom...

K protiangleškim nemirom na Cipru

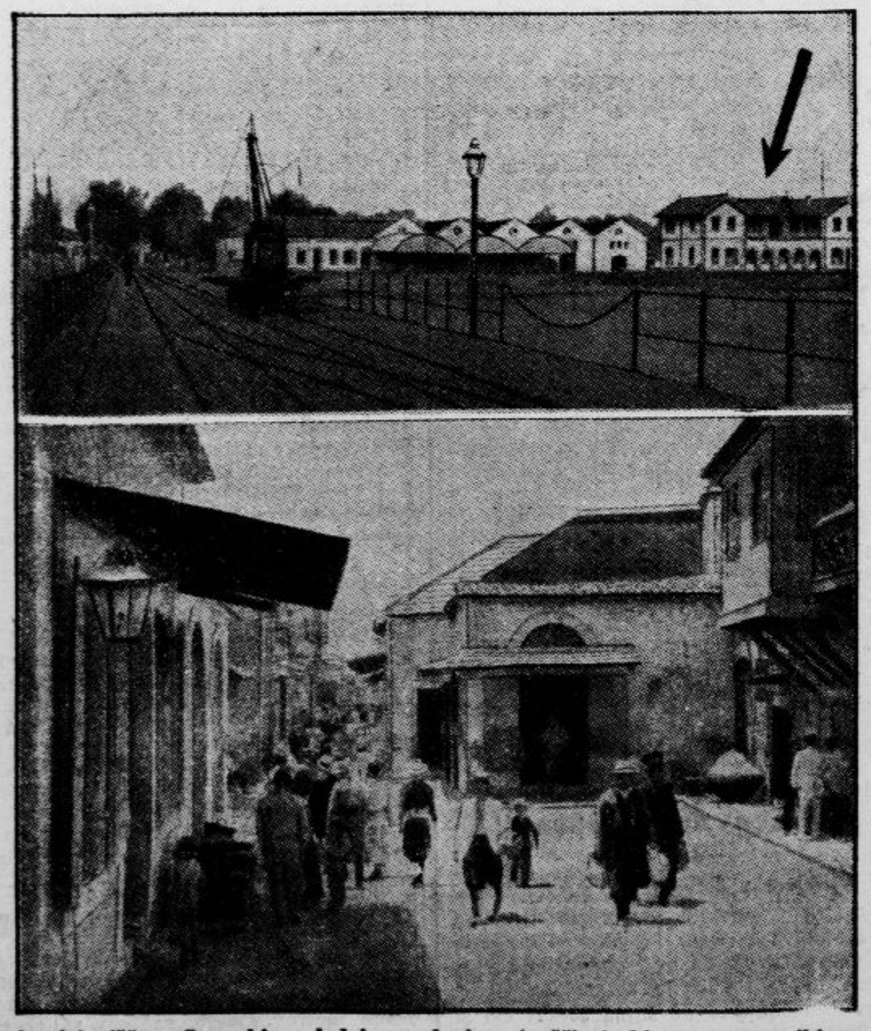

Zgoraj pristanišče v Larnaki z vladnim poslopjem (puščica), ki so ga uporniki zažgali. Spodaj glavna cesta v mestu Limasol

Naočniki v starem veku

Že Rimljani so rabili neko vrsto naočnikov iz berilija (otod nemška beseda »Brille« za naočnike). A kakor so pokazala nova izkopavanja, nikakor niso bili oni izumitelji tega gledalnega orodja.

V kraljevi palači v Knososu na Kreti in ob gori Idi so našli okrogle leče iz gorskih kristalov. ki so gotovo rabile za gledanje. V Kartagu so našli tudi brušene steklene leče. Feničani so, kakor znano, že poznali steklo in brušenje stekla, pa ni čuda, da so ga uporabljali tudi za izdelovanje naočnih leč. Zdi se tudi, da so te leče izvažali v daljne tuje dežele, tako do Troje, do Tir, Niniv in celo do Britanske.

Novi predsednik mehiške vlade

Manuel Tellez, bivši mehiški poslanik v Washingtonu, je prevzel kot notranji minister predsedstvo nove vlade. Do sedaj je predsedoval ministrskemu svetu državni predsednik Ortiz Rubio

Zadnja pot ponesrečenih rudarjev

Kakor smo poročali, se je zgodila v rudniku na Mont Cenis na Westfalskem huda nesreča, ki je zahtevala življenje 17 rudarjev. Žrtve trdega dela so pokopali ob veliki udeležbi prebivalstva

Calmettova metoda na Bolgarskem

Na lübeškem procesu je padla trditev, da se je slično katastrofalno umiranje otrok po uporabi Calmettovega cepiva kakor v Lübecku zgodilo tudi na Bolgarskem.

K temu objavlja bolgarska glavna direkcija za narodno zdravje uradno izjavo, v kateri pravi, da je omenjena trditev povsem iz trte izvita. Calmettova metoda je v tej državi dovoljena že od 1927, vendar jo prakticirajo le nekateri zdravniki pod nadzorstvom državnih zdravstvenih oblasti.

V Perniku jo je prakticiral n. pr. od 1927 do 1929 dr. Dičev, in sicer v 266 primerih. Po preteku enega leta je umrlo 8 otrok, a vsi zaradi bolezni, ki nimajo s tuberkulozo nič opravka. Samo en otrok je umrl zaradi tuberkuloze, za nadaljnjih 18, ki so umrli po trditvi nekega zdravnika od iste bolezni, pa morajo šele ugotoviti, ali so res umrli, Dr. Dičev trdi, da živijo.

Divjaški pastir

Porotniki v Nici so sklepali o odgovornosti 73-letnega pastirja Piera Fabresa. Starec kot varuh svojega nečaka ga je hotel oženiti na bližnji kmetiji. Toda nevesta, ki je imela drugega zaročenca, je odbila svata. Fabres je podivjal od jeze in ponoči podtaknil ogenj. Kmetija je pogorela. Dekle je dobilo težke opekline in le čudežno ušlo smrti.

Psihiater, ki je preiskal obtoženca, je ugotovil, da je sicer popolnoma razumen, a vendar ni odgovoren za svoj prestopek. Fabres je namreč pravcati divjak, ki je sedaj šele tretjič v teku dolgega življenja prišel s planin v nižavo. Nima nobenega pojma o koledarju, času ali vsaj praznikih in ostane skoraj vse leto na samem. Živi od krompirja in zelenjave, ki jo sam pridela, in je tudi sirovo meso ponesrečenih ali obolelih ovac. V zadnjem primeru ogleda vedno jetra bolne ovce, da bi se prepričal, ali ne bo njeno meso škodljivo. Še nikoli se ni zmotil.

Pri razpravi je stari pastir trdovratno molčal ali trdil, da ne razume vprašanj. Izpregovoril je samo nekoliko besed, ki so dokazale, da slej ko prej besno sovraži dekle, ki je zavrglo njegovega nečaka in mu kot svatu »naredilo sramoto«. Po petminutnem posvetovanju so oprostili porotniki divjega pastirja, ker so smatrali, da je storil svoje dejanje v nepremišljeni jezi. Fabres je odšel v hribe, ne da bi se zahvalil.

Vsak glas bo odločilen

Lady Astor, znana angleška konservativna poslanka, agitira med mornarji v Plymouthu

Matuška v preiskovalnem zaporu

Pravi, da je hotel z atentati poboljšati človeštvo — Usoda njegove hčere

Silvestra Matuško so prepeljali v preiskovalni zapor dunajskega deželnega sodišča, oziroma v majhno oddeljeno celico inkvizitne bolnišnice, ker je ta čas nekaj bolan. Ker je dunajsko sodišče odgovorno zanj tudi napram Madžarski in Nemčiji, ki zahtevata njegovo izročitev, ga najstrožje čuvajo, da ne bi ubežal ali izvršil samomora. Opazujejo ga v kratkih premorih, stražno osobje so pomnožili in vselej stopata po dva čuvaja v njegovo celico.

Sicer se pa jetnik ta čas vede zelo mirno. Kmalu po svoji preselitvi v celico je zahteval spovednika in po cele ure prečepi v molitvi pred svetniško podobo, ki mu jo je poslala njegova žena.

Prva zaslišanja je že izvršil višji deželni sodni svetnik dr. Moyzich. Zločinec priznava odkrito vse svoje grehe, le kadar jih skuša zagovarjati, se spušča v fantastične teorije. Pravi, da je hotel s svojimi atentati človeštvo poboljšati in osvoboditi.

Psihiatri so začeli proučevati njegovo duševno stanje in bodo svojo nalogo izvršili šele čez nekoliko tednov.

Pred nekoliko dnevi ga je obiskala njegova žena, ki ji dotlej ni hotel dovoliti, da ga obišče. Obisk je trajal samo nekoliko minut in je med njima padlo le malo besed. Ga. Matuškova, ki jo opisujejo kot ljubeznivo in preprosto meščansko ženo, je zapustila celico skoraj v omedlevici. Da nima 11-letne hčerke, katera jo tolaži na vse načine, bi jo nepojmljiva odkritja o pravem značaju njenega moža ubila. Hčerka ne ve natančno, kaj je z njenim očetom in ji bodo skušali vse te grozovitosti prikriti. Ta čas študira na realni gimnaziji in ji bodo omogočili, da pride v drugem kraju na drugo šolo, kjer njene sošolke ne bodo vedele, čigava hči je.

Pravijo, da je Matuška imel svojo hčer zelo rad in da je zelo pazil na njeno vzgojo. Vselej, kadar se je vrnil s kakšnega potovanja, je ženo vpraševal, ali je mala točno in redno izvršila svoje molitve.

Nagajiv plin

Belgijska prestolnica je doživela neprijeten večer. Zaradi neke slučajne motnje se je nenadoma znižal pritisk v plinovodu in v predmestju Molinbecku je zavladala popolna tema. To je bilo pozno ponoči. Ljudje so spali. Niso opazili, ko je bila nekoliko minut pozneje napaka odstranjena, da širijo desettisoči poprej ugašenih svetiljk sikajoče plinske oblake. Stražniki so morali zbuditi hišnike, da bi opozorili stanovalce na nevarnost. Ognjegasci in Rdeči križ so imeli mnogo posla vso noč. Na srečo ni nihče umrl, toda več sto po plinu zastrupljenih oseb je omedlelo in moralo takoj v bolnišnico.

Čitajte ilustrovano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Z ladje naravnost pred preki sod

Moštvo nemških bojnih ladij, ki je bilo organiziralo v ruskih pristaniščih upor, je ob njih povratku v Kiel obkolila policija in ga odpeljala pred preki sod v Kiel-Holtenau

Navidezna smrt in loterija

V vasi Monte Miletto v Italiji je umrla po dolgi bolezni neka Coscia. Na dan pogreba je prišla v njeno hišo velika množica ljudi. Ko so hoteli rakev zapreti, se je »pokojna« hipoma zganila, vstala je in vprašala začudeno: »Kam me hočete spraviti?« Seveda se je praznoverno ljudstvo razbežalo na vse strani. Toda kmalu nato je navalilo na prodajalnice srečk državne loterije in — stavilo na »čudež«, ki se je bil malo prej izvršil.

Iz uredniškega koša

Brezova. Pomanjkanje delovnih moči je napotilo nekega poljedelca, da je dal v liste naslednji oglas: »Iščem pošteno deklo. Mesečna plača 300 Din prosta vožnja, zavarovalne prispevke plačam sam; dobi tudi proste vstopnice za gledališče, jeseni teden dni dopusta in plačano vožnjo. Eventualno stopi lahko kakšna njena prijateljica pri sosedu v službo.«

Vsak dan ena

»Razmišljal sem o najinem včerajšnjem spopadu..., morda si kmal pa le prav...«

O. Hanstein:

Ali je kriva?

Roman

»Z zločinskimi sredstvi?«

Vzravnal se je in z grmečim glasom zaklical:

»Ven!«

Nato je omahnil k naslanjaču in se zrušil.

»O, Bog nebeški!«

Schluter je stopil k njemu.

»Gospod šolski svetnik, dovolite mi, da vam izrečem svoje najglobljе sočutje. To, kar sem pravkar videl, vam bo prihranilo vsako nadaljno zaslišanje, ker dokazuje, da niste sokrivi zločinskega dejanja svoje žene.«

Šolski svetnik je bil postal starec. Solze so mu zalivale oči.

»Gospod komisar — oprostite — — «

Nato si je zakril obraz z rokami.

»Moji ubogi otroci.«

Schluter se je odmaknil.

»Ali hočete, da vam prineso plašč ali klobuk ali kaj drugega, kar potrebujete?«

Gospa Agata je bila popolnoma zbrana, celo njen obraz je bil spet ošaben.

»Sama bom — — «

»Obžalujem, tega ne morem dovoliti.«

Zaklicala je venkaj.

»Frida, moj plašč in klobuk.«

Z izrazom zadrege na obrazu, s strani škileč na komisarja, je dekle prineslo oboje.

»A zdaj me izpustite, da se oblečem.«

Schluter je zdaj prvič izpustil njeno roko. A tisti mah je planila k oknu in potegnila iz neder steklenico. Toda Schluter je bil že pri njej.

»Tega pa nikar.«

Zaškripala je je z zobmi.

»Nu, pripravljeni ste bili dobro. Prav čedna doza strihnina!«

To rekši je spravil stekleničico v žep.

Ali se hočete posloviti od moža in otrok?«

Šolski svetnik je mahnil z roko.

»Ni treba,« je rekla.

»Po tem takem — — «

Pustil jo je, da je šla pred njim, in pazil na vsak njen gib. Na cesti je obstala in rekla z zapovedujočim glasom:

»Podajte mi roko, saj ni treba, da bi vsak videl.«

»Z veseljem.«

Molče, visoko vzravnana, kakor kraljica, je stopala s komisarjem proti postaji in stopila, potem ko je pri nečaku še enkrat izbruhnila besnost, v vlak, ki je odpeljal oba zločinca zasluženi kazni naproti.

Zadnje poglavje.

Državni tožilec Heidenreich je stisnil komisarju Schluterju roko.

»To pot ste nam storili prav posebno uslugo, gospod komisar. Ne le, da ste nedolžni osumljenki vrnili prostost in dobro ime ter razpletli zamotane niti posebno težkega primera, ste tudi izbrisali madež s spomina nesrečnega komisarja Zessina. Točno je, da ga je njegova mlada žena zapustila in da je izvršil svoje dejanje v trenutni zmedenosti. Hvala vam.«

Schluter se je nasmehnil.

»Pojasnitev Zessinove zadeve je prav za prav zasluga mojega zvestega Schreiberja. On je specijalist v zakonskih rečeh.«

»Tako?«

»Stalna ‚Borba z zmajem'. A Schreiber tega ne bo napravil. ‚Močnega boj okrepi'.

Smeje se je krenil Schluter proti vratom. A državni tožilec je dejal:

»Slučaj Ferdinanda Mamerta pride na vrsto še v tem zasedanju, in tudi proti Agati Wellhornovi in doktorju Hilberju se bo glavno postopanje kmalu pričelo. Oba sta zdaj vse priznala. Sicer je pa šolski svetnik Wellhorn že vložil tožbo na ločitev zakona.«

»Nu, zdaj moram vendarle poizkusiti, da odrinem na dopust.«

»Samo da ne bi ostalo ob poizkusu! Vsekako pa: dobro zabavo!«

»Komisar je stopil v prečudno lepi, topli poletni dan in krenil proti svojemu stanovanju. — — —

V najprijaznejši sobici sanatorija se je Gudula pravkar zbudila. Začudena je pogledala okoli sebe. Oči so ji obstale na krasnem šopku rdečih rož; nato jih je uprla v smehljajoči se obraz sestre bolničarke, ki se je sklanjala k njej.

»Ali ste dobro spali, gospodična?«

Gudula se je vzravnala. »Kje sem — — ali ne sanjam tudi zdaj?«

»Ne, gospodična.«

Sestra je pokleknila ob postelji, objela Gudulo in skoraj z materinskim glasom dejala:

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20.

Torek, 27.: Zaprto.
Sreda, 28.: Brez tretjega. Premijera. B.
Četrtek, 29.: Kralj na Betajnovi. A.
Petek, 30.: Zaprto.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob 20.

Torek, 27.: Laterna. Proslava češkoslovaškega narodnega praznika. Izven. Globoko znižane cene.
Sreda, 28.: Vijolica z Montmartra. Operета. E.
Četrtek, 29.: Zaprto.
Petek, 30.: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 20.

Torek, 27.: Konec poti. Premijera.
Sreda, 28.: Zaprto.
Četrtek, 29.: Mayerling. Ab. A.
Petek, 30.: Zaprto.
Sobota, 31.: Zemlja smehljaja. B.

Šesta **dramska premijera** letošnje sezone bo jutri, 28. t. m. Uprizori se izvirna hrvatska drama v treh dejanjih »Brez tretjega«, ki jo je spisal znani dramatik Milan Begović. — Krstna predstava te drame, ki obravnava siže iz povojne dobe, ko se vrne profesor Marko Barić po osemletnem vojnem ujetništvu iz Rusije, je bila začetkom meseca oktobra v zagrebškem gledališču ter dosegla velik uspeh. — Na našem odru igra profesorja Barića g. Levar, njegovo ženo Gigo ga. Mira Danilova. Dejanje se vrši v velikem mestu od 9. zvečer do 3. zjutraj. Režija je prof. Šestova. Premijera bo za red D.

Opozarjamo na češkoslovaško proslavo, ki bo drevi ob 20. v opernem gledališču. Poje se Novakova opera »Laterna« pod taktirko kapelnika Štritofa. Predstava je izven in veljajo globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Naša dolžnost je, da se udeležimo svečane predstave in tako manifestiramo za znano geslo obeh narodov: »Zvestoba za zvestobo«. V glavnih vlogah nastopijo gg.: Gjungjenac, Thierryjeva, Gostič, Kovač, Janko, Rumpel in Zupan. Režija je Kreftova.

Vse posetnike našega opernega gledališča opozarjamo, da je uprava nanovo preuredila običajne, kakor tudi znižane cene za parter in balkon ter lože. Uprava je prepričana, da je s tem ustregla občinstvu in pričakuje zato tudi številnejši poset gledališča.

Propadanje Reke

Podaljšana svobodna cona in njeni učinki — Žalosten uspeh 25-miljonskega posojila.

Trajanje reške svobodne cone, ki bi morala prenehati 31. decembra t. l., je podaljšana na nedoločen čas. To se je doseglo šele s številnimi prošnjami Rečanov in s priporočilom fašističnega tiska, da se določbe o svobodni coni podaljšajo za več let in da se odpravijo njeni sedanji nedostatki, nakar bi šele prav za prav mogla koristiti Reki. Reka je revna in Mussolini je rekel, da je prišla na pol gola pod italijanski krov. Velike trgovine ni več in Reka nima kapitala, da bi monopolizirala razne nabave. Zato pa oskrbujejo reško svobodno cono tržaški in inozemski veletrzci. Za 2 leti določena svobodna cona je tudi ovirala, da se ni razvilo na Reki nobeno večje in solidnejše podjetje, ki bi moglo do dobra izrabiti njene prednosti. Tudi podaljšanje svobodne cone za nedoločen čas, kakor je bilo sedaj določeno, ni vabljivo. »Nedoločen čas« traja lahko več let ali pa samo nekaj mesecev.

Razmere na Reki so vedno enako žalostne. Industrije, ki bi zaslužila to ime, ni več. Reki je odvzeta skoro vsa plovba, ki se je porazdelila med Benetke in Trst. »Osvobodilni« boji so stali Reko velike denarne žrtve. Ko pa je stopila pod italijansko trobojnico jo je zadel glavni gospodarski udarec. Tržaški tisk je ugotovil, da je prišlo na stotine reških družin po konverziji valute ob vse svoje premoženje. Vrednost reškega premoženja, investiranega sredi 1920 v akcijah zavodov in družb, je znašala 124 milijonov 965 tisoč lir. Po konverziji je ostalo od tega premoženja samo 23 milijonov in 840 tisoč lir. Kdor je imel gotovine 100 tisoč lir, jih je imel po konverziji le še okoli 20 tisoč.

Rečani so obupavali. Trgovine so začele propadati. Rimsko vlado so prosili za izredno pomoč in končno ureditev svojega položaja. Sledile so obljube, potrebne takojšnje pomoči pa ni bilo. Reškim trgovcem in industrijcem je dala rimska vlada stokrat naprošeno posojilo šele 28. julija l. 1925., in sicer samo 25 milijonov lir. Uspeh tega posojila je prav žalosten. Ljudje, zadolženi do grla, so dobili nezadostne vsote, s katerimi si niso mogli niti zdaleka opomoči. Odplačilo posojila je bilo določeno že po petih letih. Letošnjo spomlad se je pričel stok in jok med trgovci in industrijci na Reki, ker niso mogli poravnati polletnih obrokov za omenjeno posojilo. Ker pa niso plačali, je oblast uvedla eksekutivno postopanje proti mnogim trgovcem in industrijcem. Na dražbo so šli industrijski stroji in druge naprave po smešni ceni in tako je dobila rimska vlada nazaj komaj neznaten del svojega kredita. Sledile so intervencije. Vlada se ni dosti zmenila za nje.

Davščine strašno tlačijo in upropaščajo Reko in vso pokrajino. Pri sestavi pokrajinskega proračuna vzdihne upravni predsednik dr. Bačić (prekrščen v Bacci): »Proračun je tak, da zahteva največjih žrtev davkoplačevalcev in skrajno krčenje izdatkov.« Svobodni pas ima tudi namen, ustvariti možnost za redno odštevanje davščin.

Razmere so trpke in take ostanejo. Svobodna cona ne poteče brez vsake koristi za Reko in njen breg, ali iz njenih sedanjih težav je ne bo izvila. Reka je brez bodočnosti, ker je pod italijansko zvezdo izgubila svoje pomorsko življenje.

Na drugi strani pa tudi ni dosegla svojega zunanje-trgovinskega namena. S svobodno cono je hotela fašistična vlada paralizirati konkurenco Sušaka, tega svojega namena pa doslej ni niti od daleč dosegla. Kakor velja za Trst, tako je le še v večji meri Reki usojena propast na račun Benetk Genove in drugih italijanskih pristanišč, ki so se včasi zaman borila proti konkurenci teh dveh svojih »bratskih«, nekoč še »neodrešenih« luk.

Opozorilo.

Vsi oni, ki se pečajo s prodajo cvetja, šopkov in vencev kjerkoli v dravski banovini, pa nimajo za to potrebnega obrtnega lista, se opozarjajo, da jih bo Zadruga ovadila pristojni obrtni oblasti, da kazensko postopa proti njim v smislu določil obrtnega zakona. 1371

SOKOL

Statistični podatki o savezu Sokola KJ o stanju članstva, o telovadečih in pripadnikih vobče še niso zaključeni. Manjkajo še podatki župe Banja Luka in v drugih župah še marsikje manjkajo podatki kakega društva ali čete. Najnovejše podatke bo imel sokolski koledar za članstvo, ki ga bo izdala v nekaj tednih JSM v Ljubljani.

Prosvetni odbor ČOS skupno z zborom prosvetarjev bo imel jesensko sejo 7. in 8. novembra v Pragi pod predsedstvom staroste ČOS br. dr. Šajnerja. Poleg obligatnih poročil in razprav o tekočih zadevah se bo tudi razmotrivalo o zletu in vlogi prosvetarjev, da pripravijo članstvo tudi duhovno na zlet.

»Sokolska prosveta«, mesečna priloga »Sokolskemu Glasniku«, obsega navodila za župe glede vodstva prosvetne statistike, pravilnik za gledališke odseke, poročila o delovanju saveznega prosvetnega odseka in navodila za prosvetno delo v novembru. Sledi načrt, kako naj društva sestavijo letna prosvetna poročila, članki, kratka poročila, vesti in beležke. V »Pregledu iz sokolskih časopisov« je navedeno polno raznih pojavov, ki bi utegnili zanimati prosvetne delavce tudi med našimi Sokoli.

Sokolska župa Belovar, ki obsega teritorij vzhodno od žup Varaždin in Zagreb, meji na severu na državno mejo, na jugu deloma na župo Zagreb, deloma pa na Osijek. Konec septembra je štela župa 42 društev in 27 čet, ki so imele 3161 članov, 430 članic, 466 moškega in 160 ženskega naraščaja ter 507 moške in 286 ženske dece, skupno 5010 pripadnikov. Najmočnejša društva poleg Belovara so: Virovitica, Koprivnica in Križevci, ki so ustanovila zadnji čas celo vrsto sokolskih čet.

Tudi sokolsko društvo Tuzla postavlja »Sokolski dom kralja Aleksandra I.«, kar bo mnogo pripomoglo k poglobitvi sokolskega dela v tuzlanski župi.

Gradbeno gibanje v Šaleški dolini

Šoštanj, 24. oktobra.

Kakor se to za kako metropolo spodobi, prednjači mesto Šoštanj v naši dolini tudi v stavbni podjetnosti. Kljub vladajočemu pomanjkanju gotovine in dejstvu, da prevladuje v mestu samem mali človek, se je letos še precej zidalo. Vseh novih hiš je 10, od teh je bilo 5 lani, 5 pa letos začetih. Pod Goricami si je poleg Lesjakove hiše postavil privatni uradnik Nace Zavadlav prav lično vilo. Razven njega so pa letos začeli zidati in so deloma tudi že dozidali nove hiše še mizarski mojster Vinko Perovec poleg svoje dosedanje, pod gradom tov. uslužbenec Tešak Jožef in v Metlečah čevljar Turk Franc. Popolnoma preuredil in za eno nadstropje dvignil je svojo hišo trgovec z vinom Filip Pukl. Obnovljenih in olepšanih je bilo tudi nekaj starih hiš, med katerimi velja omeniti Žmavčevo gostilno. Poleg te gostilne stoji že pod streho nova hiša z delavnico ključavničarja Rudolfa Žmavca. Ključavničar Toter pa bo bržčas pomladi začel z graditvijo svoje nove hiše na Prešernovem trgu.

Videti pa je, da se bodo nove hiše zidale vedno bolj po solnčnih obronkih Goric. Jože Klančnik iz Šmartnega, lastnik nekdanjega farovškega travnika nad Haukejevo žago je že letos prodal tam štiri parcele in sicer je kupil dve mesar Viktor Ježovnik po 22 Din, po eno pa tov. uradnik Hinko Gobec in tesarski mojster Alojz Ožir iz Ravn po 15 Din za kvadratni meter. Tu obeta postati cela nova stanovanjska četrt Šoštanja. Bežen pogled na vso stavbeno delavnost v Šoštanju nam pove, da večjih zgradb ni na vrsti, temveč le, da stremi naš mali človek priti, četudi težko, do lastnega doma.

V Topolšici pred vhodom v zdravilišče si je postavil ob cesti zidar Vrčkovnik Alojz lično hišico. V zdravilišču samem je bilo med letom več preureditev, kolosalna stavba »Mladika« je pa do polovice končana.

Mnogo več se pa zida v Pesjem. Tu je v zadnjih dveh, treh letih nastalo poleg desetstanovanjske rudniške hiše kakih 15 hišic, med njimi 5 letos. So to sami delavci s premogovnika in železnice, le ob cesti na premogovnik si zida mesar Lukmer hišo z mesnico.

Stara vas se je po približno 18 letih povečala prvič za dve hiši, in sicer za oni železničarja Koširja in mizarja Kortnika, ki sta jih postavila ob cesti nad kolodvorom. Še večje mrtvilo pa vlada glede zidanja v trgu Velenje samem. Letos je edina nova stavba ona kovača Prevorčnika v bližini mostu čez Pako. Ta hiša in lani dograjeni dve drugi so po 20 letih prve nove hiše v trgu samem. Tudi v Velenju stremijo zidajoči za solncem, saj je prav pod Šmartnim nastala poleg rudniških vil, cela vrsta stanovanjskih hiš, ki se kar kopljejo v solncu. Naše poročilo bi pa ne bilo popolno, če ne bi omenili tudi prezidave in povečanja elektrarne v Škalah, ki je baš v polnem razvoju.

Radio

Izvleček iz programov

Torek 27. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Koncert salonskega kvinteta. — 19: Nemščina. — 19.30: Etika in sociologija evangelijev. — 20: Uvod v radio-tehniko. — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Sreda, 28. oktobra.

LJUBLJANA: Opoldanski program odpade. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Kmečki upori. — 19: Ruščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Glasbeno predavanje. — 20.30: Večer ruske glasbe. — 21.15: Salonski kvintet. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 11.05: Plošče. — 12.05: Radioorkester. — 16: Popoldanski koncert. — 20: Prenos iz Prage. — 22: Poročila in lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Prenos iz Prage. — 22.10: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 19: Otvoritev nove oddajne postaje. — 20: Koncert Češke filharmonije. — BRNO 19: Prenos vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17.35: Koncert lahke glasbe. — 20: Večerni koncert. — 21.15: Koncert iz Lvova. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert kvarteta. — 12.40: Plošče. — 16.50: Glasba iz baroka. — 18.55: Prenos cerkvenega koncerta. — 19.35: Jazz. — 20.30: Mešan program. — 22: Koncert orkestra. — BERLIN 20.20: Orkestralen koncert. — 21.40: Prenos sportne veselice. — 22.30: Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.30: Lahka glasba. — 19.30: Klavir. — 20.05: Bachova glasba. — 20.35: Veseloigra. — 21.35: Godalni kvartet. — 22.30: Plesna glasba. — MÜHLACKER 17: Popoldanski koncert. — 19.45: Večerni koncert. — 21.10: Spevoigra. — Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 17.20: Pevski koncert. — 19.10: Arije in pesmi. — 20.40: Komorna glasba. — 22.20: Lahka glasba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.10: Plošče. — 21: Simfoničen in zborovski koncert.

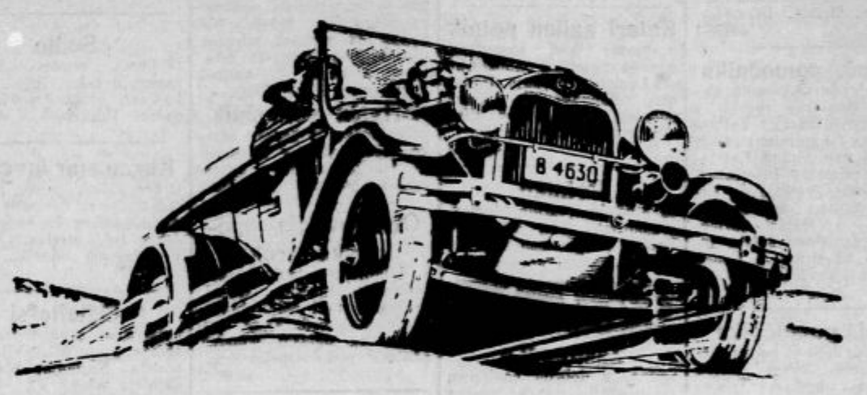

Nepresegljiv...

Nihče na svetu ne more duplicirati novega Forda ter ga prodati vsaj za približno isto nizko ceno. Zgrajen je iz boljšega materijala nego so mnogo dražji vozovi. 40 različnih vrst jekla služi vsak svoji svrhi. Predpisi Fordove izdelave zahtevajo točnost do tisočinke milimetra. Za bleščeče dele se uporablja jeklo, ki ne rjavi. Samo sprednji del okvirja je varjen električnim potom na več kot 90 mestih. Žičnata kolesa so varjena v eno celoto. V obliki, materijalu in izdelavi nudi novi Ford nedosegljivo vrednost.

Zahtevajte od Fordovega zastopnika pojasnila o kreditu, ki vam ga nudi Ford.

FORD MOTOR COMPANY

LINCOLN Ford Fordson

AEROPLANI

„OLLA" GUM..?

Čuvajte svoje največje blago — ZDRAVJE

Dokazano nenadkriljiva. 249/IV

ADVOKAT
dr. Josip Klepec
je preselil svojo pisarno
v novo palačo
„GRAFIKE"
vogal Miklošičeve — Masarykove ceste štev. 14.

12867

Dolarjev 10.000 na razpolago

Novi varčevalec avto-bencina.

Walter Chritchlow *1639 D* - Street Wheaton, Illinois USA, je dobil patent na varčevalno pripravo goriva za avtomobile, ki prihranjuje bencin in olje in dosega hitrejši pogon in večjo hitrost. Najcenejše kurivo lahko uporabite, ogljik se avtomatično odstranjuje. Fordi delajo 11 do 27 km z enim litrom goriva, druge znamke en četrt do pol več kot poprej. Dol. 10.000 za najboljše uspehe. Krajevne in glavne zastopnike iščemo, ki lahko zaslužijo mesečno 250 do 1000 dolarjev. — Poskusni vzorec zastonj. Pisati v angleškem jeziku! 12554

PUH - PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Oglas

Sud Opštine Grada Beograda održaće na dan 21. novembra 1931. god. u 11. časova pre podne, u kancelariji ekonomata, Uzun Mirkova ulica br. 1, prvu ofertalnu licitaciju za nabavku i to:

150.000 kilograma aluminijum sulfata,

90.000 kilograma natrijum karbonata (amonijačne sode),

3.000 kilograma tečnog hlora, za potrebe Uprave vodovoda za prečišćanje vode.

Uslovi so propisani i mogu se videti svakoga dana za vreme kancelarijskog rada u ekonomatu.

Kaucija se polaže na kasi depozitne blagajne Opštine Beogradske. — 5% Državljani Kraljevine Jugoslavije, 10% strani podanici, i to: u gotovom novcu, državnim i državom garantovanim hartijama od vrednosti po berzanskom kurzu ili garantnom pismu, koje mora biti registrovano u Ministarstvu Finansija.

IZ KANCELARIJE EKONOMATA BEOGRADSKE OPŠTINE

O. F. Br. 49030. od 21. oktobra 1931. god. 12919

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za lete 1931?

Poskusite za nego las „INES"

in za vselej se boste iznebili nadležnega prhljaja. — 1 lonček »Inesa stane Din 38.—.

Zastopstvo »INES«, Ljubljana, Merosodna ulica 1/12. 12639

Cene malim oglasom:

Ženitve, dopisovanja, naznanila ter oglasi trgovskega, reklamnega ali posredovalnega značaja: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za šifro 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglasi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za šifro 3.— Din. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati še pristojbino 2.— Din. Pristojbine je vposlati obenem z naročilom. Čekovni račun pri Poštni hranilnici v Ljubljani 11.842. — Telefon številka 2492, 3492

Mali oglasi

Za odgovor 2 Din v znamkah

Naslove malih oglasov

dobite takoj po izidu lista v podružnicah »Jutra« v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo tudi naročila na male oglase in inserate.

Službo dobi

Kroj. pomočnika
za velike komade sprejme takoj Joško Kolar, krojač Dragomer št. 63. 46989-1

Izurjeno pletiljo
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46998-1

Učenec
priden in pošten dobi takoj mesto v manufakturni trgovini. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Kranj«. 46974-1

2 čevljar. pomočnika
za eksportna dela sprejme takoj Josip Prijatelj, čevljarstvo, Višnja gora. 46990-1

Mlinar. pomočnika
sposobnega za plosko (flach) mletje, vešča ravnanja pri motorju na sesalni plin, sprejme takoj F. Marović, motorni plin in žaga, Brinje, Lika. 46978-1

2 ključ. pomočnika
inteligj., zdrava, neoženjena in vojaščine prosta, z dobro kvalifikacijo, kot pomočnika k papirnim strojem v moji papirnici na Koliščevem sprejmem. Interesenti, ki imajo veselje do papirne stroke, naj stavijo ponudbe s prepisi spričeval in navedbo šolske izobrazbe na firmo J. Bonač sin, Ljubljana, Copova 16. 46723-1

Kroj. pomočnika
samo za veliko boljše delo sprejme takoj Anton Medvešek, krojač, Trbovlje. 46676-1

Trgov. učenko
sprejmem v trgovino z mešanim blagom na deželi. Prvi pogoj poštenost, pridnost, zmožnost računstva ter prikupljiva zunanjost. Ponudbe poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod »Poštenost«. 46668-1

Kuharica
za več ljudi dobi službo takoj v mestu na deželi. Ponudbe pod »Vodovod v kuhinji« na oglasni oddelek »Jutra«. 46665-1

Natakarica
pridna, poštena, zanesljiva in zmožna vseh gostilničarskih del, ki govori slov. in nemško, ter ima dobra spričevala, dobi takoj službo. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 46438-1

Prodajalka
začetnica, steklo-porcelanske, galanterijske ali mešane stroke s popolnim znanjem nemščine, se takoj sprejme. Pismene ponudbe s prepisi spričeval sprejme ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Porcelan«. 46965-1

Čevljar. pomočnika
za »Ausputzmaschino« išče za takoj Jager Anton, čevljar, Ostrožno štev. 79 pri Celju. 47050-1

Sopotnika
dobro izurjenega šoferja iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Sopotnik«. 47022-1

Izurjeno pletiljo in učenko
sprejmem takoj v stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47026-1

Penzijonista z ženo
iščem za oskrbovanje malega posestva na Dovjem. Klemenčič, Ljubljana, Mestni trg 8, dvorišče. 47034-1

Mesar. vajenca
iz poštene hiše sprejme v učenje Franc Bogataj, mesar, Železniki. 46858-1

Navijalko
sprejme takoj Gliha, Šiška, Kavškova cesta štev. 26. 47058-1

Trgovski potniki

Trgovski potnik
dobro vpeljan po vsej dravski banovini, prevzame takoj samo prvovrstna zastopstva. Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Upeljan 560« 46953-5

Fiksum in provizijo
nudimo potnikom za obisk privatnih strank za Ljubljano in okolico ter vso dravsko banovino za manufakturno blago. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Fiksum in provizija«. 45053-5

Kateri agilen potnik
prevzame kot sopredmet povsod potrebne množinske predmete, v prodajo trgovcem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Petprocentna provizija«. 46778-5

Potnike
za prodajo šivalnih strojev, gramofonov etc. sprejmem Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47040-5

Zaslužek

Zastopnike
agilne, z dobrim nastopom za prodajo suknja, platna in preprog na obroke — proti dobri proviziji sprejme »Bradford«, Šelenburgova 7. 47019-3

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-Auto) telefon 2236. Prva oblast. koncesijonirana Prospekt 15 zastonj — pišite ponj! 251

Koncesionirana ŠOFERSKA ŠOLA Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12 — Zahtevajte informacije. 43647-4

Službe išče

Absolventinja
drž. dvorazredne trgovske šole, išče nameščenje. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 46696-2

Zakonca brez otrok
iščeta službo hišnika ali kaj sličnega. Ponudbe pod značko »1. december 1931« na oglasni oddelek Jutra. 47004-2

Mlada gospa
ki je že bila v pisarni, išče službo v uradu ali kaj sličnega. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Uradnica«. 46995-2

Gospodična
intelektualka, išče kakršnekoli primerno zaposlitev — če mogoče za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Primorka«. 46971-2

Kuharica
solidna, poštena in v svoji stroki kar najboljše izvežbana, želi službe pri kakem gospodu ali boljši družini. Ponudbe pod šifro »Poštena 333« na ogl. oddelek »Jutra«. 46866-2

Strojnik
s prakso na parnih žagah, zmožen vseh popravil pri polnojarmenikih, tudi venecijank, vešč brušenja žag in napeljave elektrike, želi službe. Ponudbe pod »Imam dobra spričevala« na oglasni oddelek »Jutra«. 46749-2

Perfekten knjigovodja-bilancist
z dolgoletno prakso v denarnih zavodih, industr. in trgovskih podjetjih išče službo kjerkoli. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Bilancist«. 46738-2

Natakarica
mlada, dobro izvežbana, išče službo za 1. november v boljši dobro idoči gostilni. Cenj. ponudbe na Ema Koren, Predtrg-Radovljica. 46673-2

Mlad trg. pomočnik
špecerist, gre brezplačno — samo za hrano in stanovanje — v trgovino mešanega blaga na deželi. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Predstavi se osebno«. 46938-2

Brivski pomočnik
vešč moške in ženske stroke, išče službo v Sloveniji za takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 46988-2

Obratovodja opekarske stroke
z dolgoletno prakso, želi premeniti službo. Event. prevzame tudi celo obratovanje v akord. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Opekarski«. 46980-2

Mlada gospa
izvežbana v trgovskih strokah, absolutno zanesljiva moč, išče mesta kot blagajničarka, prodajalka ali pa kontoristinja. Na zahtevo položi primerno kavcijo. Cenj. ponudbe prosi pod šifro »Hvaležna moč« na ogl. odd. »Jutra«. 46929-2

Kuharica
perfektna, hotelska, išče enake službe ali v boljši restavraciji. Nastopi takoj. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 46905-2

Mlad fant
revnih staršev, bi se rad izučil dimnikarske obrti. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47027-2

Šofer
z večletno prakso — išče službo, event. kot spremljevalec potnika, ali prevzame tudi sam potništvo z manufakturnimi ali usnjarskimi izdelki, v čemer ima večletno prakso. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47060-2

Prodajalka
z lepim nastopom, za prekajevalnico, išče dobro mesto. Gre tudi kot blagajničarka. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 47049-2

Službo skladiščnika
ali inkasanta išče 40 let star upokojenec. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sposoben«. 47054-2

Motorna vozila

Pozor!
Peugeot motocikl za 3600 Din, Indian Scout motocikl za 6000 Din, BSA 500 ccm motocikl za 7500 Din, AJS 500 ccm motocikl OHV solo in AJS 500 ccm OHV motocikl s prikolico, skoro nov, radi nabave avtomobila kot priložnosti nakup nudi O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11 46610-10

»Peugeot«
5/12, v brezhibnem stanju prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 46310-10

Renault
zastopstvo vam nudi tovorne in osebne avtomobile vseh vrst, najnujnejše in najkulantnejše. Ogled brezobvezen. **Renault - Service,** Cesta na Rožnik 19. 46935-10

Prodam

Belo omaro
postelje z žimnico in otomano takoj prodam radi selitve. Vse v zelo dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46999-6

Pasja uta
naprodaj na Mirju, Groharjeva cesta 29. 46982-6

Moške čevlje
štev. 42, galoše in moško obleko prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47056-6

Zaboje
dobro ohranjene, prodam. Poizve se v trgovini Bata. 46759-6

Asparagus
2.80 m visok, ca 1 m širok zelo košat, prav posebna dekoracija za salon, verando ali veliko sobo, naprodaj. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Novem mestu pod šifro »Asparagus«. 46677-6

Aparat za trajno kodranje
in izložbena omara ugodno naprodaj na Bregu 14/III. 47001-6

Puhasto perje
čisto, čohano, kg po 48 Din, druga vrsta kg po 38 Din, čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 Din raz pošilja po pošt. povzetju L. BROZOVIČ, ZAGREB, Ilica 82. 22-6

8 vinskih sodov
hrastovih, dobro ohranjenih od 5—18 hl, po 50 para liter proda Andrej Podboj, Ribnica, Dolenjsko. 46575-6

Sedlo
(Bridge), vozove, kočijo, zapravljivček in razno konjsko opremo proda Magušar, Vrhnika. 47015-6

Razen star inventar
kakor pulte, mize, pisalne mize, stole, železne blagajne, omare in stelaže za arhiv itd. prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 47036-6

Oglejte si
najnovejšo modno trgovino »Eko« v palači »Viktoria« pasaža. Najboljše blago in najnižje cene. 46705-6

Kupim

Roletno izložbo
tridelno kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47000-7

Otroško gajbico
kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46992-7

4600 m starih cevi
rabljenih, premer 45/50 mm kupi A. Božič, Kranj. 46975-7

Lutzovo peč
ali podobno, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46758-7

Kapital

RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
KNJIGOVODSTVO »Kartoteka« Ljubljana Šelenburgova ul. 6.

Družabnika
kot solastnika sprejme večja industrija. Sodelovanje pri vodstvu tovarne zaželjeno. Ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod šifro »Din 500.000«. 46654-16

Družabnika
odn. solastnika s primernim kapitalom sprejme mlinsko podjetje. Visoka rentabilnost in popolna sigurnost. Osebno sodelovanje željeno. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Mlinsko podjetje«. 46666-16

Posest

Stavbno parcelo
v izmeri 800 m², ob cesti za Bežigradom takoj prodam po Din 105 m². Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47007-20

Za restavracijo, gostilno, hotel, kavarno
kakor za kino pripravno
prodam veliko, petnajst let davka prosto, enonadstropno poslopje, ki leži na najprometnejši točki Zagreba, tik tramvajskega postajališča. — To ogromno in zelo solidno zidano poslopje ima danes 4 velike industrijske dvorane, z vsemi potrebnimi upravnimi pritiklinami, kateri objekt se da z malimi adaptacijskimi stroški preurediti v moderno restavracijsko-kavarniško in hotelsko podjetje, kakršnega sploh še ni v tem mestnem okolišu, radi česar bi bilo absolutno prvovrstno in rentabilno. — Sedanje dvorane in pritikline obsegajo 1.200 m prostora, poleg tega je pa še 400 m prostega dvorišča in vrta. Pred hišo je ogromna pasaža in promet, a pri hiši velik prazen prostor za poletno teraso. Vse informacije daje poslovnica M. S. Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144, pritličje. 46985-20

Načrte za stavbe
izvršujem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Inženjer« na oglasni oddelek »Jutra«. 316-20

Lepe stavb. parcele
pod Rožnikom ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45638-20

Moderno vilo
lepo, s 5—7 sobami za 1 družino iščem za takoj v najem. Ponudbe naj se pošlje na oglasni oddelek »Jutra« pod »Moderna vila«. 46739-20

Stavbna parcela
naprodaj v Linhartovi ulici pri Dunajski cesti. Poizve se v oglas. oddelku Jutra. 46855-20

Hišo z lokalom
ali posestvom, na prometnem kraju med Bledom in Kranjem kupim. Natančne opise poslati na ogl. odd. »Jutra« pod »Primeren kraj«. 46936-20

V Ljubljani ali okolici
kupim do ali tristanovanjsko hišo, mogoče z lokalom ali posestvom, na prometni cesti. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Jutra« pod »V Ljubljani«. 46937-20

Manjšo hišo
v Sv. Lovrencu kupim. Ponudbe je vposlati z navedbo lege in cene na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Mariborčan«. 46860-20

Dvostanovanj. hišo
s par sto kvadrat. metr. vrta ali stavbeno parcelo na periferiji Ljubljane najraje v območju Most, kupim na obroke. Plačam 2000 Din mesečno. Ponudbe pod šifro »Zanesljiv plačnik« na ogl. odd. »Jutra«. 46832-20

Majhno posestvo
krasno, po ugodni ceni naprodaj pri Mariboru. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47053-20

Trgovsko hišo
dvonadstropno, v industrij. kraju na Gorenjskem prodam za 80.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Rentabilno«. 47017-20

Manjšo hišo
z nekaj zemlje, oddaljeno največ 6—7 km od Ljubljane, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Primorec«. 47008-20

Vrednote

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3 77

Pohištvo

Predeljena omara
za obleko in perilo za 300 Din naprodaj v Dalmatinovi ulici štev. 10/II desno 46984-12

Nekaj sobne oprave
dobro ohranjene ugodno naprodaj v Gorupovi ulici št. 4/II, levo. — Na ogled vsaki dan med ½3. in 5. popoldne. 46983-12

Sobno opravo
iz mehkega lesa, dobro ohranjeno, radi premeščenja po zelo ugodni ceni prodam. Ogledati med 2. in 7. uro. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 47046-12

Oblačila

Črn plišast plašč
kostum in obleko za visoko, vitko postavo, zelo dobro ohranjeno, poceni prodam. Tavčarjeva ulica 3, IV. nadstr. 46864-13

Moško obleko
temnorjavo, popolnoma novo poceni prodam. Vprašati od 12. do pol 14. pri Gašperič. Stari trg 15-II. 46821-13

Dva damska plašča
malo nošena, naprodaj v Hrenovi ulici 5. 47025-13

Prehrana

Ženska ali moški
ki ima prihranjen denar — dobi kompletno dobro oskrbo do smrti. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Počitek zadnjih dni v miru«. 46981-14

Lokali

2 pritlična prostora
pripravna za pisarno, delavnico ali samsko stanovanje, v sredini Ljubljane odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova ul. št. 6. 47043-19

Gostilno
tri lepih lokalov, dve njivi, v prometnem kraju, tik glavne ceste, ob železniškem postajališču, v bližini tovarne in rudnika, takoj proda po ceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji P. Fischer, Zbelovo 16, p. Poljčane. 46675-19

Trgov. z železnino
in špecerijo radi bolezni prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 46672-19

Pisarne
tri, dvosobne pisarne v palači Ljubljanske kreditne banke na razpolago s 1. novembrom tega leta. Reflektanti dobe pojasnila v upravi Ljubljanske kreditne banke. 46865-19

Prometen lokal
v centru mesta iščem s 1. februarjem. Ponudbe pod »Elektrika« na oglasni oddelek »Jutra«. 47044-19

Pridelki

Krompir
več vagonov belega iz hribovitih krajev, prvovrstno blago proda najboljšemu kupcu Miha Tomelj, Fala št. 95. 47052-33

V najem

Veliko prodajno lopo
na zelo prometni točki v Ljubljani takoj oddam v najem. Naslov za informacije pove oglasni oddelek »Jutra«. 47006-17

Trgovino
dobro idočo, z vso hišo, na zelo prometni točki in kraju, z vsem inventarjem in nekaj malega zaloge za cirka 50.000 Din oddam v najem blizu postaje in cerkve. Samo resne ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Prav dobro idoča«. 46977-17

Skladišča
lepa in prostorna — ter
vinske kleti
z vležno posodo oddam v najem. Poizve se na Celovški cesti 50. 46481-17

Hišo
vzamem v najem za več let, v slučaju tudi kupim. Hiša mora biti ob železnici. Ponudbe poslati pod »Triglav« na ogl. odd. »Jutra«. 46863-17

Sadje

Zimskih jabolk
en vagon proda najceneje Amalija Lottspeich, Rimske Toplice. 46987-34

Namizna jabolka
sortirana oddaja na dvorišču Grafike, Miklošičeva cesta. Odprto od 2. do 5. ure — zjutraj na trgu. — Karlovšek 47021-34

Namizna jabolka
prvovrstna po najnižji ceni razpošilja tvrdka Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu. 231-33

Les

Bukovih drv
več vagonov letošnje sečnje prodam. Ponudbe prosim, pod šifro »Drva Gorenjsko« na oglasni oddelek »Jutra«. 47016-15

Stanovanja oddajo

Lično stanovanje
enosobno, oddam gospodičnam v Costovi ulici št. 16 46970-21

Družin. stanovanje
2 sob, kabineta in vseh pritiklin, v novi vili oddam pod zelo ugodnimi pogoji s 1. novembrom v Mostah, Prešernova št. 30 — za Kolinsko tovarno. 47005-21

Sobo in kuhinjo
takoj oddam 2 osebama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46997-21

Stanovanje
solnčno, obstoječe iz 3 sob in vseh pritiklin, z najmodernejšim komfortom oddam z novembrom. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 46878-21

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam. — Prednost ima upokojena uradnica, ali zakonski par brez otrok. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 47014-21

Trisob. stanovanje
oddamo takoj v zadružni hiši »Stan in dom« na Tržaški cesti 28, ob postajališču cestne železnice. Pojasnila v mlekarni na Tržaški cesti 26. 46799-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo, solnčno, takoj poceni oddam v vili. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47035-21

Stanovanje
2 sobno, kompletno oddam Podrožnik, cesta XII št. 11 46699-21

Stanovanje
2 velikih in 2 manjših sob, kuhinje in pritiklin, sredi mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 46823-21

Stanovanje
sobe, kuhinje in balkona oddam manjši stranki v Ciglarjevi ulici 37, Moste. 47023-21

3 parket. stanovanja
dvo. in enosobna, z vsemi pritiklinami in vodovodom v hiši oddam v novi hiši. Poizve se v Stožicah štev. 141, pred Urbančkom — desno. 46051-21

Več stanovanj
z novembrom odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova ulica 6. 47042-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin oddam na Kosovem polju št. 193. 47061-21

Stanovanja iščejo

Stanovanje
čisto in solnčno, 2 sob, kabineta, išče mirna rodbina 4 odraslih članov — ne predaleč od centra in ne v vili. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Točen plačnik«. 46973-21/a

Stanovanje
1—3 sob in kuhinje, blizu središča iščem za november. Ponudbe prosim pod »Zmerna cena« na oglasni oddelek »Jutra«. 47029-21/a

Stanovanje
sobe, kuhinje in vseh pritiklin išče s 1. decembrom ves dan odsotna dvočlanska družina. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Mir«. 47045-21/a

Sobe oddajo

Sostanovalca
z vso oskrbo za 750 Din mesečno sprejmem v sobo s posebnim vhodom, k akademiku, v sredini mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46993-23

Opremljeno sobo
s parketom in električno, v centru mesta takoj oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46994-23

Sobo
s posebnim vhodom, na Mirju blizu tehnike oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46991-23

Sobo
za obrtno šolo oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47002-23

Sobo
s posebnim vhodom, s 4. novembrom poceni oddam ves dan odsotni osebi — Mestni trg štev. 13/II. 46972-23

Lepo sobo
z opremo in električno razsvetljavo oddam gospodu ali gospodični z vso oskrbo. Cena po dogovoru. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46810-23

Prazno sobo
v novi vili poleg tivolskega gozda, parketirano in s posebnim vhodom oddam solidni stranki. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46582-23

Solidno gospodično
sprejmem v sredini mesta na stanovanje in hrano. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46847-23

Solnčno sobico
parketirano z lutzovo vo pečjo, elektriko in poseb. vhodom v bližini Trnovske cerkve se odda s 15. nov. stalnemu gospodu. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 46819-23

Prazno sobo
za pisarno ali slično, v neposredni bližini pošte takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46817-23

Opremljeno sobo
v sredini mesta oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47012-23

Opremljeno sobo
za čas od 1. do 15. nov. iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »15 dni«. 47010-23/a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, v Šelenburgovi ulici oddam s 1. novembrom boljšemu gospodu. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 47009-23

Opremljeno sobo
s poseb. vhodom in uporabo kopalnice oddam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47028-23

Sobo
lepo opremljeno, parketirano, separirano, z elektr. razsvetljavo in s postrežbo oddam na Rimski cesti boljšemu, solidnemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47015-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom takoj oddam v Hrenovi ulici 5. 47024-23

2 lepi prazni sobi
s parketom in električno razsvetljavo, vsaka s posebnim vhodom oddam s 15. novembrom v Spodnji Šiški. — Istotam oddam
lepo opremljeno sobico
najraje solidni gospodični, event. gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 47033-23

Opremljeno sobo
z vhodom iz stopnjic oddam v Ciril-Metodovi ulici št. 19/I-4. 47037-23

Sobo
prazno ali opremljeno, separirano, s kopalnico, v centru mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47031-23

Opremljeno sobo
z elektriko oddam 2 gospodoma. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 47030-23

Opremljeno sobo
s poseb. vhodom in elektriko oddam s 1. novembrom v Janševi ulici 12 — Ljubljana VII. 47038-23

Opremljeno sobo
s klavirjem oddam takoj ali s 1. novembrom. — Istotam sprejmem sostanovalca. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 47039-23

Kabinet
zračen in suh, s posebnim vhodom ter elektriko oddam s 1. novembrom solidnemu in stalnemu gospodu — Cesta v Rožno dolino štev. 5, pritličje. 47041-23

Veliko sobo
zračno, lepo opremljeno, s posebnim vhodom oddam na Napoleonovem trgu 6/II 47055-23

Sobo
s posebnim vhodom oddam na Kosovem polju št. 193. 47062-23

Opremljeno sobo
mirno, separirano, takoj oddam solidni gospodični v Kolodvorski ul. 41/I, desno 47018-23

Dopisi

»Avto«
Dvigni pismo! — Poljub. 46986-24

Ženitve in poroke
posreduje najbolj vestno in diskretno koncesijonirani Zavod za sklepanje zakonov »Rezor« Zagreb, pošta 3. — Informacije in prospekte pošilja proti vposlani poštni znamki za 10 Din. 213-24

Ako Vam je uspomena
na datum, koji se približava još uvek draga, javite se ovim putem, sasvim diskretno, razumeće Vas Vaše žalosno Siroče. Srdačne pozdrave. 46774-24

Daj
da Te objamem i poljubim žalosno Siroče. — Srdačne pozdrave. 47032-24

Gospod
27 let star, želi znanja z 18—26 let staro gospodično. Ženitev ni izključena. Slika zaželjena. — Neanonimne ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zvesta«. 47057-24

Osrečena
srce s priznanjem. Senbol. 47047-24

Glasbila

Klavirje in pianine
svetovnih znamk kupite po globoko znižanih cenah pri »Musika«, Sv. Petra c. 40. Najceneje izposoja, popravlja in uglašuje. 43522-26

Stroji

2 čevljarska stroja
levoročni, malo rabljen in cilinder, malo rabljen naprodaj. Namesto plačila v denarju se vzame letošnje dobro novo vino. Pojasnila daje Avgust Dolinšek v Hrastniku. 47011-29

Šivalni stroj
čevljarski, levičarski, po primerni ceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 47059-29

Izgubljeno

Dama
ki je dne 23. t. m. ob 9. uri pozabila dežnik v loži kino Matice, naj se zglasi istotam. 46979-28

Ročno torbico
sem izgubila oziroma pozabila v čakalnici kolodvora v Murski Soboti. Poštenega najditelja naprošam, da odda vsaj očala in legitimacijo podr. »Jutra« v Mariboru. 46901-28

Razno

Najnovejša služinska patentna železna zelo praktična složljiva postelja s tapeciranim madracom — praktična za vsaku hišu, hotele, za putujuće osobe in noćne službe. Stane Din 390.— Razpošiljam poštom in železnicom po povzetju.

Lesena služinska patentna zelo praktična složljiva postelja s tapeciranim madracom. — Stane Din 280.—

spaljni patent fotelj stane Din 1300

Liegestuhl praktičan za ležanje in sedenje. Stane Din 150.—

Po tem imam čisto čohano perje kg po Din 48.— čisto belo gosje kg po Din 130.— in čisti puh kg po Din 250.—
L. BROZOVIČ, ZAGREB Ilica 82. III.

Telefon 2059
Premog suha drva
Logačnik, Boboričeva ul. 5

Klavirje in pianine
svetovnih znamk kupite po globoko znižanih cenah pri »Musika«, Sv. Petra c. 40. Najceneje izposoja, popravlja in uglašuje. 43522-26

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. — Posamezna številka 2.— Din.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

5

Sluteč, kaj se bliža, sta lord in lady Greystoke hitela v svojo kajuto. In res: vse je bilo razmetano, še posteljnina raztrgana na kose! Ko sta pa natančneje pogledala, sta videla, da so bili izginili samo lordovi samokresi in streljivo za nje. To so bila znamenja krvave nesreče!

Zahvala

Povodom izgube predrage hčerke in sestre

Marije

kateri je bilo usojeno, da jo je Vsemogočni poklical k sebi v najlepši dobi življenja, izrekamo tem potom vsem tistim, ki so ob tej priliki izkazali svoja sočuvstva, posebno pa blagi gospe baronici v Sv. Katarini za njeno požrtvovalnost, najlepšo hvalo.

Sv. Ana, dne 24. oktobra 1931.
12918

Rodbina Ogrisova

Zahvala.

Ob nenadni smrti našega nepozabnega

MARTINA ZELIČA

posestnika in železniškega sprevodnika

ki se je v službi dne 23. oktobra 1931 na postaji Rajhenburg smrtno ponesrečil, smo našli ob teh težkih časih toliko sočutja, da se vsakemu posebej ni mogoče zahvaliti, naj bo izrečena na tem mestu javna zahvala pred vsem prečastiti duhovščini iz Rajhenburga za spremstvo do vlaka, nadalje za človekoljubno postopanje gospoda postajenačelnika v Rajhenburgu, ki je ob tej priliki mnogo več storil kot zahteva dolžnost, nadalje prečastiti duhovščini iz Laškega, pred vsem msgr. g. dr. Francu Kruljcu za njegov vsem v srce segajoči nagrobni govor, nadalje železničarski godbi z Zidanega mostu, g. prometnemu šefu z Zidanega mostu ter gg. postajenačelnikom in uradnikom z Zidanega mostu in postaje Laško, nadalje vsem njegovim stanovskim tovarišem železničarjem, za častno udeležbo prebivalstva nadžupnije Laško in sploh vsem, ki ste se nas ob teh bridkih časih spomnili na ta ali na drug način. Rajnega Martina priporočamo v molitev.

Laško, dne 25. oktobra 1931. 12921

ŽALUJOČA ŽENA Z OTROCI — DRUŽINE ZELIČ, URANKAR IN SORODNIKI

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek
Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.
156 **Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno.**

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.